

İMKB-100 İMKB-30 ve İMKB-100'deki XKUR Firmalarına Yönelik Kurumsal Yönetim Araştırma Raporu

12 Ocak 2012

Kurumsal Yönetim (corporate governance), gün geçtikçe daha sık duyduğumuz, okuduğumuz, önemini arttıran bir kavramdır.

Kurumsal Yönetim, şirketlerin pay sahipleri, menfaat sahipleri ile yönetim kurullarının kendi aralarındaki ve sayılan bu grupların tüm toplum ile olan ilişkilerini düzenleyen, şirketlerin daha adil, şeffaf, hesap verebilir bir perspektifte yönetilmesini, bireylere ve topluma eşit mesafede faaliyet göstermelerini sağlamaya çalışan modern bir yönetim anlayışıdır.

Son yıllarda yaşanan finansal krizler, şirket skandalları ve özellikle büyük iflasların nedenleri incelendiğinde karşımıza ölçümlenemeyen ya da hatalı ölçümlenen risk ile şirketlerin kurumsal yönetim uygulamalarına yeter ölçüde önem vermemeleri çıkmaktadır.

Kurumsal yönetim kavramı ve bu çerçevede getirilen ilkeler; şirketlerin eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri ışığında faaliyet göstermesini, şirketlerin verimli ve etkin yönetimi aracılığı ile şirket ömürlerinin uzamasını ve menfaat sahipleri ile birlikte halka halka yayılan bir toplumsal bilinç artışı süreci başlatmayı hedeflemektedir. Şirketler; pay sahipleri, yöneticileri, çalışanları, tedarikçileri, müşterileri ve kendi kurum kimlikleri ile toplum içinde yaşayan organize oluşumlardır. Bu temelden hareket eden kurumsal yönetim ilkelerinin şirket bünyesinde hayata geçirilmesi gerçekten de çok önemlidir

Kobirate A.Ş. tarafından ikincisi hazırlanan **Kurumsal Yönetim Araştırma Raporu** bu yıl daha da geliştirilerek 2011 Haziran- Eylül dönemi verileri ile bilginize sunulmaktadır.

2011 yılında yine İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören ve İMKB-100, İMKB-30 ve İMKB 100 içerisinde yer alan Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi notu almış 22 şirketin yer aldığı Kurumsal Yönetim Endeksi şirketlerinin kurumsal yönetim uygulamalarının farklı bir bakış açısından değerlendirildiği inceleme raporu Kobirate A.Ş. Derecelendirme Uzmanı Nermin Uyar liderliğindeki bir ekip tarafından hazırlanmıştır.

Geçtiğimiz yıl **35** farklı kriter kullanılarak **yalnızca İMKB-100** firmaları için gerçekleştirilen çalışma, bu yıl bir adım daha ileri giderek **50** farklı ölçüt kullanılarak **İMKB-100, İMKB-30 ve İMKB 100 endeksinde bulunan şirketlerden Kurumsal Yönetim Endeksi**'nde yer alan firmalar için ayrı ayrı incelenerek hazırlanmıştır. Bir kısım firmaların birden fazla endekste hatta bazılarının her üç endekste de yer aldığı dikkate alınmıştır.

Raporda Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan Pay Sahipleri, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık, Menfaat Sahipleri ve Yönetim Kurulu ana başlıkları altındaki kontrol noktalarından 50 adedi kullanılmıştır.

Detaylı şekilde ifade edilmek istenirse; Pay Sahipleri bölümüyle ilgili 11, Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık bölümüyle ilgili 20, Menfaat Sahipleri bölümüyle ilgili 7, Yönetim Kurulu bölümüyle ilgili 12 farklı ölçüt kullanılmıştır.

Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde temel yaklaşım "İkelere uy, uymuyorsan nedenini açıkla" olarak belirlenmiştir. Buna göre halka açık şirketlerin, halka açıklık oranları ne olursa olsun, bu ilkelere uyması istenmektedir. Uyulmayan ya da uyulamayan başlıklar veya alt başlıklar için ise şirketin gerekçeli açıklaması beklenmektedir.

30.12.2011 tarihinde yürürlüğe giren SPK 56 no.lu tebliğ ile, daha önce İMKB-30 endeks şirketleri için uygulama zorunluluğu getirilen kurumsal yönetim ilkelerinin kapsamı genişletilmiş ve bu araştırma raporumuzda özellikle vurguladığımız alanlarda bazı ilkeler emredici hüküm niteliği kazanmıştır. Ancak çalışma konumuzun dönem itibariyle Haziran-Eylül dönemi endekslerindeki şirketleri kapsadığını tekrar hatırlatmak isteriz.

Şirketlerin kamuya açıklanan bilgilerine, şirket web sitelerinden ve Kamuyu Aydınlatma Platformu (www.kap.gov.tr) web sitesinden ulaşılmıştır.

Ulaşılan bilgilerin anılan kaynaklardan temin edilmesi, incelenmesi ve rafine edilmesinin ardından bilgiler bir rapor haline getirilmiştir.

Kobirate A.Ş. olarak bu çalışmayı gerçekleştirme amacımız; ülkemiz şirketleri açısından Kurumsal Yönetim kavramı hakkında bir farkındalık yaratabilmek, bu kavram ile yeni tanışacaklar için hızla göz atılabilecek ipuçları verebilmek, diğer yandan bu kavramı benimseyip şirketlerinde uygulayan yöneticiler için özet bir kontrol şablonu sağlayabilmektir.

İMKB-100, İMKB-30 ve İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi şirketleri hakkında bu çalışmayı hazırlayabilmemize olanak veren tüm bilgi platformları ve bilgi elde etmemize yardımcı olan tüm web sitesi çalışmaları için bütün yöneticilere ve çalışanlara teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

Kobirate A.Ş.

Bu bir Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri A.Ş. çalışma ve rapor içeriğidir. İzinsiz kopya edilemez. Kaynak gösterilerek atıfta bulunulabilir.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kobirate A.Ş.'nin, İMKB-100, İMKB-30 ve İMKB 100 içerisinde bulunan Kurumsal Yönetim Endekslerinde yer alan firmalara ilişkin gerçekleştirdiği Kurumsal Yönetim Araştırması sonucunda incelemesi yapılan firmalar ile ilgili olarak ulaşılan sonuçlar, "İlerleme Sağlanan Konular" ile "Yapılacaklar İçin İpuçları" başlıkları altında toplanmıştır.

Bu özet bölüm firmalar için bir anlamda mevcut durumu gözden geçirme ve ilerleme sağlanması gerekli konularda ipucu vermeyi amaçlayarak hazırlanmıştır.

İLERLEME SAĞLANAN KONULAR

- Pay Sahibi İlişkiler Birimi ve işlevlerinde ilkelere artan uyum, genel kurul toplantılarının da yasal takvime uygun olarak yapılmasını ve genel kurul süreçlerinin iyileşmesini olumlu yönde etkilemiştir.
- Oy haklarının kullanılmasında tüm şirketlerin herhangi bir kısıtlama uygulamaması, ilkelerin eşitlik hedefine de uygun bulunmuştur.
- Bilgilendirme politikalarının oluşturulması ve genel kurul bilgisine sunulması; şirketlerin kar dağıtım politikalarını, etik kurallarını, insan kaynakları politikalarını ve kurumsal sosyal sorumluluk ile sürdürülebilirlik konusundaki yaklaşımlarını kamuoyu ile paylaşmaları konusunda yol gösterici olmuştur.
- Şirket internet sitelerinin kamuoyunu aydınlatma ve şeffaflık açısından yerli ve yabancı yatırımcılar ile pay sahipleri ve menfaat sahiplerini bilgilendirici bir yapıya doğru olumlu değişimi gözlenmiştir.
- Yönetim kurullarının yapısında icracı olmayan ve bağımsız üye bulunması konusunda şirketlerin daha hassas olduğu gözlenmiştir. Bu durum, son tebliğ hükümlerine şirketlerin kısa sürede uyum sağlamasını kolaylaştıracaktır.
- Araştırma konusu şirketlerde Kurumsal Yönetim İlkeleri kapsamında Denetim Komitesi ve Kurumsal Yönetim Komitesi kurulması konusuna özen gösterildiği ve söz konusu komitelerden özellikle Denetim Komitesi'nin etkin çalıştığı gözlenmiştir.
- İnternet sitelerinden edindiğimiz bilgiler kapsamında değerlendirdiğimizde, İMKB 100, İMKB 30 ve İMKB 100 içerisinde yer alan Kurumsal Yönetim Endeksi şirketlerinde kurumsal yönetim ilkelerine uyum açısından etkin çaba gözlenmiştir.

YAPILACAKLAR İÇİN İPUÇLARI

- Şirket web sitelerinin hem yatırımcıların hem de tüm menfaat sahiplerinin yararlanması açısından en yüksek şeffaflıkta olması ve doyurucu bilgiyi kapsamına özen gösterilerek tasarlanması,
- Halka açık şirketlerin, şirket organizasyon yapısında planlanan değişikliklerle ilgili bilgilendirme konusunu da genel kurul gündemlerine almaları,
- Genel kurul çağrılarını yapıldığında görüşülecek gündem maddeleri, bunlara ilişkin gerekçeler ve oy kullanma yöntemleri ile ilgili daha detaylı bilgi içeren genel kurul bilgilendirme dokümanına önem verilmesi,
- Şirket faaliyet raporlarında, faaliyet yılı içerisinde veya önceden ortaya çıkmış her hangi bir dava konusu, olası dava konusu ve kamu otoriteleri ile yaşanan her hangi bir uyuşmazlık, bunların hiç biri söz konusu değilse durumu belirten asgari bir açıklama bulundurulması,
- Menfaat sahiplerinin ve özellikle çalışanların yönetim kurulunda temsiline yönelik yöntemler veya modeller geliştirilmesi,
- "Bağımsız yönetim kurulu üyesi" konusunda, yeni tebliğ hükümlerini de dikkate alarak yönetim kurullarında gerekli düzenlemelere gidilmesi,
- Şirketlerde Kurumsal Yönetim Komiteleri'nin de hızla kurularak, bu konuda şirketlerin yeni tebliğ düzenlemelerine uyumunu sağlayacak bir yapıya geçilmesi,
- 2011 yılı için yapılacak genel kurullara şirketlerin çok iyi hazırlanması, ana sözleşme değişikliği gerektiren durumlar dahil olmak üzere, kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlanması için gereken adımların genel kurulların onayına sunulması, (*)
- Kurumsal yönetim ilkelerinin dayandığı "eşitlik, şeffaflık, sorumluluk, hesap verebilirlik" temel kavramlarının, şirketlerin tüm çalışanlarınca (hiyerarşik yapı ve ilişki ne olursa olsun) benimsenmesi için gerekli eğitim ve toplantıların etkin planlanarak uygulanması,
- Kurumsal varlığın sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından şirketlerin tüm menfaat sahipleri ile işbirliği ve iletişim içinde olup, "birlikte yönetim" fikrini planlı süreçlerle şirket hayatına sokması orta ve uzun dönemde şirket verimliliğini ve ekonomik başarısını artıracaktır.

(*) 56 sayılı SPK tebliği ile bankalar haricindeki tüm şirketler için 30.6.2012 uyum için son tarih olarak verilmiştir.

GRAFİKLERİ İMKB ŞİRKETLERİNİN GÖRÜNÜMÜ

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM

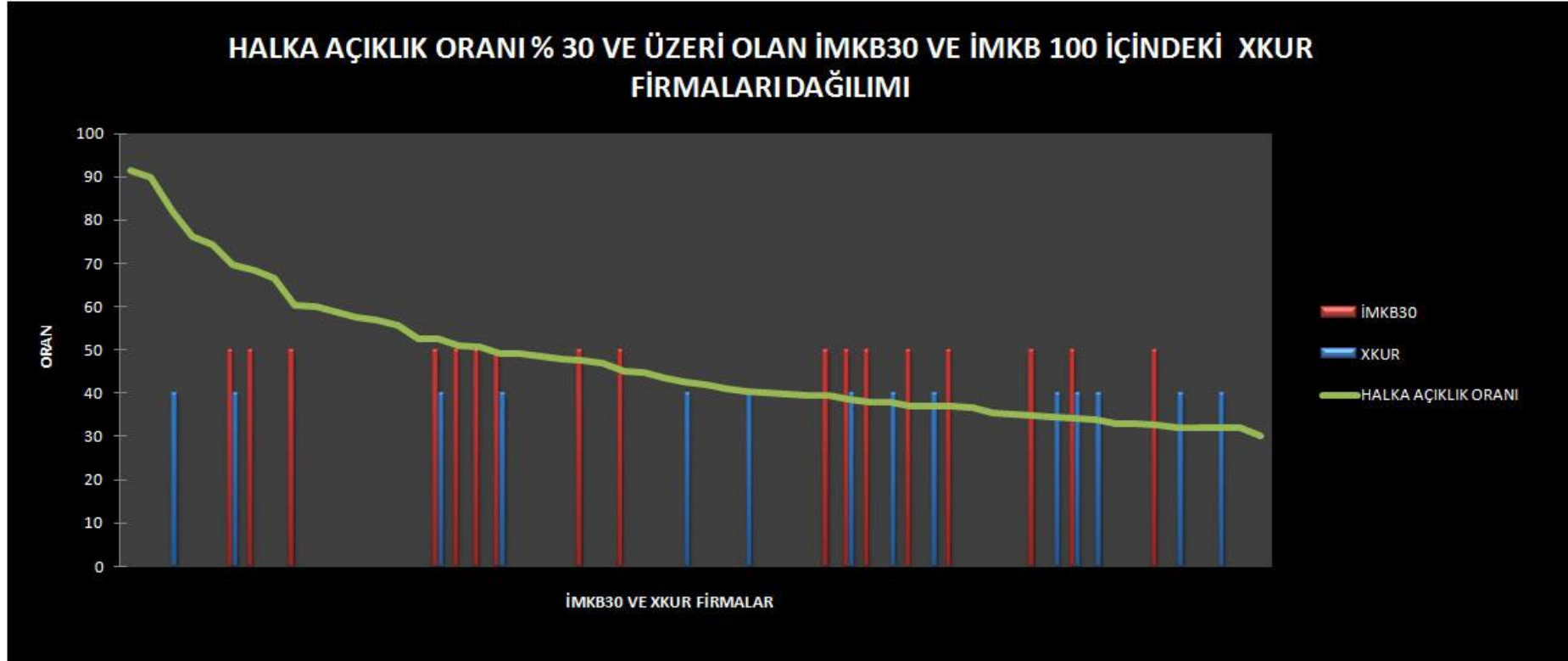

Grafikte de görüleceği üzere; 50 soruluk çalışmamızda Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyum açısından en yüksek başarıyı İMKB-100 içerisinde yer alan XKUR endeks şirketleri göstermiştir.

Bunu İMKB-30 ve İMKB-100 şirketleri izlemektedir. Son yasal düzenlemelerle tüm halka açık şirketlerimizin söz konusu ilkelere zorunlu veya gönüllü olarak uyum sağlamalarını bekliyoruz.

Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin yaklaşımını ve uygulama ruhunu paylaşmanın, tüm ekonomik faaliyetler açısından zenginleştirici ve dönüştürücü bir etki yaratacağına inanıyoruz.

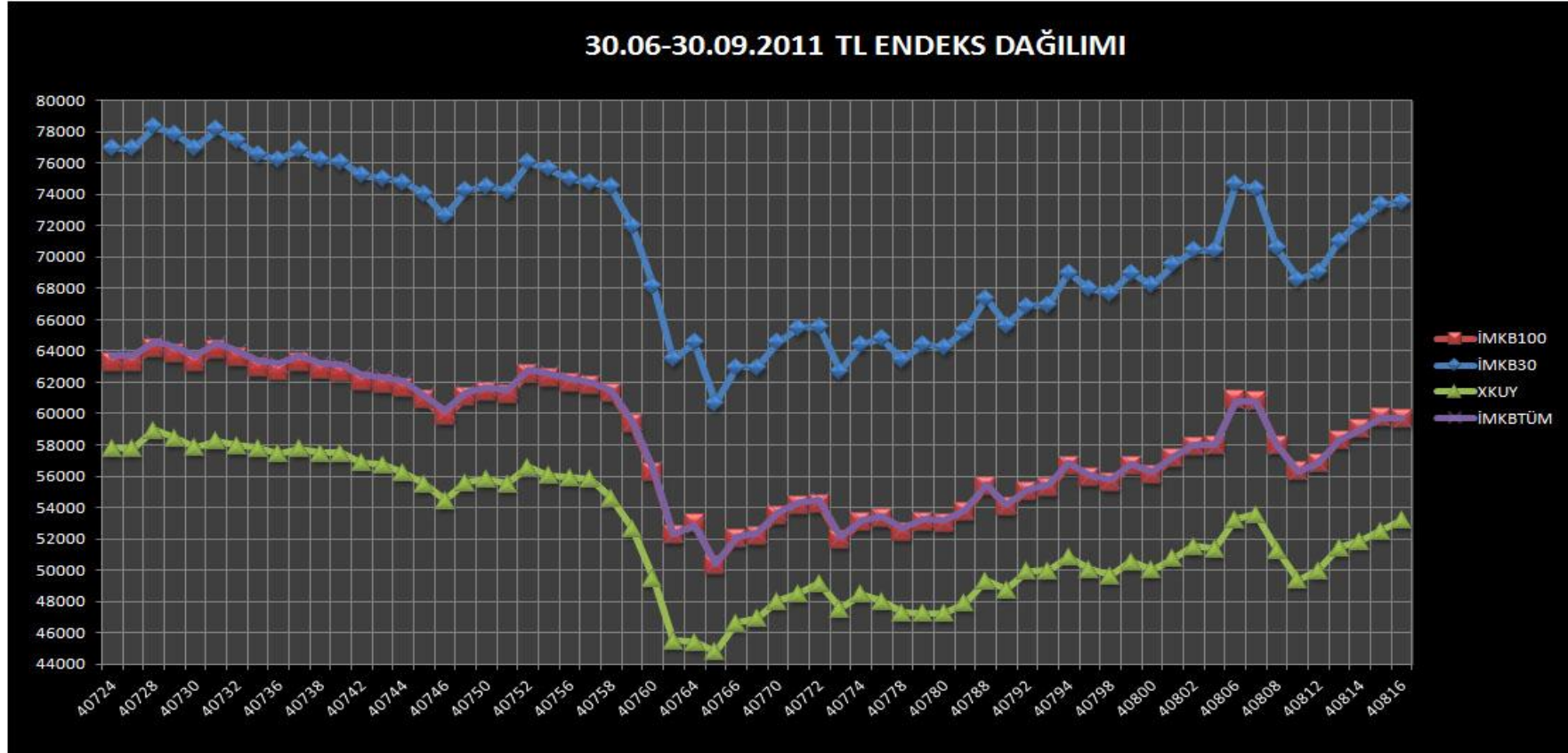
İMKB FİRMA KARŞILAŞTIRMALARI

Çalışma için temel aldığımız 30.06.2011-30.09.2011 döneminde İMKB-100 endeksi içinde 22 adet XKUR şirketi bulunmaktadır. Bunların içinden 14 şirketin halka açıklık oranı %30'un üzerindedir. Ancak bu konuda şirketlerin davranışı pek çok parametreye bağlıdır. Yine de yönetime katılma konusunda küçük bir model oluşturabilecek şirket kurumsallaşmasının, uzun dönemde sürdürülebilirlik açısından avantaj yaratacağı kanısındayız.

İMKB ENDEKS KARŞILAŞTIRMALARI

30.06.2011-30.09.2011 dönemine ait İMKB-100, İMKB-30 ve XKUR endekslerinin değerlerinin karşılaştırılmasında endekslerin paralel seyir izlediği gözlenmektedir. Bununla birlikte XKUR endeksinin hareketlerinin daha yumuşak ve önceden uyarı niteliği gözlenmektedir. Daha çok teknik analiz için kullanılabilir bir grafik olmakla birlikte, XKUR endeksinin piyasa hareketlerine daha sakin tepki verdiği, bunun da ilgili şirket yönetici ve yatırımcılarına karar verme konusunda daha rahat bir alan sağladığı kanısındayız.

ÇALIŞMANIN METODOLOJİSİ

İMKB-100, İMKB-30. İMKB-100 içerisinde yer alıp İMKB Kurumsal Yönetim Endekslerinde de bulunan 30.06.2011 – 30.09.2011 tarihleri arasında yer alan firmaların web siteleri ya da “Kamuyu Aydınlatma Platformu” www.kap.gov.tr web adresi aracılığı ile kamuoyuna duyurdukları bilgi ve belgeler üzerinden, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri içerisinde belirlenen 50 ölçütün incelemesi yapılmıştır.

Bu incelemede, istenen bilginin yukarıda anılan kaynaklarda bulunması, bulunmaması ya da kimi ölçütlerde bilgiye ulaşılamaması durumlarına göre cevap bulmuştur.

Cevaplanan tüm sorular daha sonra bilgi işlem yetkililerimiz tarafından birleştirilerek grafikler eşliğinde sunumu sağlanmıştır.

Çalışmanın hareket noktası, şirketlerin SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri kapsamında en fazla bilgiyi en kolay yollardan menfaat sahiplerine ve pay sahiplerine ulaştırılmasının sağlanması ile bu ilkelere şirketlerin uyum sürecinin adım adım izlenip değerlendirilmesi olmuştur.

Çalışmamızın kamuyu aydınlatma ve şeffaflık temelinde gerçekleştirildiği daima göz önüne alınmalıdır.

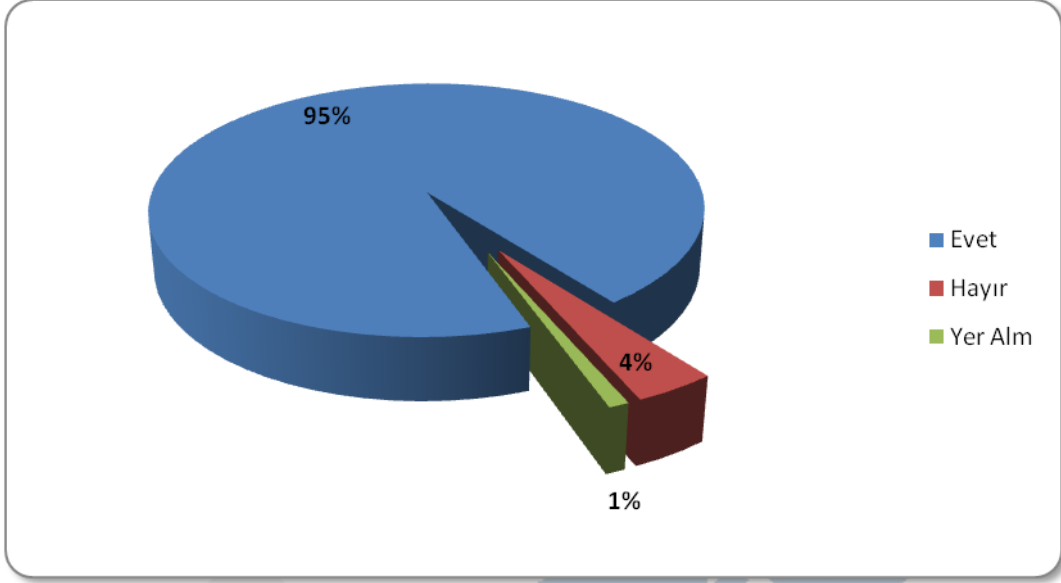
İMKB-100, İMKB-30 ve İMKB-100 içerisinde yer alan İMKB Kurumsal Yönetim Endeksine(XKUR) dahil olan şirketlerin yukarıda belirtilen tarihler arasında değerlendirmesi;

Pay Sahipleri	11 ölçüt
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	20 ölçüt
Menfaat Sahipleri	7 ölçüt
Yönetim Kurulu	12 ölçüt

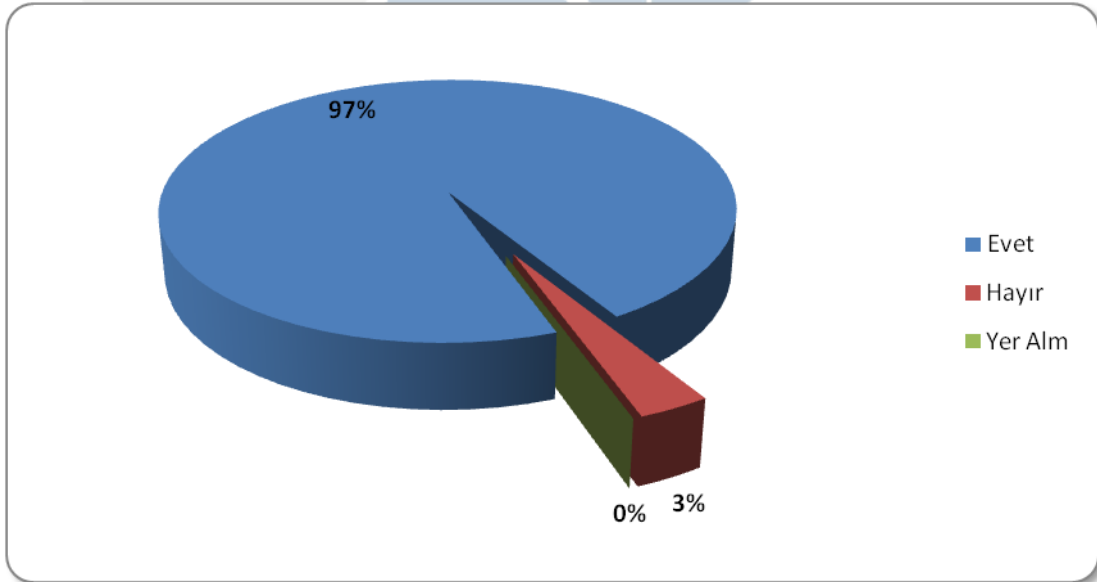
başlıkları altındaki toplam 50 ölçüt ile yapılmıştır.

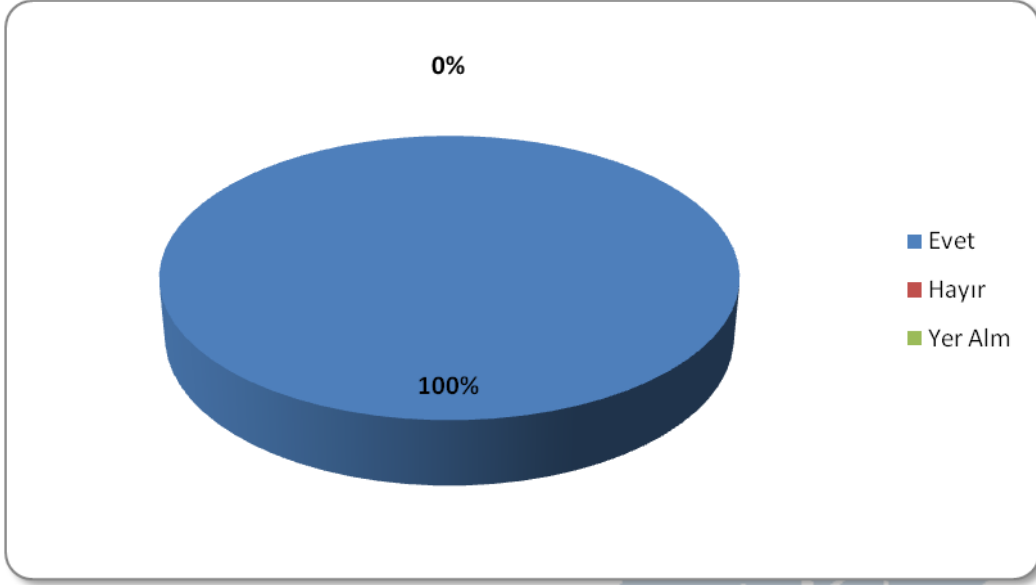
1-Pay Sahibi İlişkiler Birimi oluşturulmuş mudur?

İMKB-100

İMKB-30

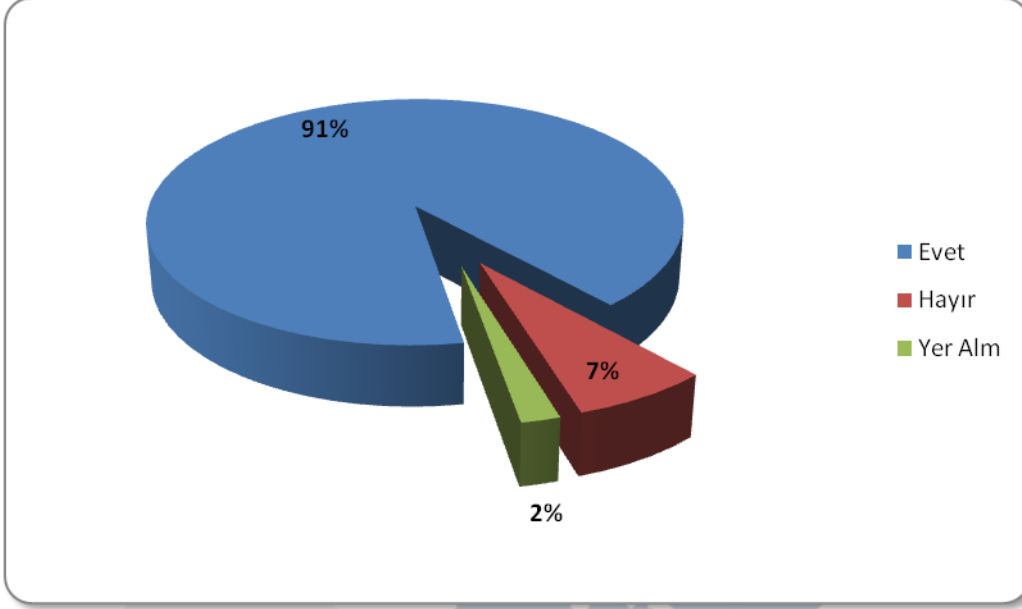
Kurumsal Yönetim İlkelerine göre pay sahipliği haklarının kullanılması açısından şirketlerin bu birimi oluşturması ve birim yetkilisinin de yönetim kurulunca oluşturulacak komitelerden Kurumsal Yönetim Komitesi'nin başkanına doğrudan bağlı olarak çalışması gerekmektedir.

Bazı şirketlerde Yatırımcı İlişkileri Birimi olarak faaliyet gösteren ve Pay Sahibi İlişkiler Biriminin fonksiyonlarını yerine getiren bölümler mevcuttur. Amaca ve hedeflenen faaliyete uygun olmakla birlikte, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne tam uyum açısından gereken düzenlemelerin gerçekleştirilmediğini ve Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi kapsamında uygun bulmadığımızı Kobirate A.Ş. adına çekince olarak belirtmek isteriz.

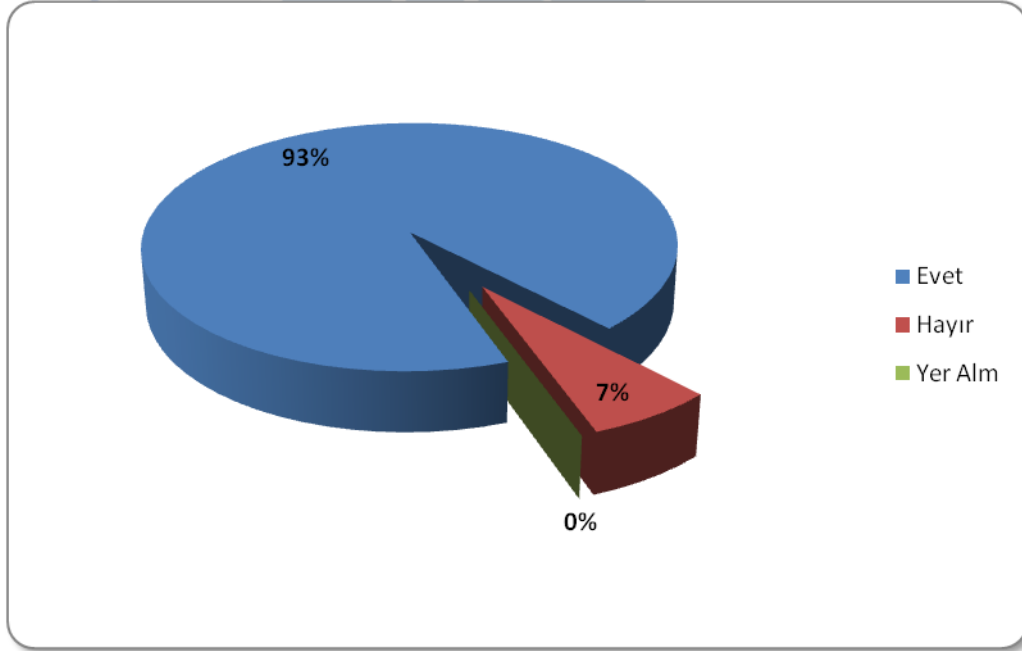
Grafiklerde görüldüğü üzere bu konuda XKUR endeksinde yer alan tüm şirketler Pay Sahibi İlişkiler Birimi oluşturmuştur. İMKB-30 endeksinde yer alan şirketlerde bu oran %97'ye, İMKB-100 endeksi şirketlerinde ise %95'e gerilemektedir.

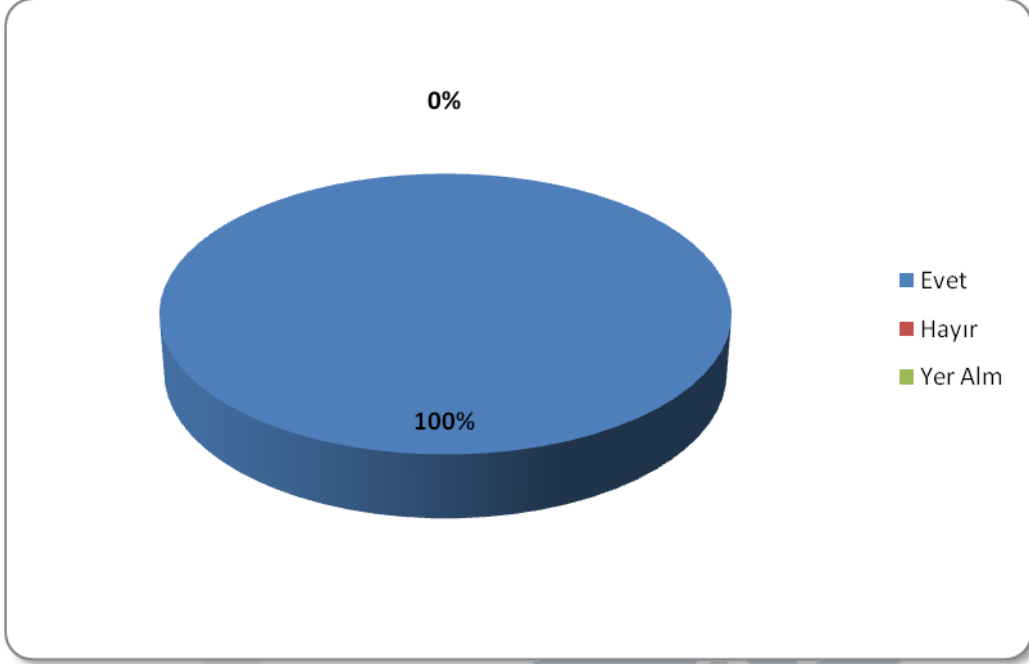
2-Genel kurul ilanları internet sitesinden de asgari toplantının yapılmasından 3 hafta önce duyuruluyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

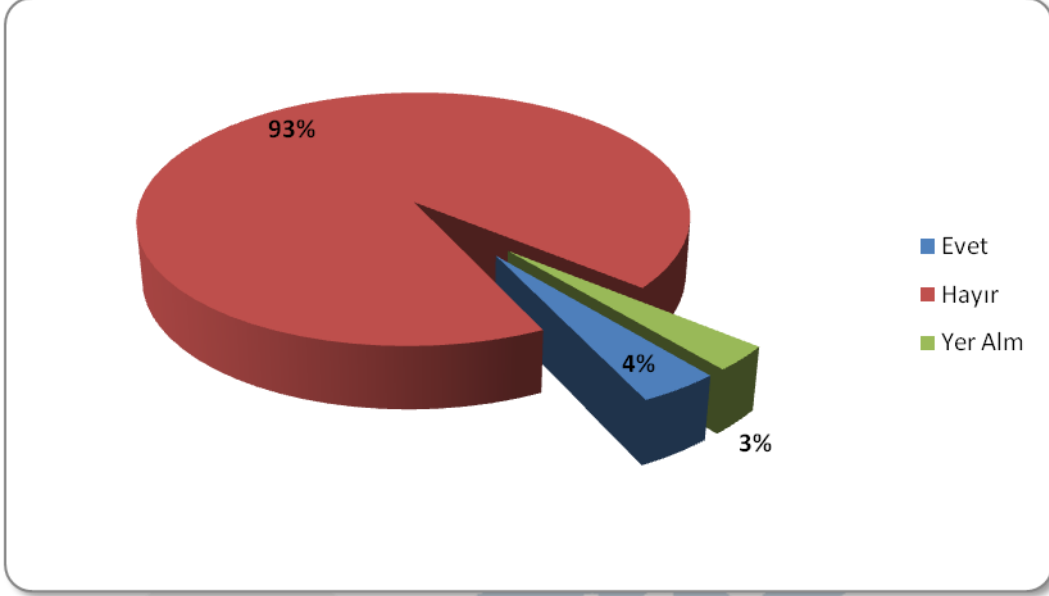

Bu konuda Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre halka açık şirketlerde Genel Kurul toplantı ilanı, toplantı tarihinden 3 hafta önce mevzuat ile öngörülen usullerin yanı sıra elektronik haberleşme de dahil olmak üzere her türlü iletişim vasıtasıyla pay sahiplerine ve kamuya duyurulmalıdır.

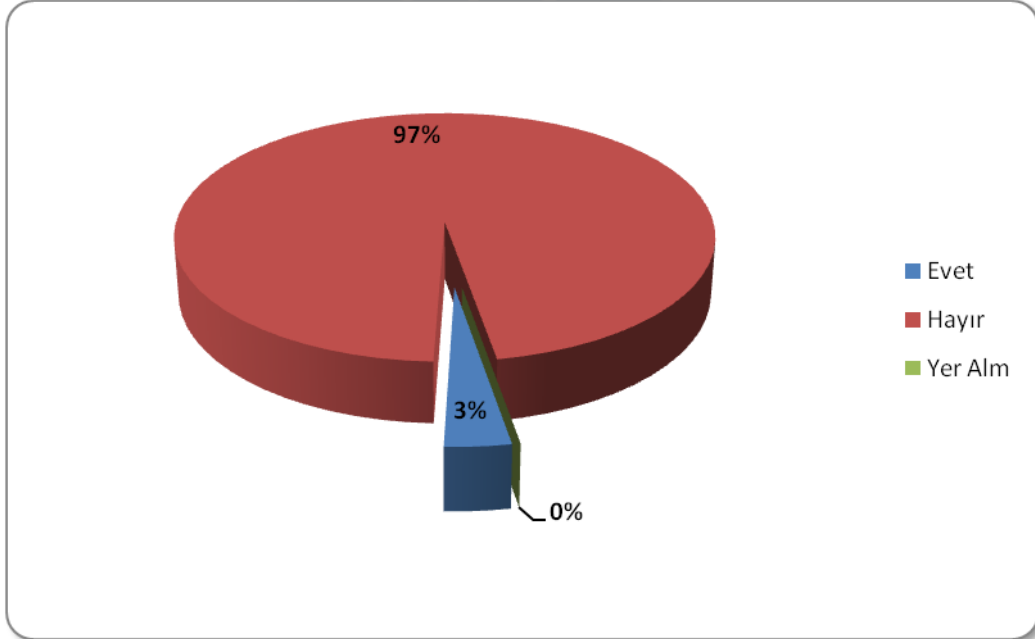
Buna göre, XKUR endeksinde yer alan şirketlerin tümü, İMKB-30 endeksindeki şirketlerin %93'ü, İMKB-100 endeksindeki şirketlerin de %91'i 3 haftalık süreye uyduğu görülmektedir.

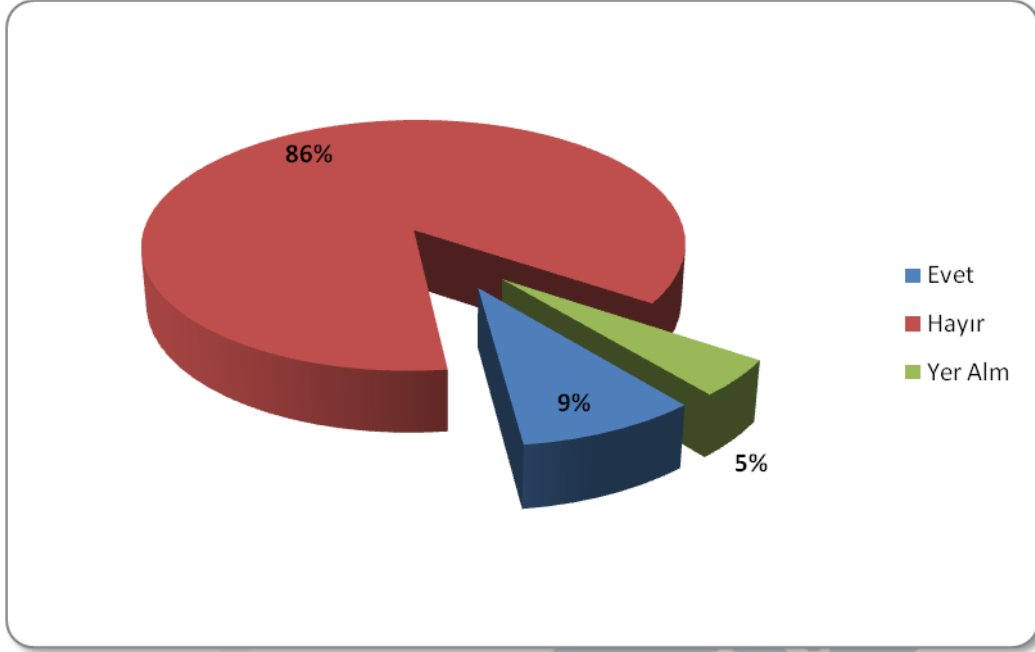
3-Genel kurulda şirketin organizasyon yapısında planlanan değişikliklerin gerekçeleri ile birlikte açıklamaları yapılıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

Şirketler Genel Kurul bilgilendirme dokümanı hazırlamalı ve görüşülecek diğer konuların yanı sıra şirketin organizasyon yapısı (varsa iştirakleri veya bağlı ortaklıklarında da) açısından yeni bir düzenlemeye gidecekse bu konuda da bilgi vermeli ve bu konuyla ilgili belgeleri pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurmalıdır. Bu durumda herhangi bir organizasyon değişikliği söz konusu değilse, Genel Kurul bilgilendirme dokümanına bununla ilgili kısa bir bilgi notu eklenmesi yararlı olacaktır.

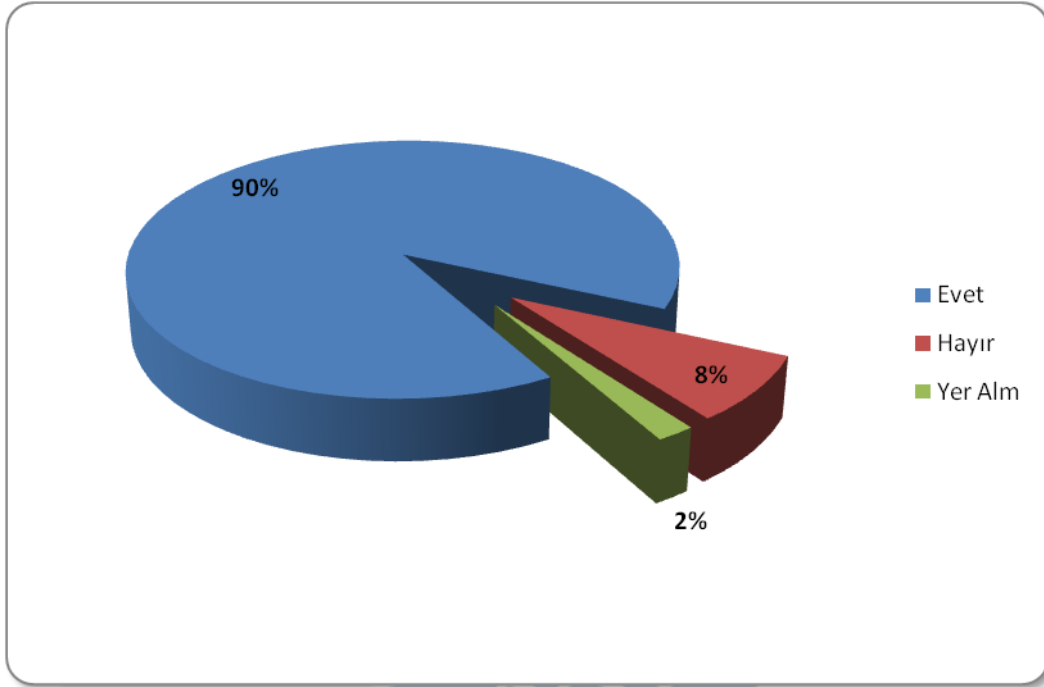
Bu kapsamda değerlendirdiğimizde; XKUR endeksi şirketlerinin görece olarak bu konuya dikkat ettiklerini görüyoruz. Buna rağmen bu endeks şirketlerinde %9, İMKB-30 şirketlerinde %3 ve İMKB 100 şirketlerinde %4 oranında bu uygulamaya yer verilmiştir.

Bu endekslere dahil şirketlerde bu konunun tam olarak anlaşamadığı veya uygulama sırasında gözden kaçtığı izlenimi edinilmiştir.

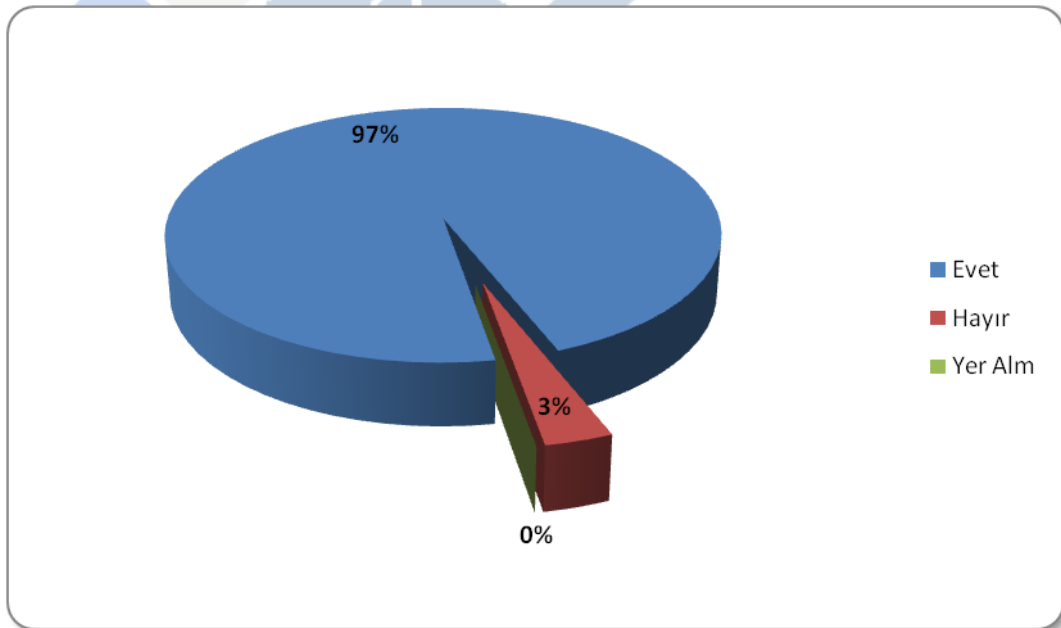

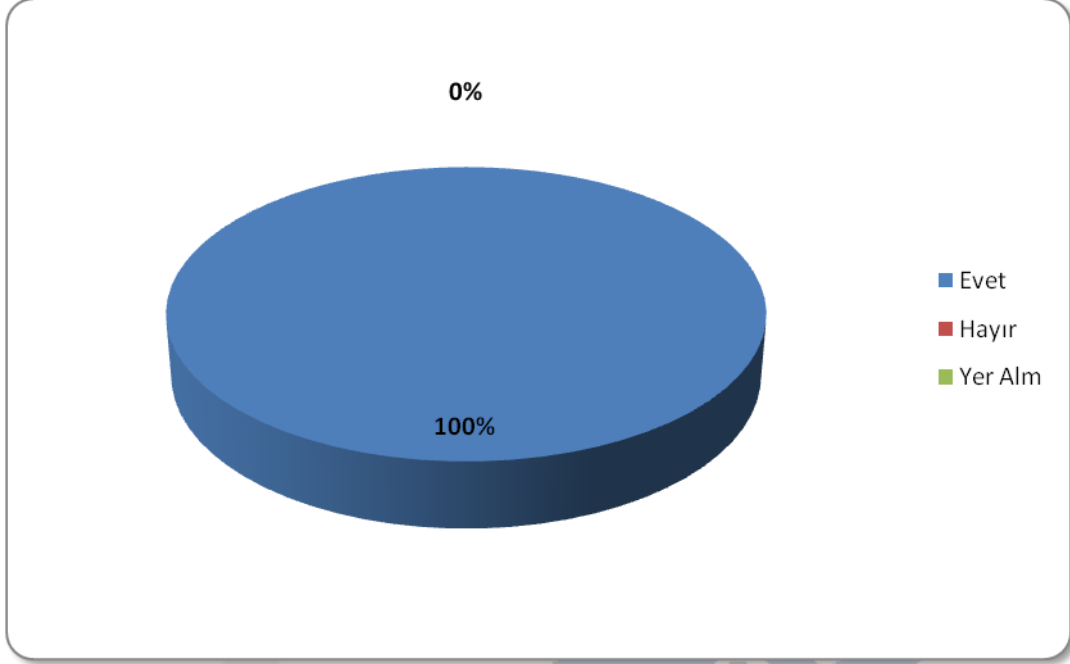
4-Genel kurul gündeminde her teklif ayrı bir başlık altında verilmiş midir?

İMKB-100

İMKB-30

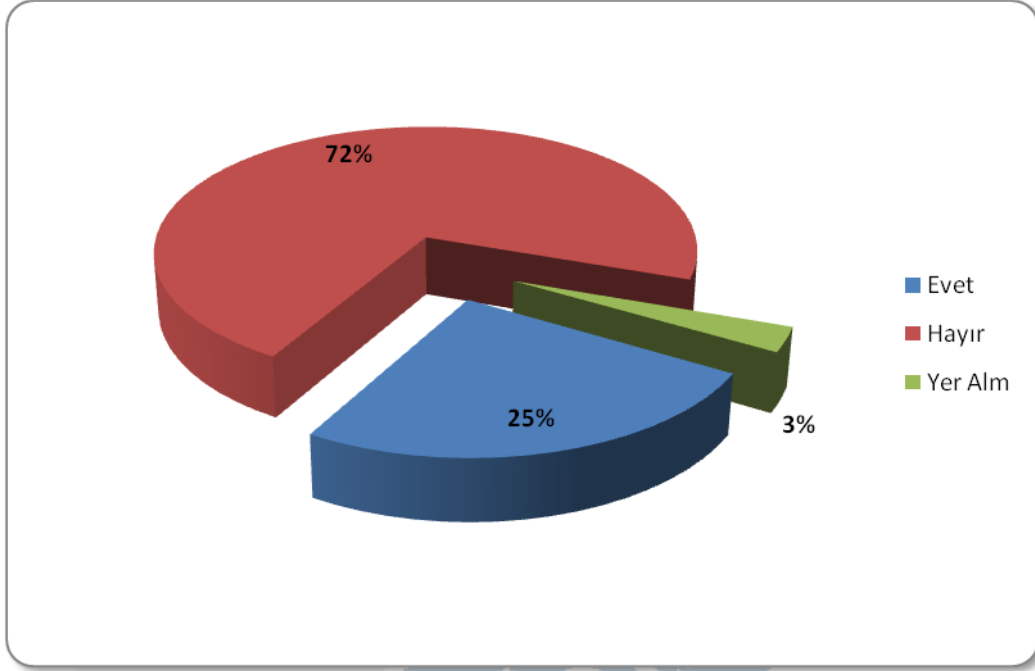

Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre Genel Kurul gündemi hazırlanırken her teklifin ayrı başlık halinde düzenlenmesine dikkat edilir. Gündem başlıkları açık ve farklı yorumlara yol açmayacak şekilde ifade edilir.

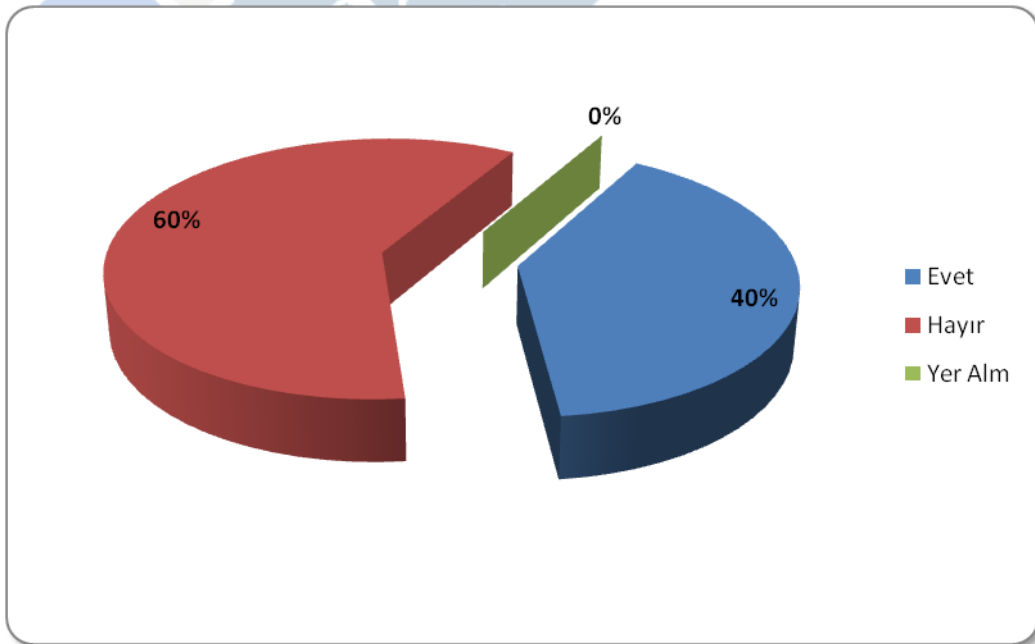
Bu konuda XKUR endeksi şirketleri %100 uyumlu iken, İMKB-30'da %97, İMKB-100'de ise %90 olarak başarı sağlanmıştır.

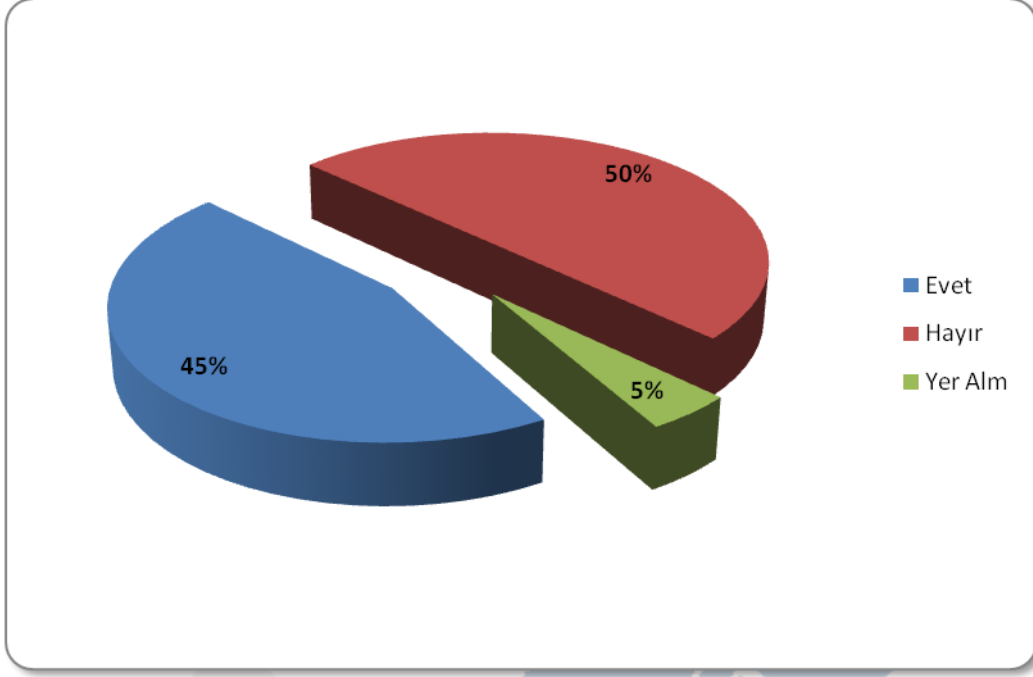
5-Genel kurul öncesi oy toplama prosedürü ilan edilip elektronik ortamda pay sahipleri bilgilendiriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

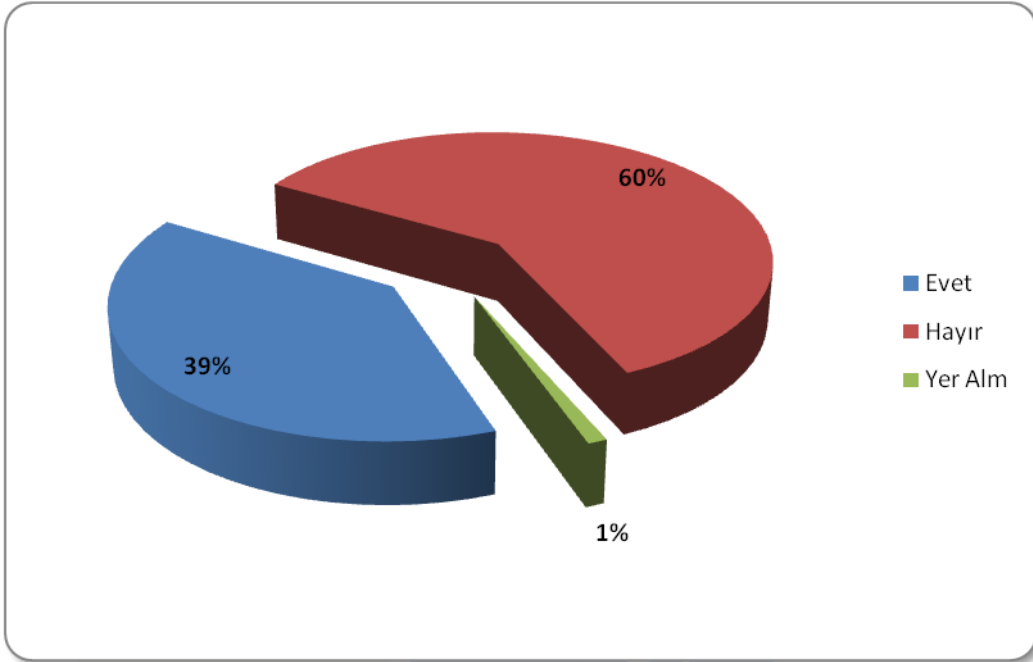

Genel Kurul toplantısından önce toplantıda oy kullanma prosedürü ilan edilir ve elektronik ortamda pay sahiplerinin bilgisine sunulur. Bu genel olarak Genel Kurul bilgilendirme dokümanında yer almakla birlikte, bazen doğrudan Genel Kurula çağrı belgesinde, bazen de ana sözleşmede belirtilmektedir.

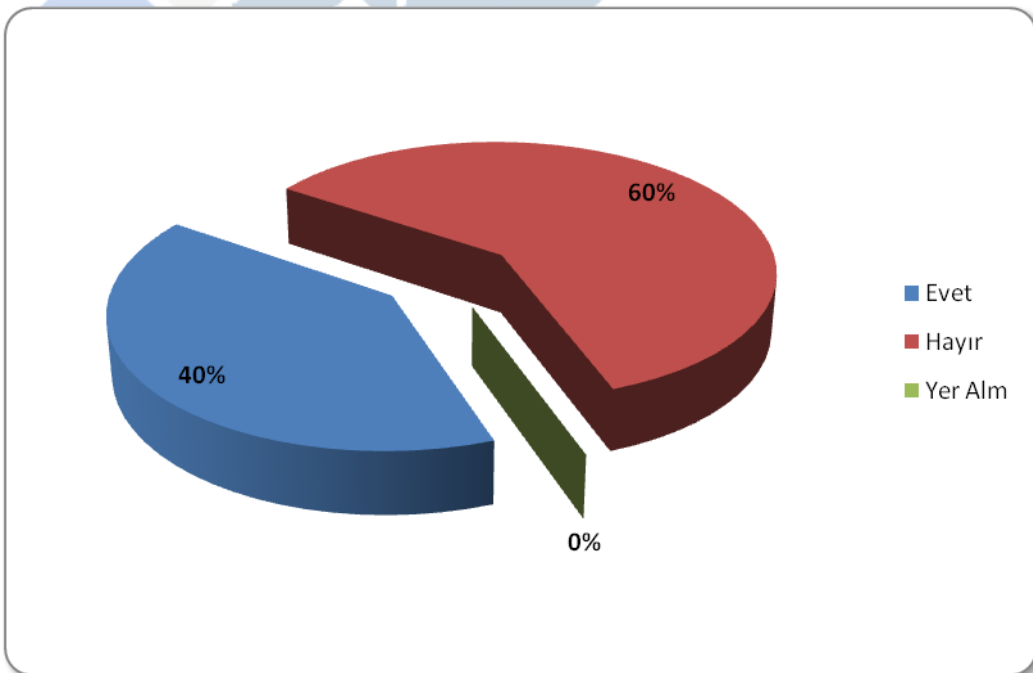
Bu kapsamda yapılan incelemede XKUR endeksi şirketlerinin %45'inin, İMKB-30'da %40'ının ve İMKB-100'de ise %25'inin bu ilkeye uyum sağladığı görülmüştür.

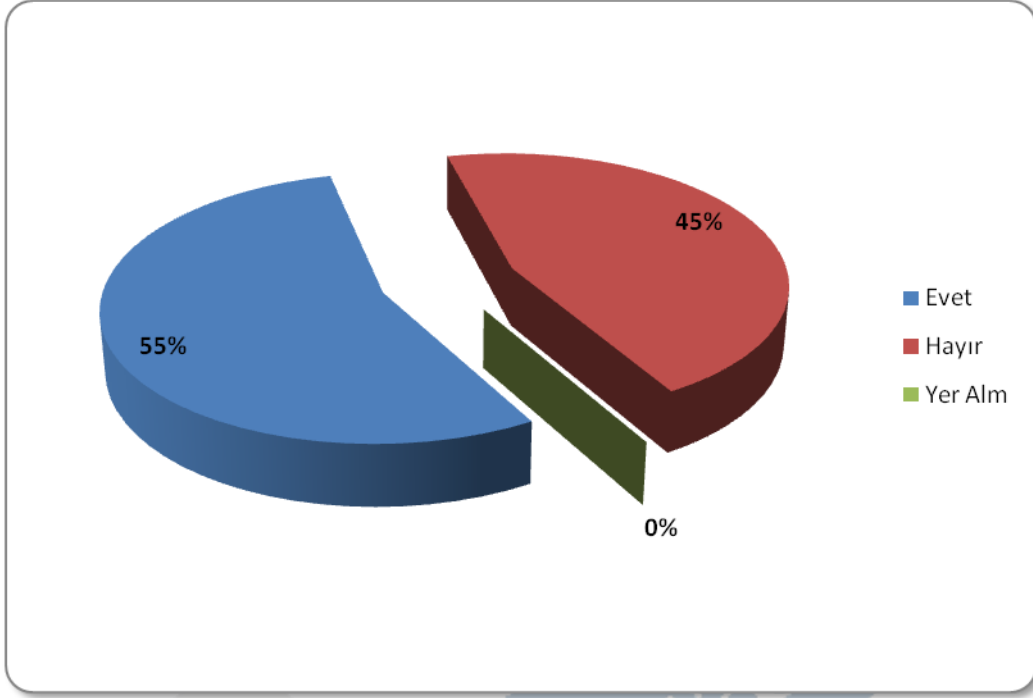
6-Olağan genel kurul toplantısı her hesap döneminin sonundan itibaren üç ay içinde yapılıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

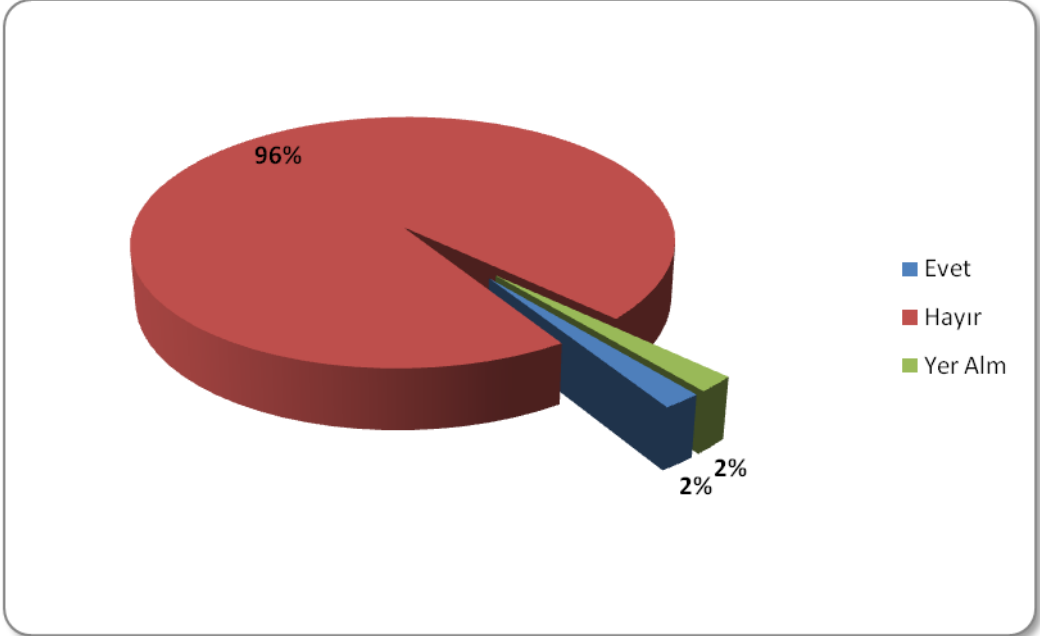

Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre genel kurul toplantılarının hesap dönemi bitiminden itibaren 3 ay içinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu hesap dönemi kavramı sektörler göre (örn. spor sektöründeki halka açık şirketler) değişim gösterebilmektedir. Ayrıca konsolide bilanço uygulamasına tabi şirketler de 14 haftalık sürede finansal raporlarını açıklayabildiği için 3 aydan fazla sürede genel kurul toplantısı yapabilmektedirler. Bu nedenle bu çalışmada dikkate alınan, SPK hükümlerine göre genel kurulların süresi içinde gerçekleştirilmesidir.

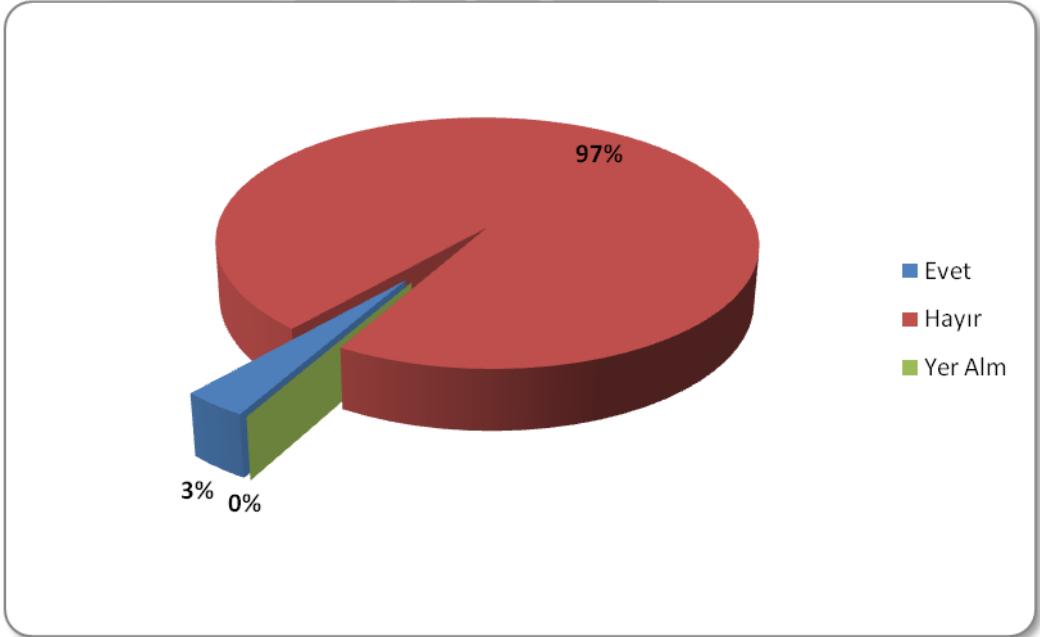
Bu konuda XKUR şirketleri %55, İMKB-30 % 40, İMKB-100 ise %39 oranında Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyum sağlamıştır.

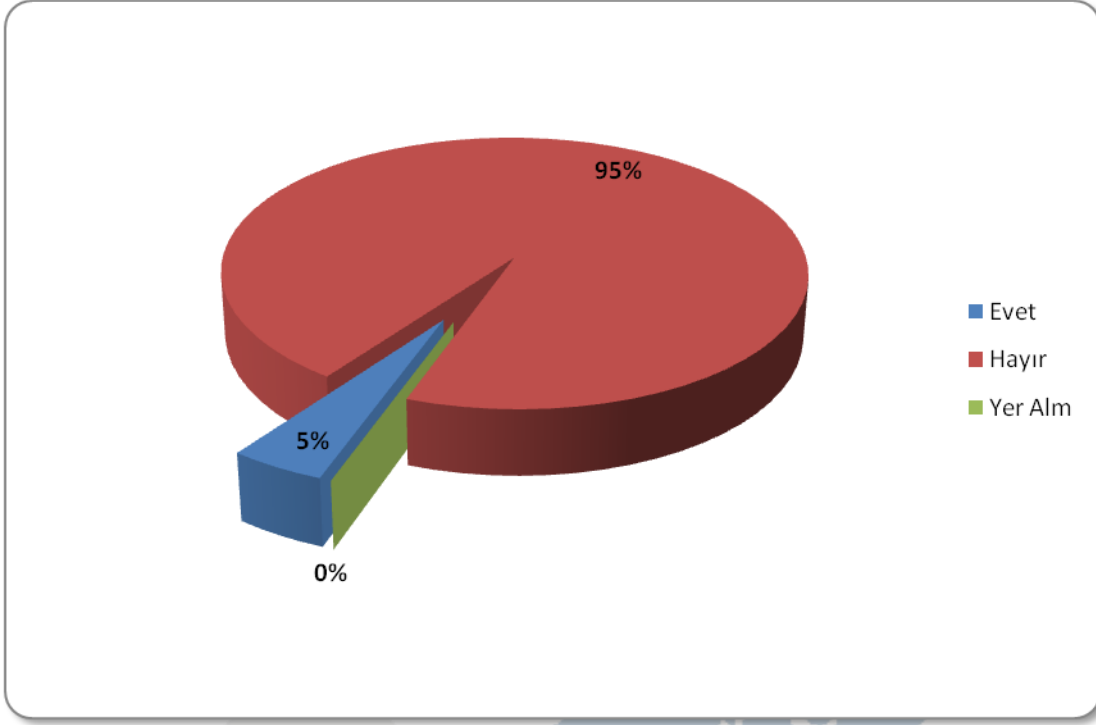
7-Şirket ana sözleşmesinde oy hakkına kısıtlama getiriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

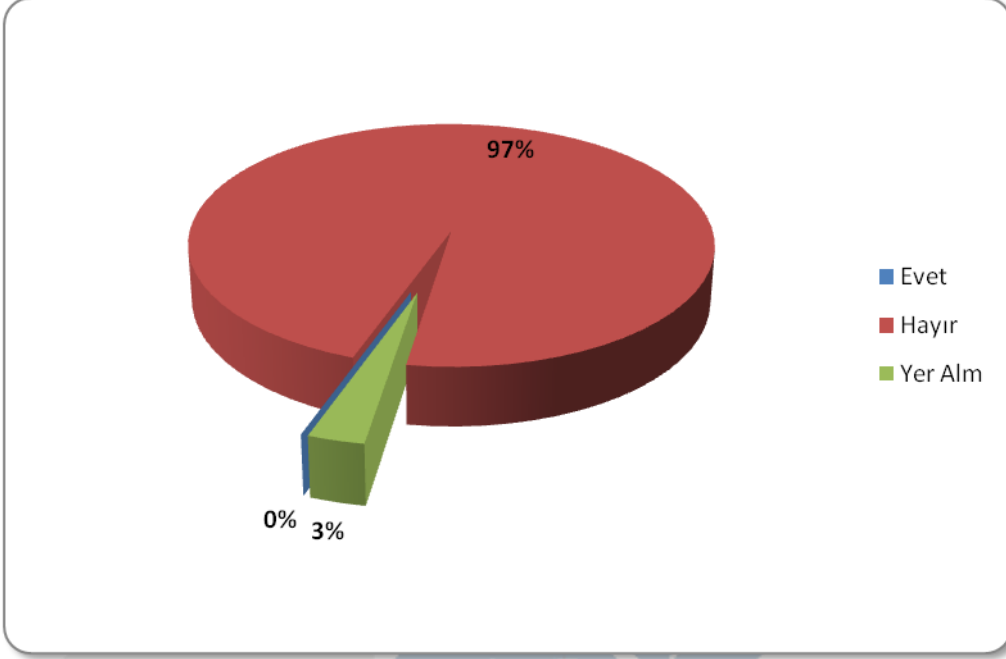
Halka açık şirketler, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirtilen oy hakkına sınırlama getirilemeyeceği ilkesine uyum açısından yüksek bir başarı göstermiştir. Sınırlama getiren şirketler azınlıktadır ve genel olarak yabancı şirketlerle ortaklığa gitmiş ve geçiş aşamasını tamamlamaya çalışanlardır. Bu konudaki duyarlık tüm endeks şirketlerinde oldukça yüksektir.

Buna göre XKUR endeks şirketlerinde %5, İMKB-30 da %3 ve İMKB-100 de %2 oranında oy hakkında kısıtlamalar bulunduğu gözlenmiştir.

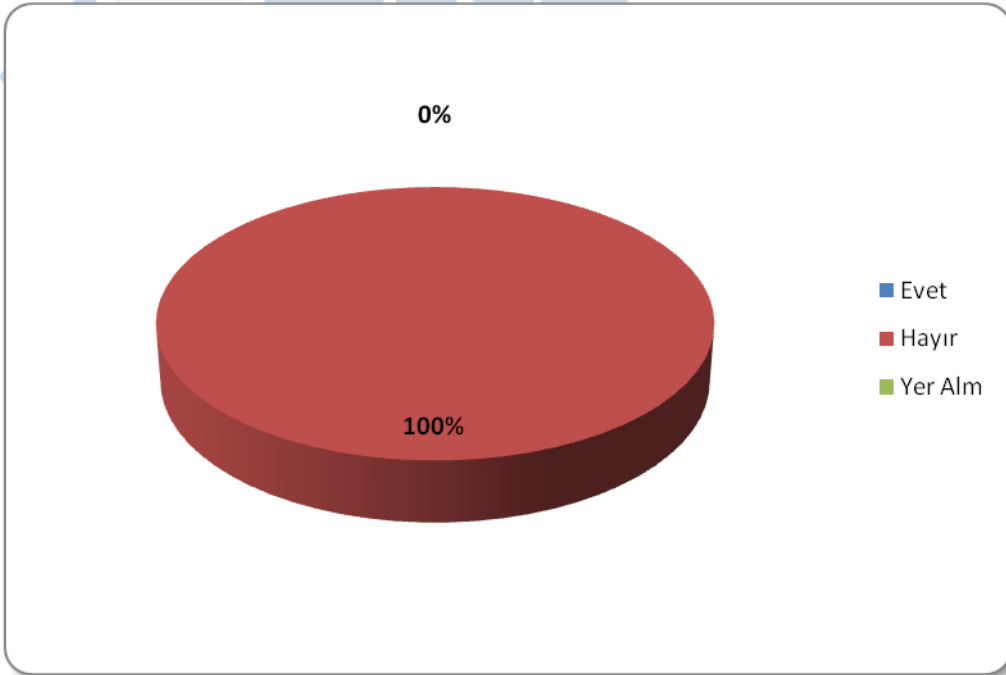

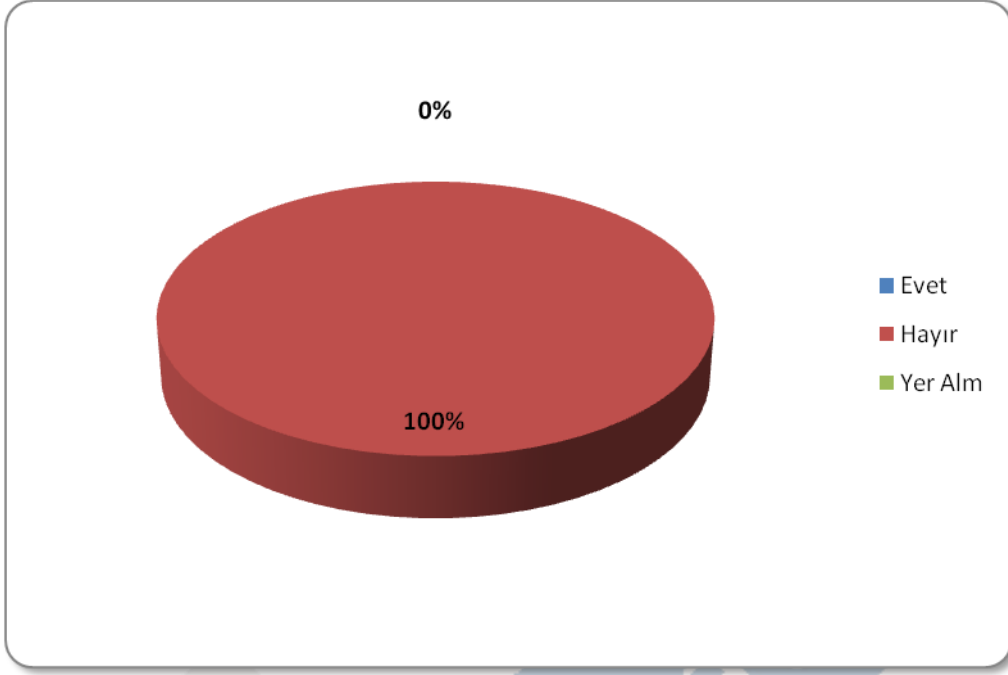
8-Pay sahibi olmayan kişinin temsilci olarak vekaleten oy kullanmasını engelleyen hükümler ana sözleşmede bulunuyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

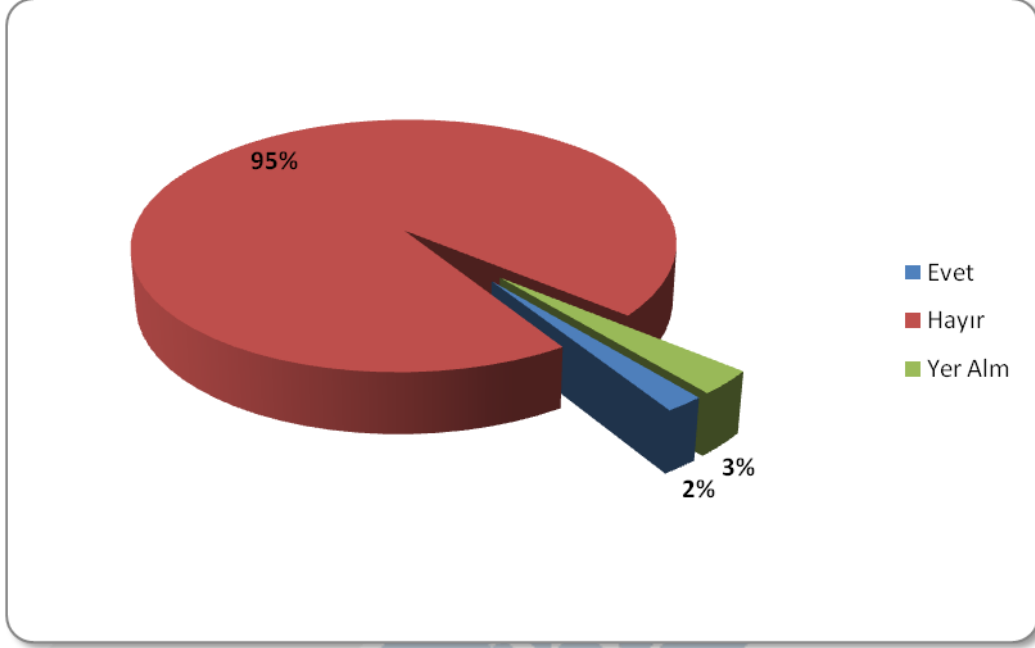

Pay sahiplerinin oy kullanım hakkının kısıtlanmasına engel olmak amacıyla Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde düzenlenen hükme göre; pay sahibi olmayan kişinin temsilci olarak vekaleten oy kullanmasını engelleyen hükümlere ana sözleşmede yer verilemez.

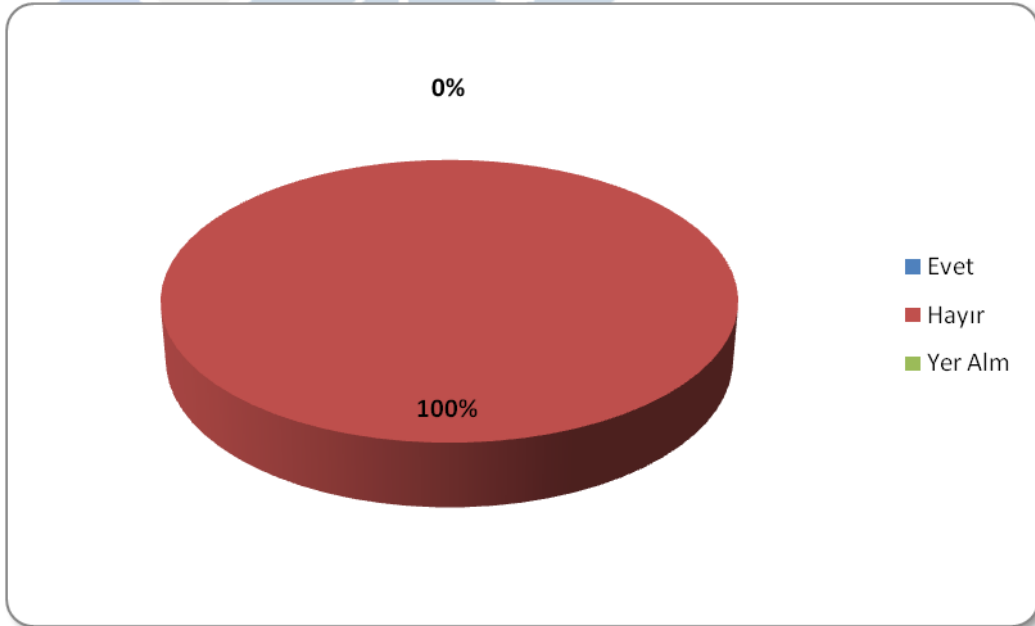
Bu açıdan halka açık şirketlerin konuya çok duyarlı olduklarını söyleyebiliriz. Zira İMKB-30 ve XKUR şirketlerinin tamamı bu konuda herhangi bir kısıtlama getirmemişlerdir. İMKB-100 şirketlerinde %97 olarak görünen sonuçta ise, bazı firmaların ana sözleşmelerine internet ortamından ulaşılamaması nedeniyle verilen " yer almıyor" cevabı etkili olmuştur.

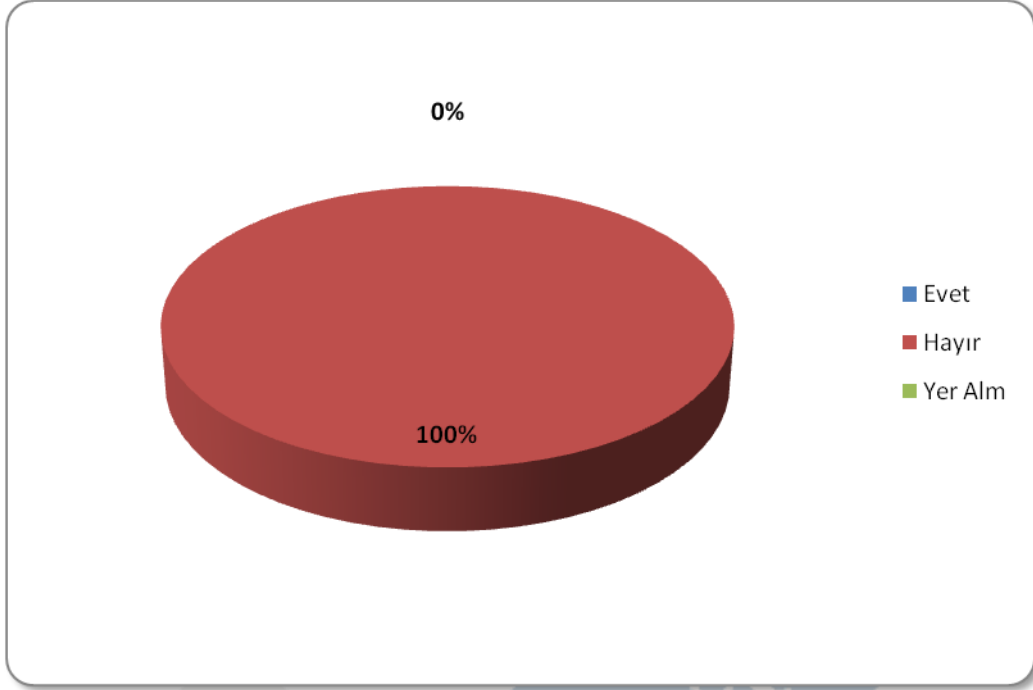
9-Azınlık pay sahiplerinin yönetim kuruluna temsilci göndermelerini teminen ana sözleşmede birikimli oy kullanma yöntemine yer verilmiş midir?

İMKB-100

İMKB-30

Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre azınlık pay sahiplerinin yönetim kurulunda temsil edilmelerini sağlamak üzere ana sözleşmede birikimli oy kullanma yöntemine yer verilmelidir. Bu hüküm bir yandan sermayenin tabana yayılması için teşvik edici olmakta, diğer yandan küçük sermayedarın şirket yönetimine katılımını etkinleştirmektedir.

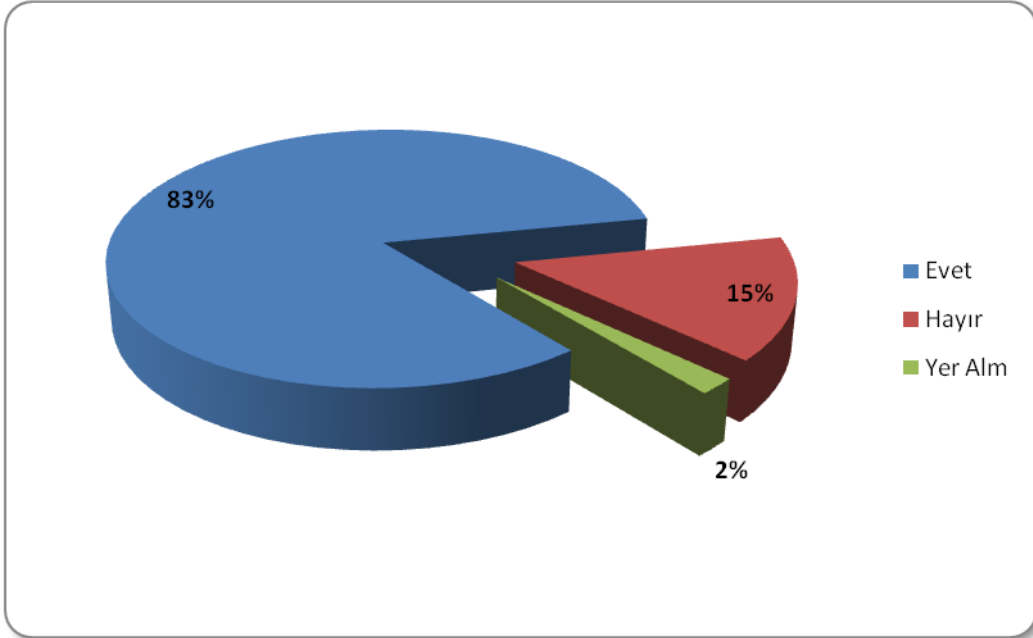
Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Derecelendirmesi açısından bu hükmün ana sözleşmelerde yer alması, şirketlerin pozitif ayrışmasına yol açacaktır.

Bu konuda XKUR endeksi ve İMKB-30 endeksi şirketlerinde herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. İMKB-100 endeksi şirketlerinde ise %2 gibi bir oranda düzenleme yapıldığı görülmekte, %3 oranda ise şirketlerin bu konuda olumlu ya da olumsuz hareketi ile ilgili bilgiye ulaşamamaktadır.

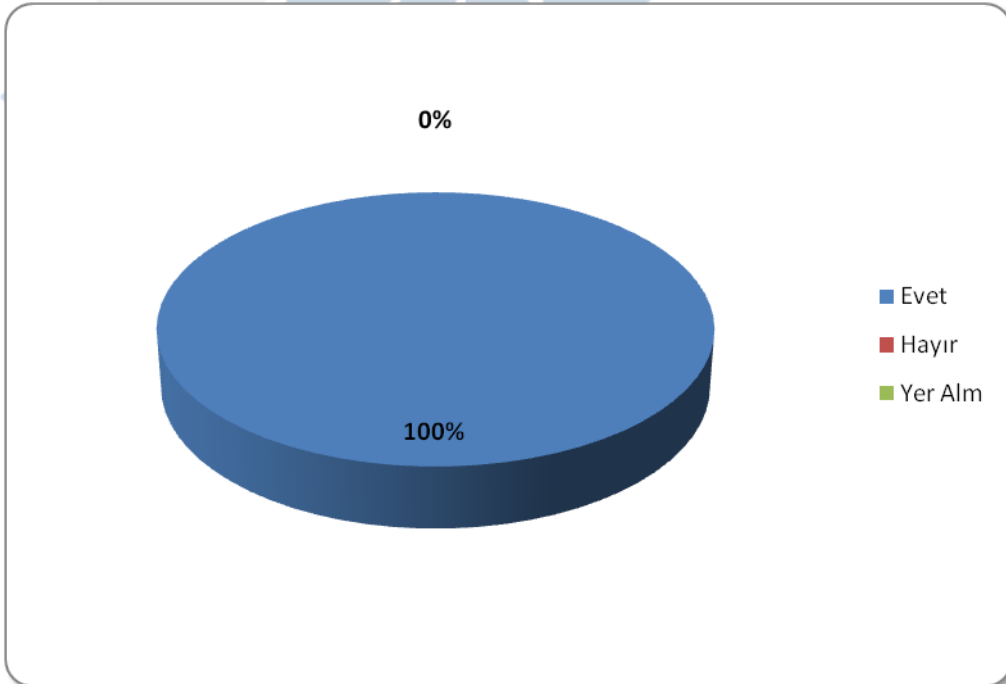
Not: Söz konusu ilke 30.12.2011 tarih 56 no.lu tebliğ ile kaldırılmıştır.

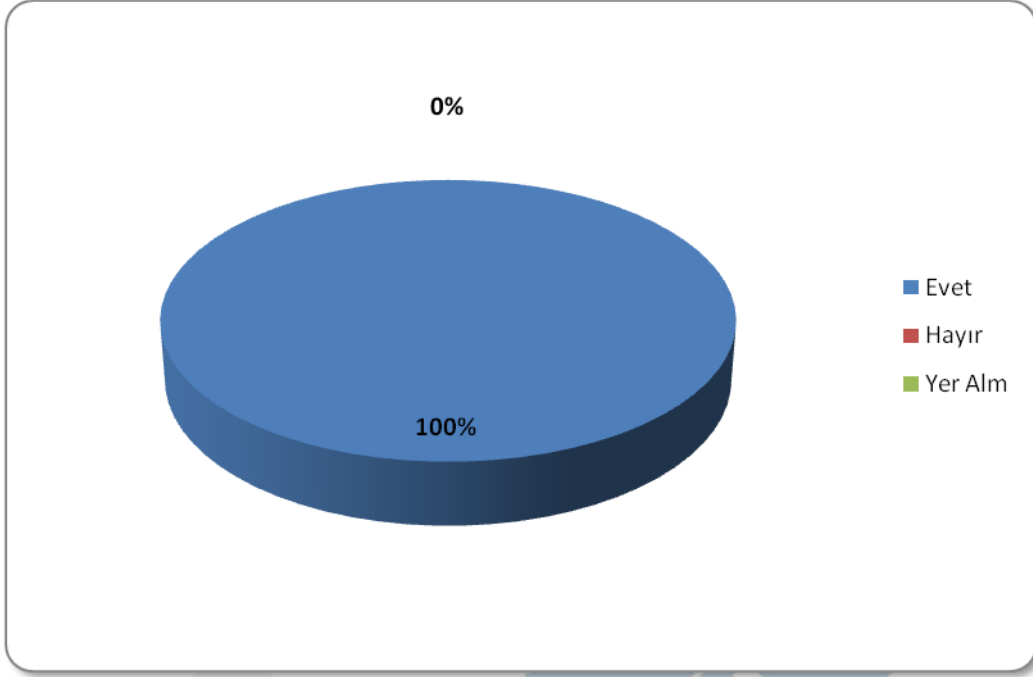
10-Şirketin kamuya açıklanmış bir kar dağıtım politikası var mıdır?

İMKB-100

İMKB-30

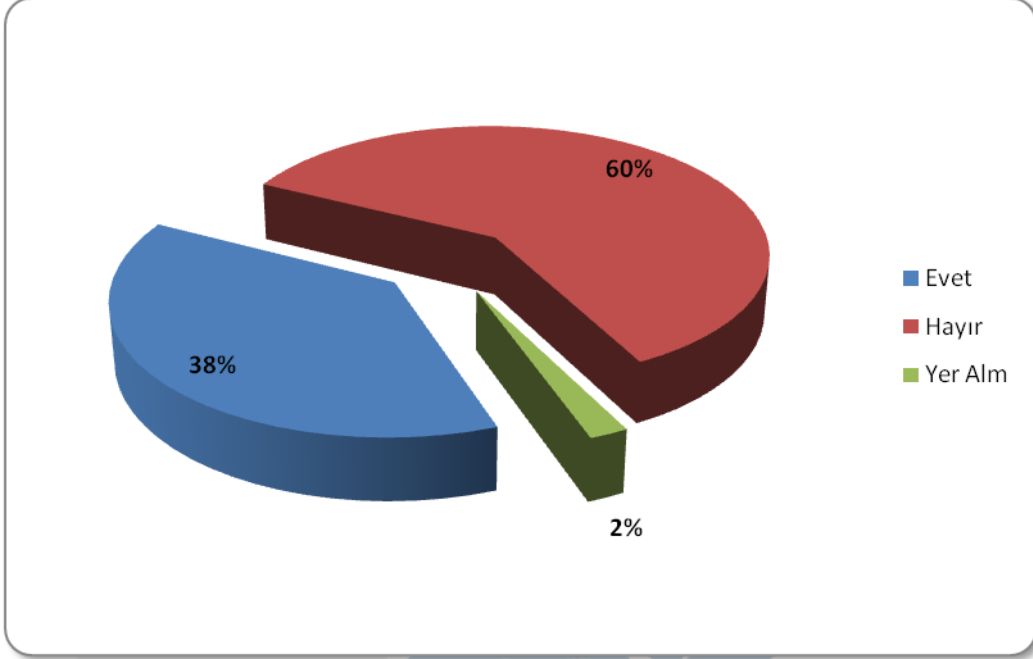
Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre halka açık şirketlerin belirli ve tutarlı bir kar payı dağıtım politikası olmalı ve kamuya açıklanmalıdır. Bu politika genel kurul toplantısında pay sahiplerinin bilgisine sunulmalı ve faaliyet raporunda, izahname ve sirkülerde yer almalıdır.

Buna göre hazırlanacak kar payı dağıtım politikası şirkete ait bilgilere ulaşılabilir her tür platformda kamuya duyurulması ile hem yatırımcının kararını daha sağlıklı verebilmesi sağlanır hem de şirket bu politika ile kendini bu hedefe odaklayarak bir tür taahhütte bulunur.

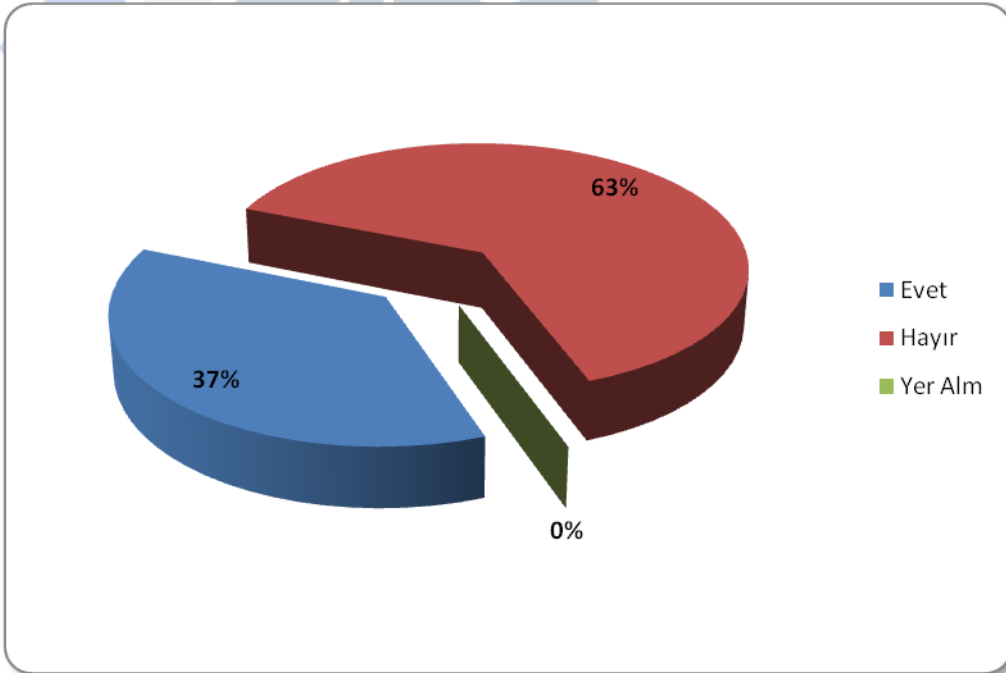
XKUR endeks şirketleri ve İMKB-30 şirketlerinin tamamı kar payı politikalarını hazırlamış ve kamuoyu ile paylaşmış durumdayken İMKB-100 şirketlerinde bu oran %83 olarak gerçekleşmiştir.

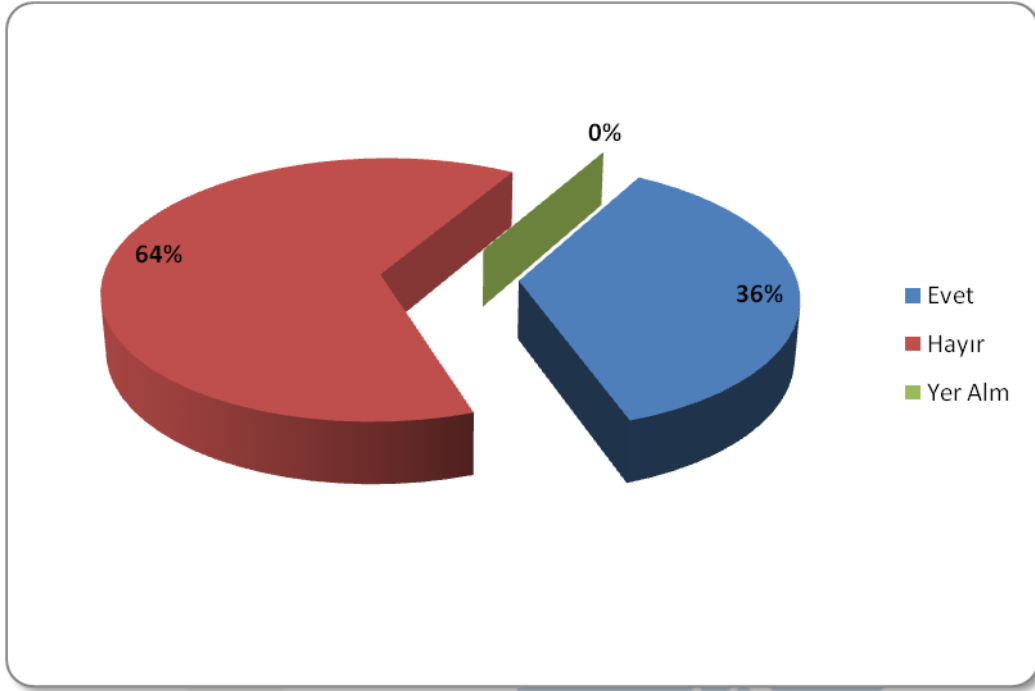
11-Şirket ana sözleşmesinde pay devrini zorlaştıracı düzenlemelere yer verilmiş midir?

İMKB-100

İMKB-30

Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre pay sahiplerinin paylarını serbestçe devretmesini zorlaştıran uygulamalardan kaçınılması ve ana sözleşmede böylesi düzenlemelere yer verilmemesi gerekmektedir.

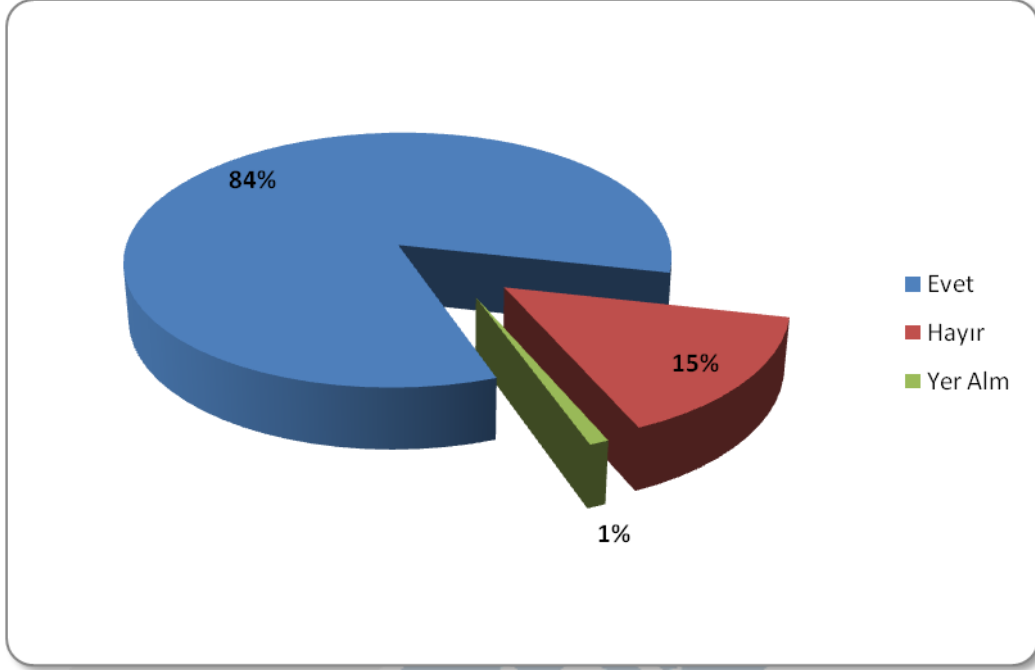
Bu kapsamda şirketlerin durumunu değerlendirdiğimizde bu konudaki direncin; daha çok hakim ortağın bu durumu sürdürme isteğinden kaynaklandığı, ayrıca şirketin kendisine ortak olmayı düşünen veya ortaklığından çıkmak isteyenleri kontrol ederek özellikle imtiyazlı hisseler için bu kısıtlamaları getirdikleri gözlenmiştir. Şirketlerin kuruluş ve sürdürülen faaliyet koşullarına göre içgüdüsel bir korunma ihtiyacında olması da tamamen anlaşılabilir. Bu konudaki uygulamaların gelecekte oluşacak " fikir ortaklığı" kavramıyla daha rahat gerçekleştirilebileceği, kurulan ortaklıkların katı-durağan-hiyerarşik olma yerine dinamik-değişen-gelişen yapılar olmasının da "payların serbestçe devri" kavramına daha geniş açıdan bakılmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu konuda XKUR endeks şirketlerinde % 64, İMKB-30'da %63 ve İMKB-100'de %60 oranında pay devirlerinde kısıtlama bulunmamaktadır.

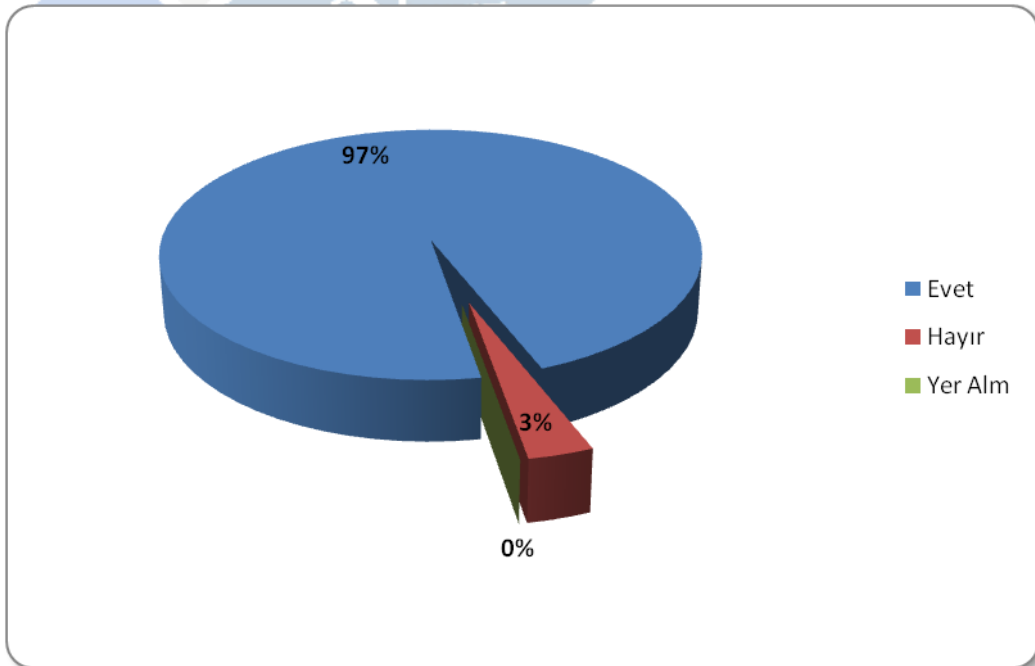

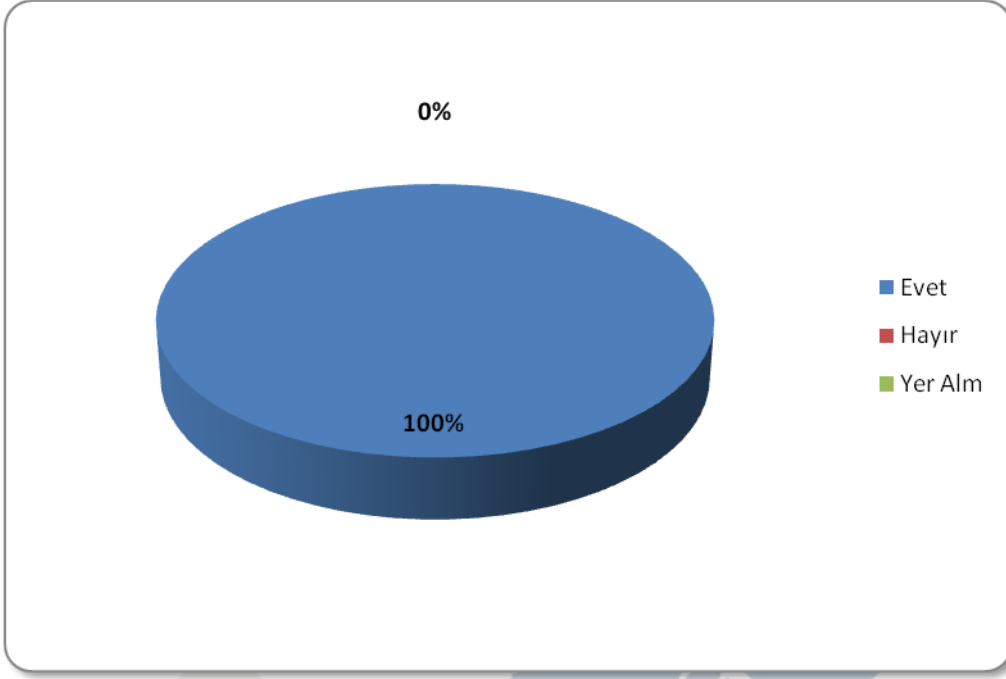
12-Kamunun aydınlatılmasıyla ilgili bir bilgilendirme politikası oluşturulup kamuya açıklanmış mıdır?

İMKB-100

İMKB-30

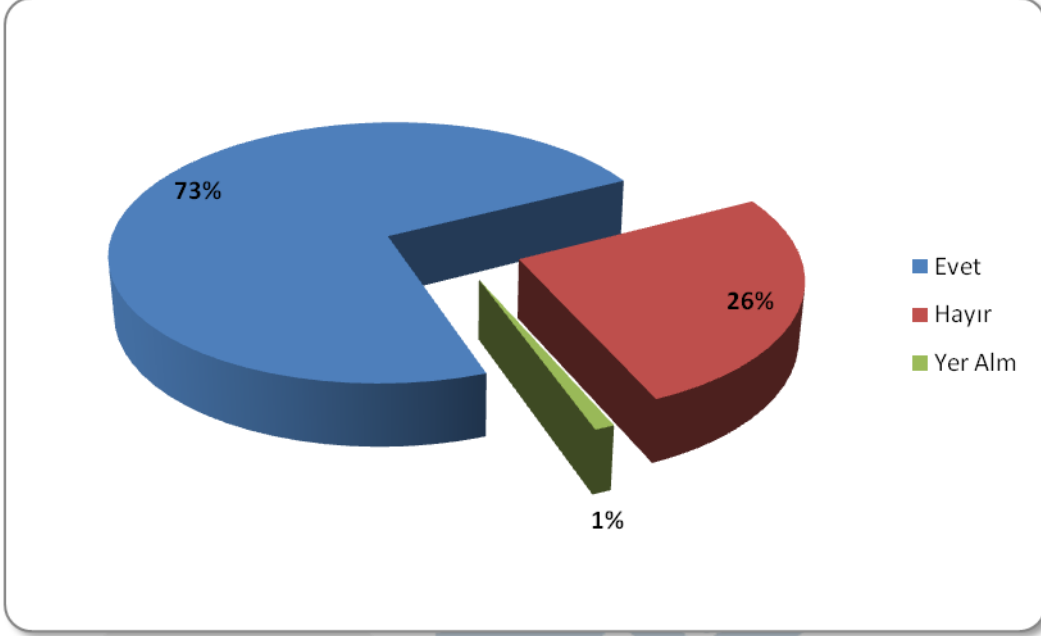

Halka açık şirketler kamunun aydınlatılmasına yönelik bilgi politikası oluşturmalı ve kamuya açıklamalıdır. Yönetim kurullarınca hazırlanıp genel kurulun bilgisine sunulan ve kamuya açıklanan bu politikada şirket hakkında hangi bilgilerin, hangi sıklıkta ve hangi yollarla kamuya açıklanacağı, yöneticilerin basınla görüşmeleri, şirkete yöneltilen soruların yanıtlanmasıyla ilgili yöntemler vb. konular yer alır.

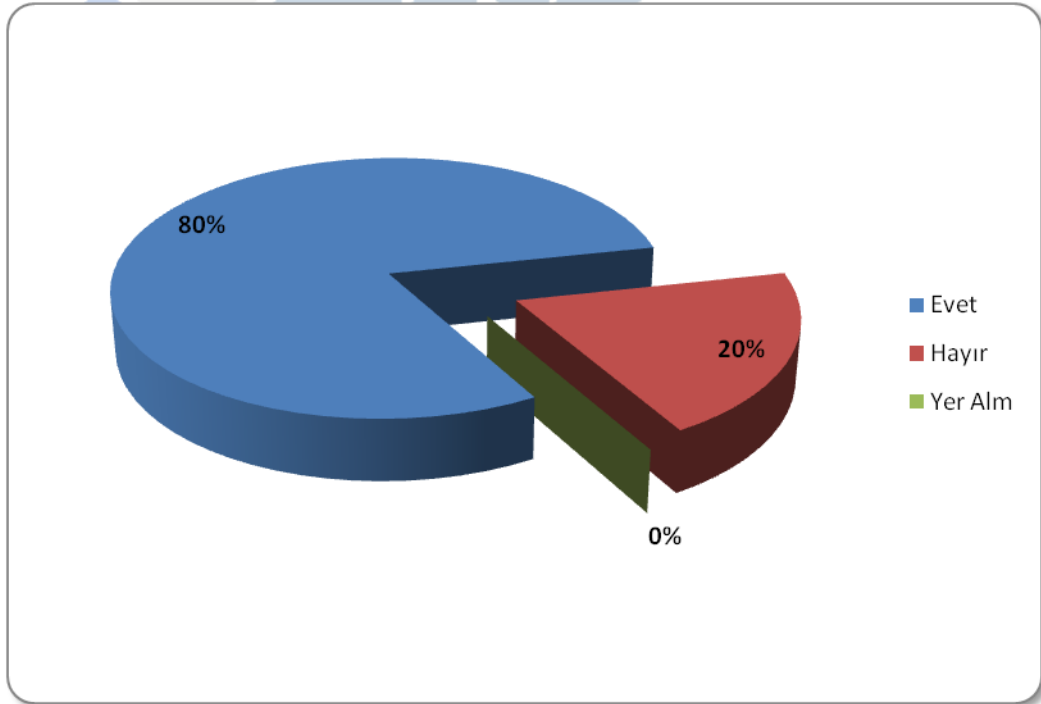
XKUR endeksi şirketlerinin tamamında bilgilendirme politikası oluşturulmuş ve kamuoyuna duyurulmuştur, İMKB-30 şirketlerinde bu oran %97 ve İMKB-100 şirketlerinde ise %84 olarak gerçekleşmektedir.

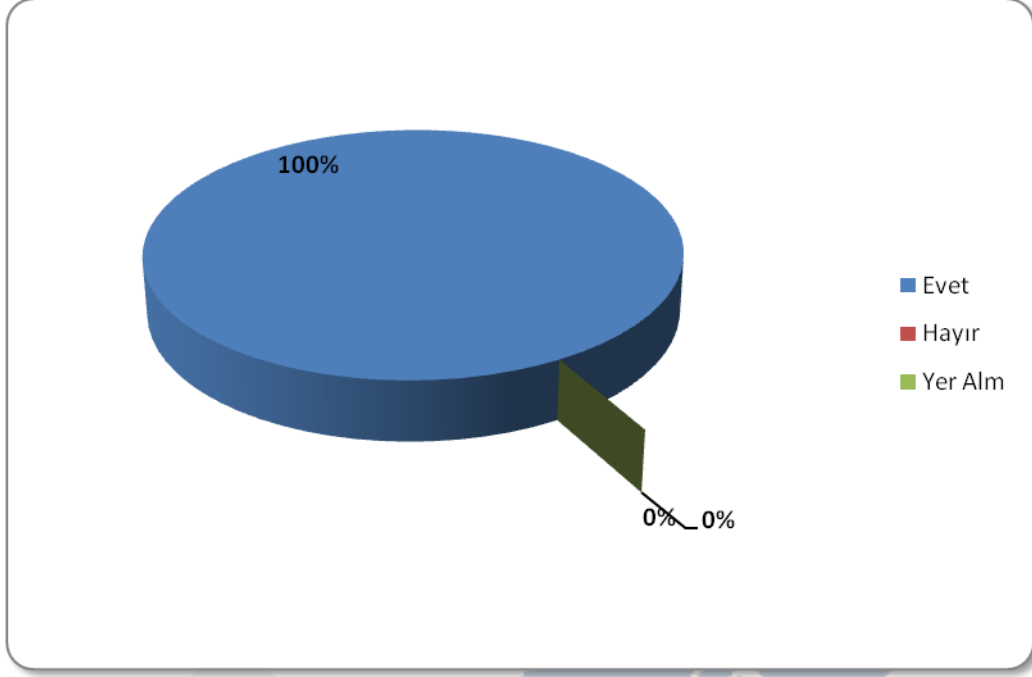
13-Oluşturulan etik kurallar bilgilendirme politikası çerçevesinde kamuoyu ile paylaşılmış mıdır?

İMKB-100

İMKB-30

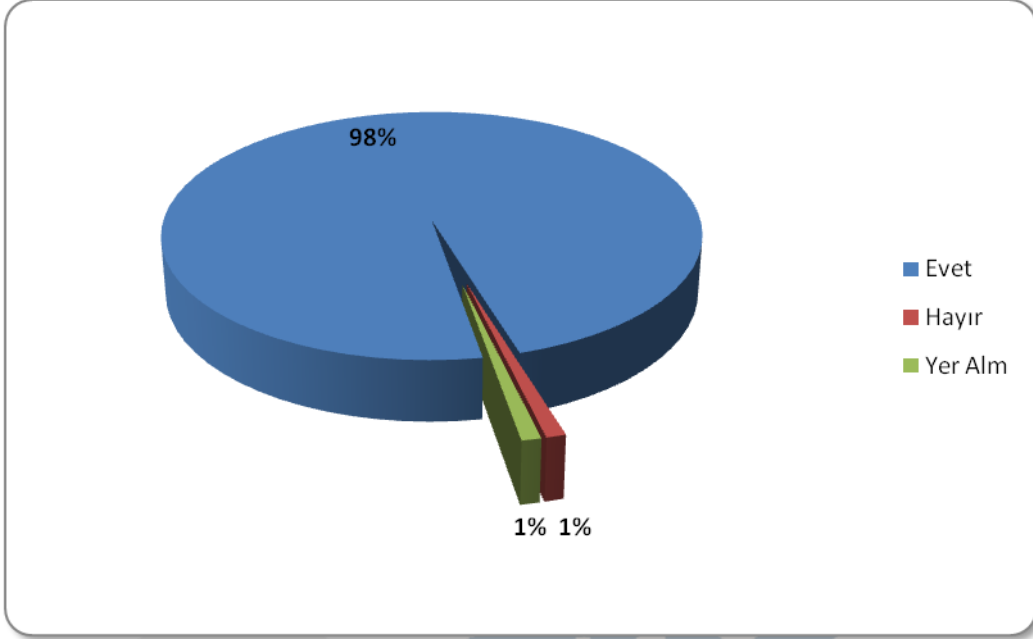

Bilgilendirme politikası kapsamında şirketlerin faaliyetlerini sürdürürken uyacakları etik kuralları da kamuoyuyla paylaşmaları gerekmektedir. Etik kurallar, şirketin tüm menfaat sahipleri ile ilişkilerinde hangi değerlere uyacağını kabul ve beyan ettiği bir ilkeler bütünüdür.

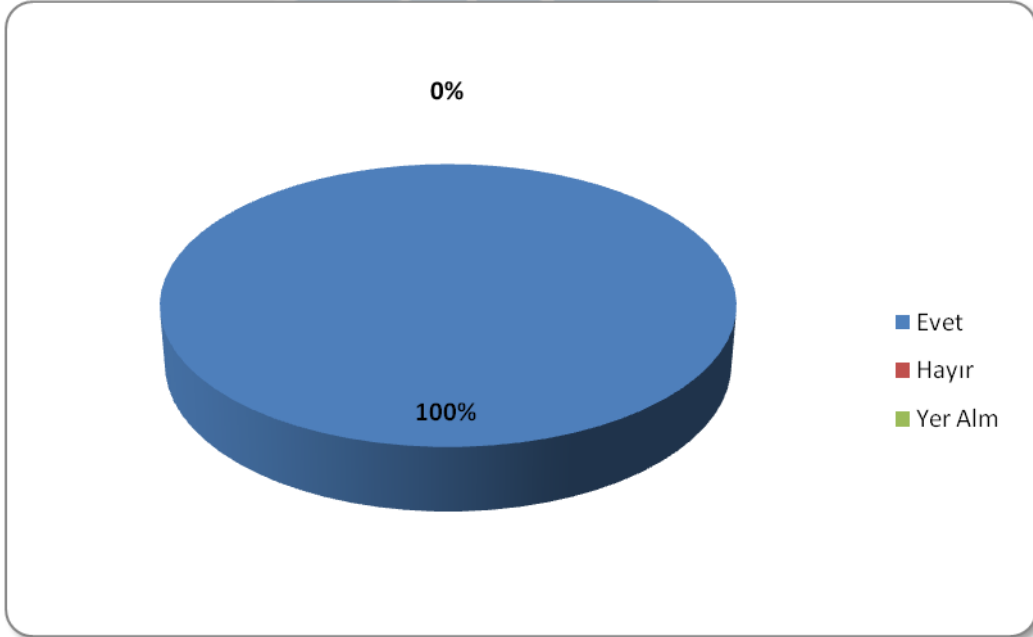
Bu konuda XKUR endeks şirketleri %100, İMKB-30 şirketleri % 80 ve İMKB-100 şirketleri %73 oranda uyum sağlamış görünmektedir. Etik kurallarını kamuoyuna açıklamayan şirketlerin bir kısmı bu kuralları oluşturmamışken bir kısmı da benzer ancak etik kurallar olarak nitelendiremeyeceğimiz kriterleri "Değerlerimiz" başlığı altında değerlendirmeyi tercih etmiştir.

14-İnternet sitesi var mı?

İMKB-100

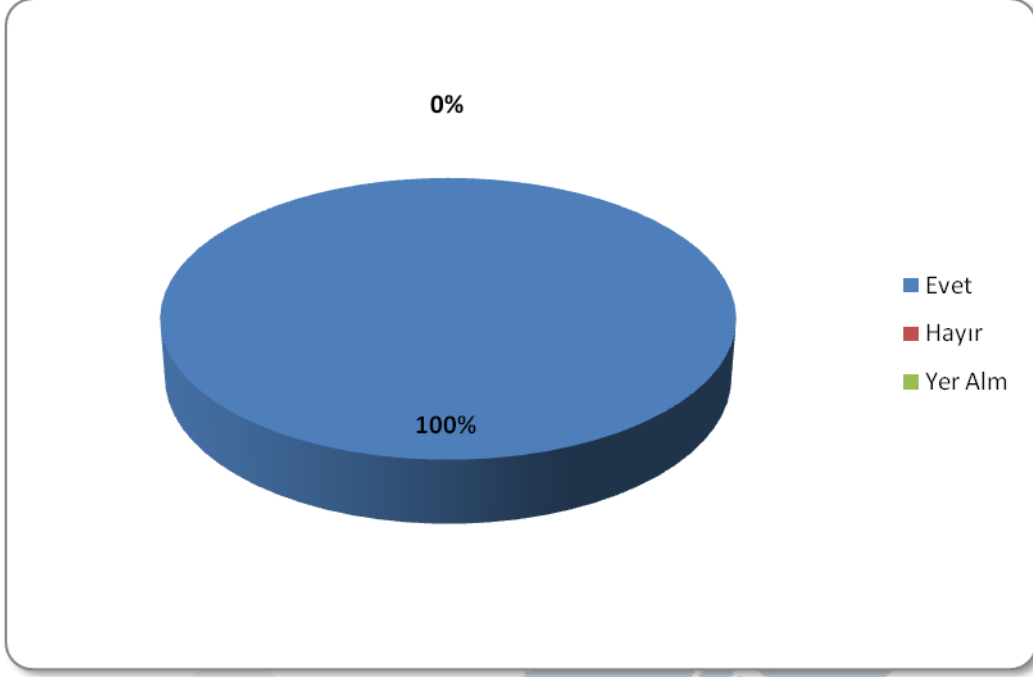

İMKB-30

XKUR

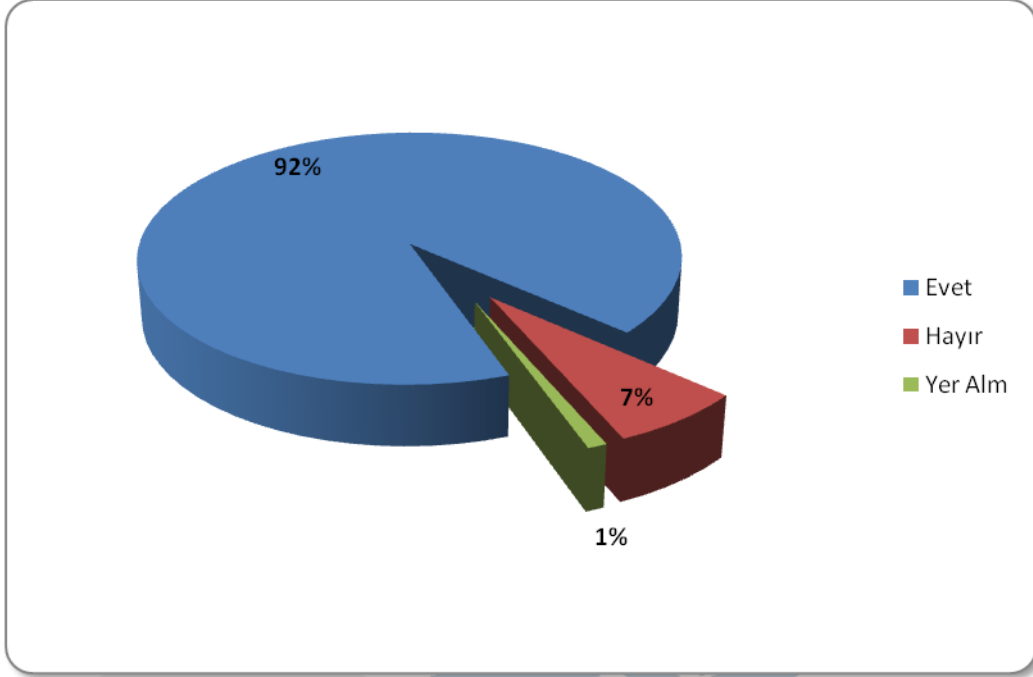

Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin "Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık" başlığı altında düzenlediği ve ayrıca yeni Türk Ticaret Kanunu'nda da düzenlenen hükme göre her şirketin bir internet sitesi olmak durumundadır. SPK düzenlemesine göre halka açık şirketlerin internet sitesinde bazı bilgiler yer almak zorundadır.

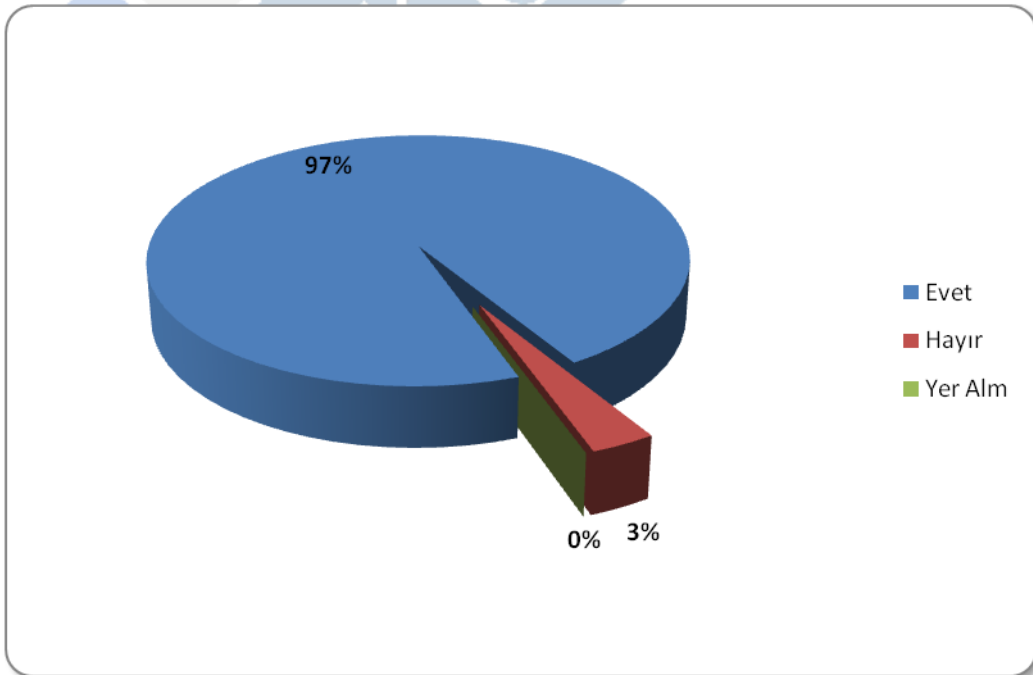
XKUR ve İMKB-30 endeks şirketleri bu hükme tam olarak uyum sağlamış durumdadırlar. İMKB-100 şirketlerinde bu oran %98 görünmekle birlikte, gerçekte tüm şirketlerin bir internet adresleri bulunmakta fakat araştırmamız süresince işlev görmemektedir.

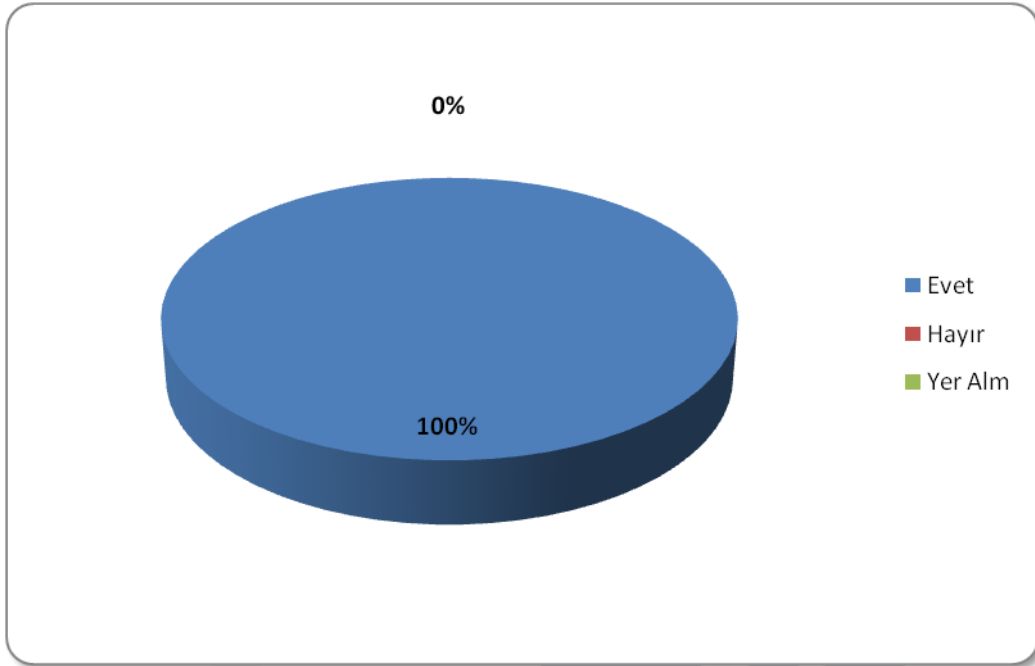
15-İnternet sitesi yabancı dilde yayınlanıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

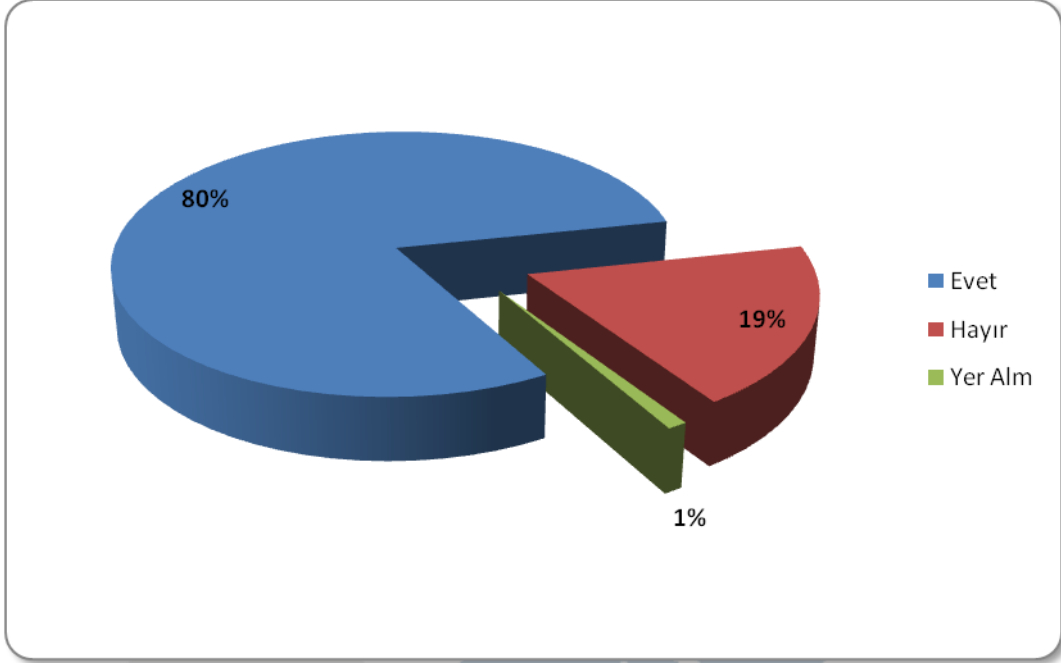
İnternet sitesi fiilen kullanılır durumda olan şirketlerde yabancı yatırımcı da düşünülerek getirilen İngilizce yayınlanma zorunluluğuna uyum açısından yine XKUR endeks şirketleri %100 başarılıdır. İMKB-30 'da bu oran %97'ye, İMKB-100 de ise %92'ye gerilemektedir.

Uyum sağlamayan şirketlerin bu konuya gereken dikkati en kısa zamanda göstereceklerini ve internet sitelerinin tam bir kopyasını İngilizce olarak da hazırlayacaklarını umuyoruz.

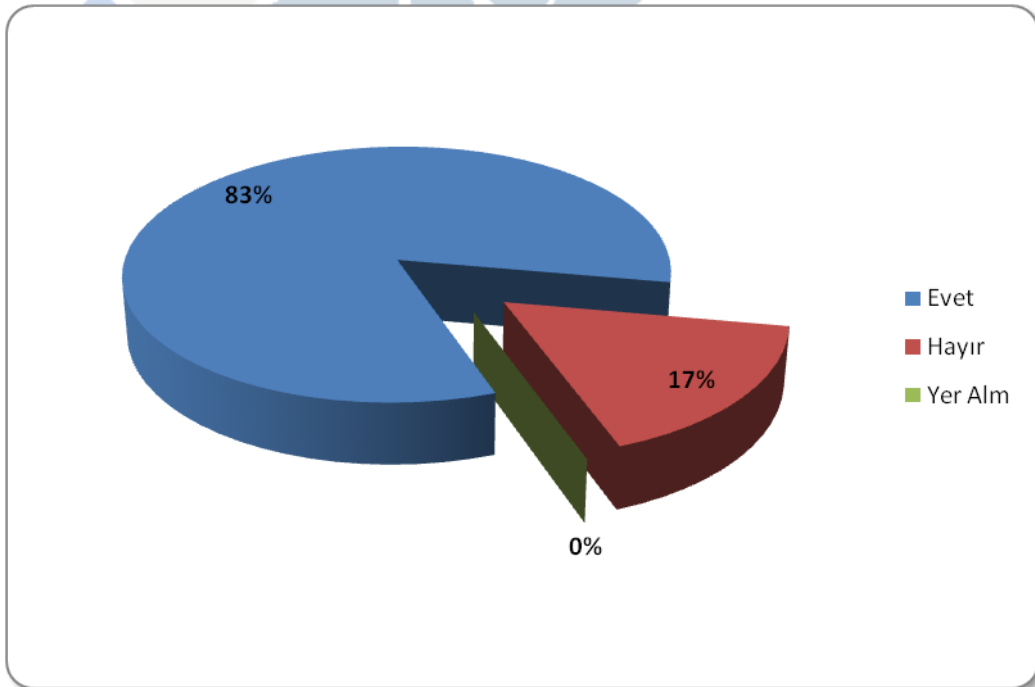

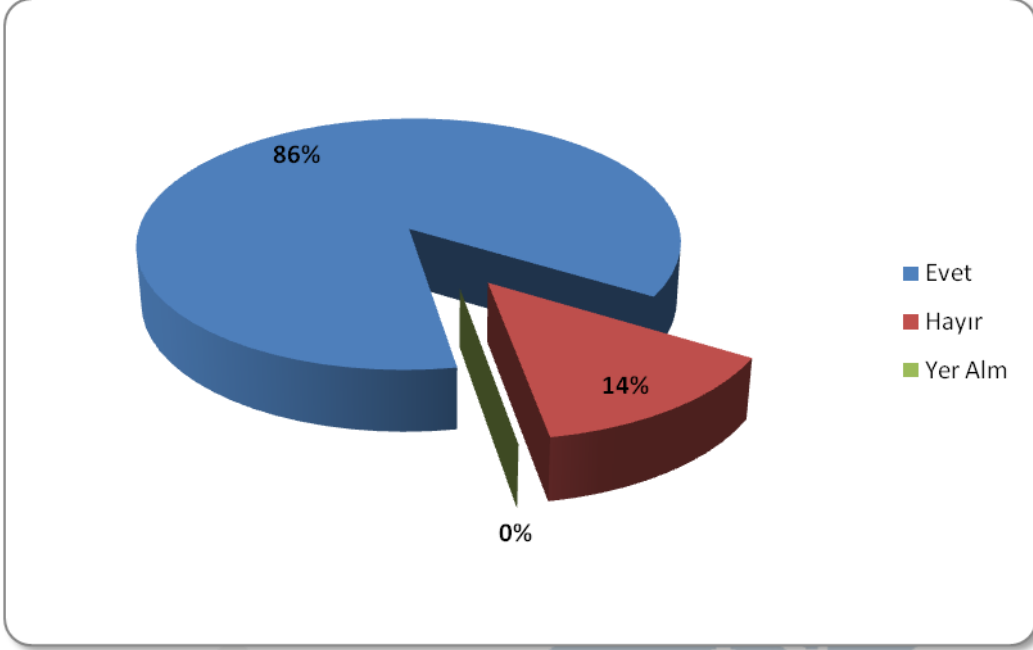
16-İnternet sitesinde ticaret sicil bilgileri var mı?

İMKB-100

İMKB-30

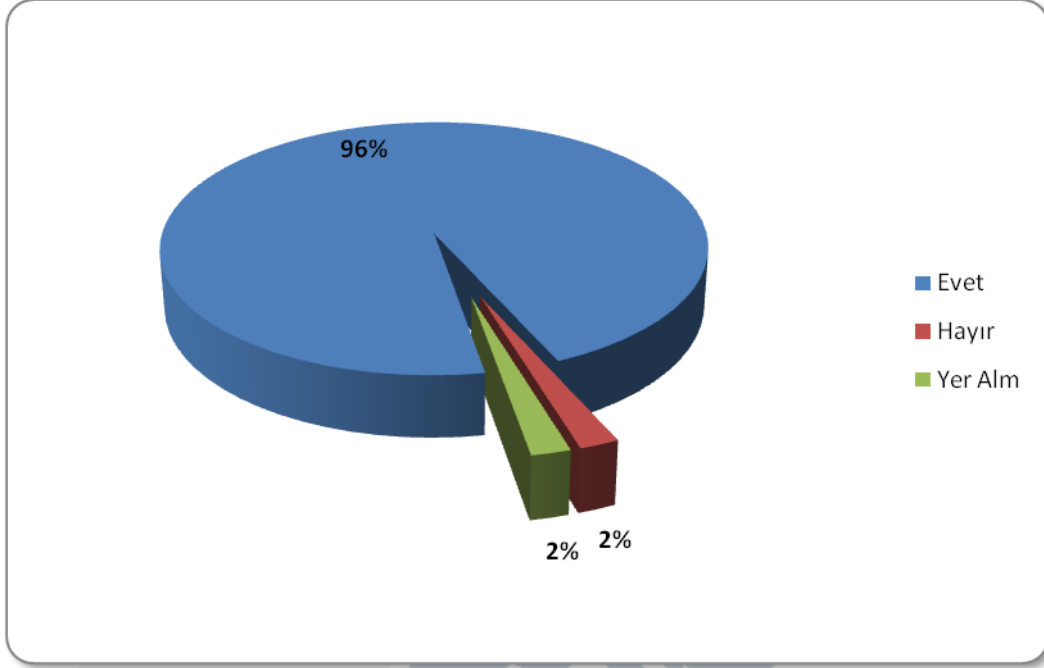

Şirket internet sitelerinde öncelikli olarak yer alması gereken bilgiler Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde açıkça belirtilmiştir. Şirket ticaret sicil bilgileri de bunlar arasındadır.

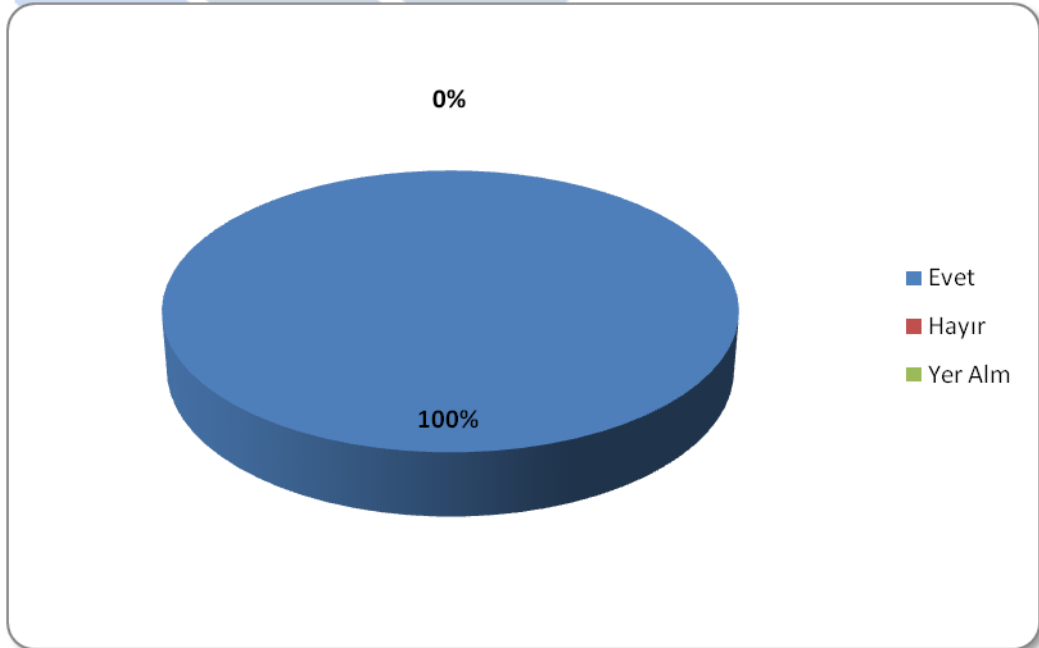
Bu konuda tüm endeks şirketlerinde uyum oranı %80-86 arasında değişmektedir. Konuya gereken özenin gösterilmesi kurumsal yönetim derecelendirmesi açısından da şirkete basitçe ve kolayca pozitif değer katabilecektir.

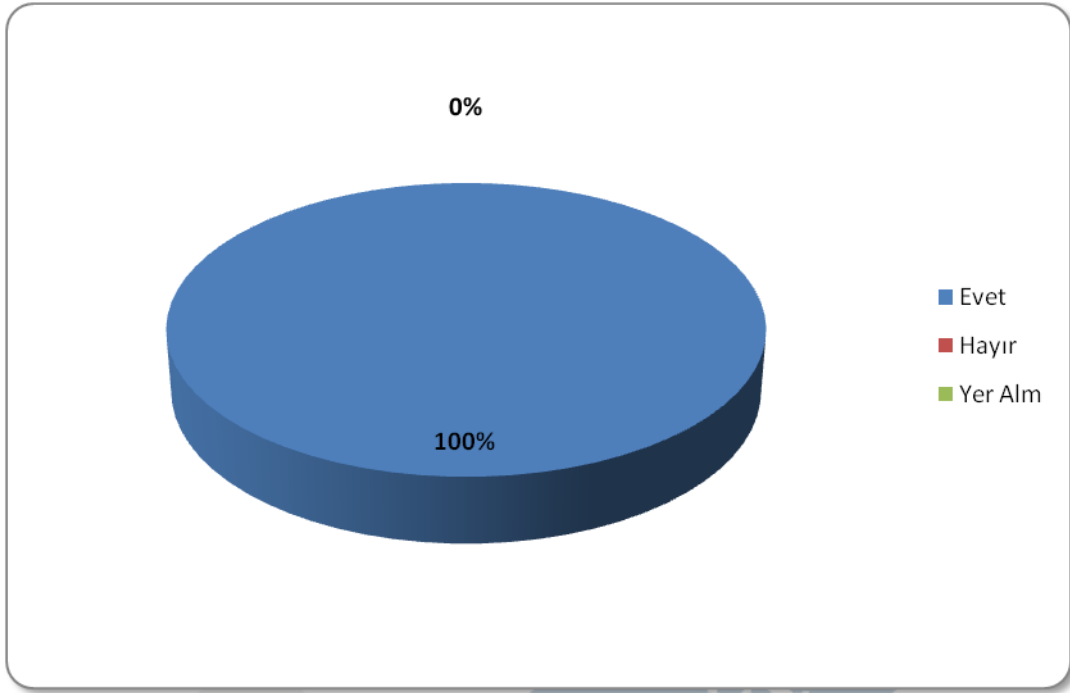
17-İnternet sitesinde son durum ortaklık ve yönetim yapısı bilgileri yer alıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

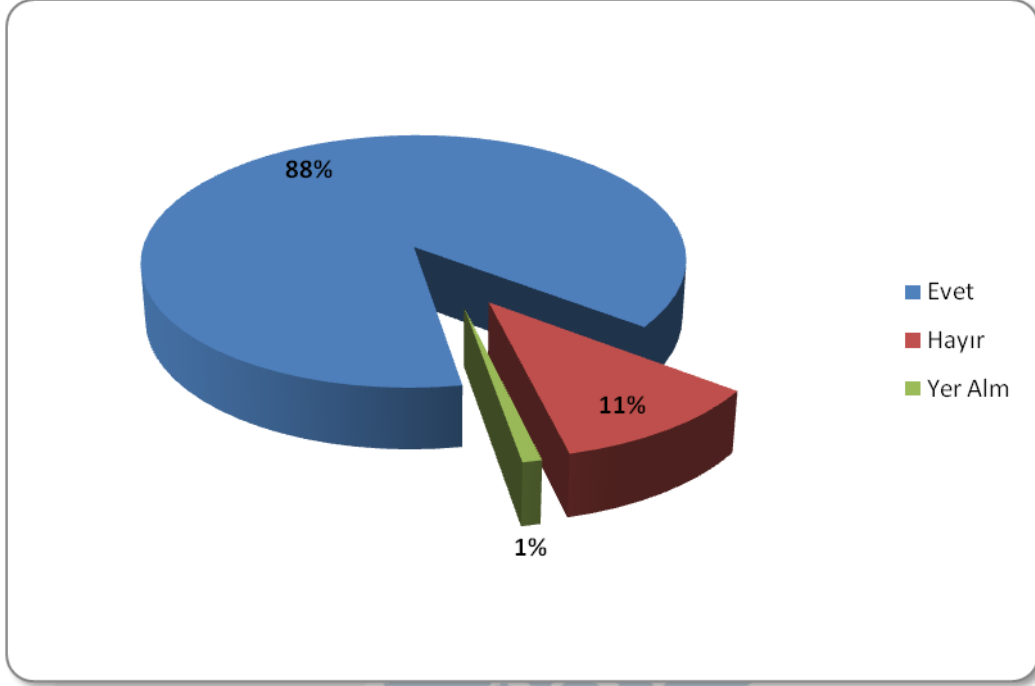
Şirketlerin ortaklık ve yönetim yapısı da internet sitesinde duyurulmalıdır.

Bu konuda XKUR ve İMKB-30 endeks şirketleri %100 uyum sağlamış durumdadır. İMKB-100 şirketlerinde bu oran %96 olarak gerçekleşmiştir.

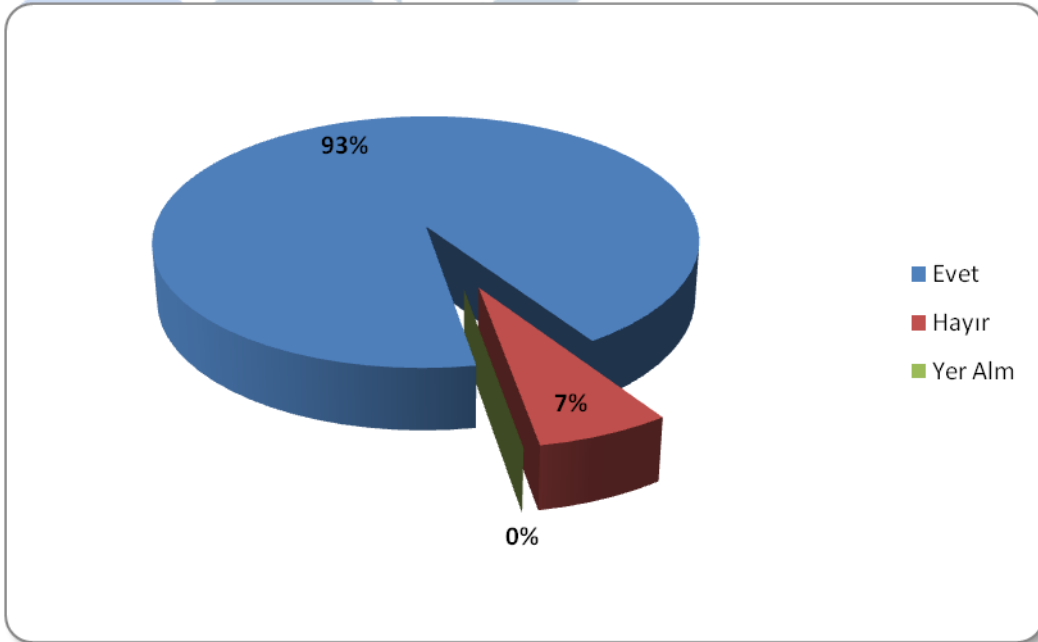
Bu husus da kurumsal yönetim uyum derecelendirmesi açısından da şirketlere basit ve kolayca pozitif değer ekler.

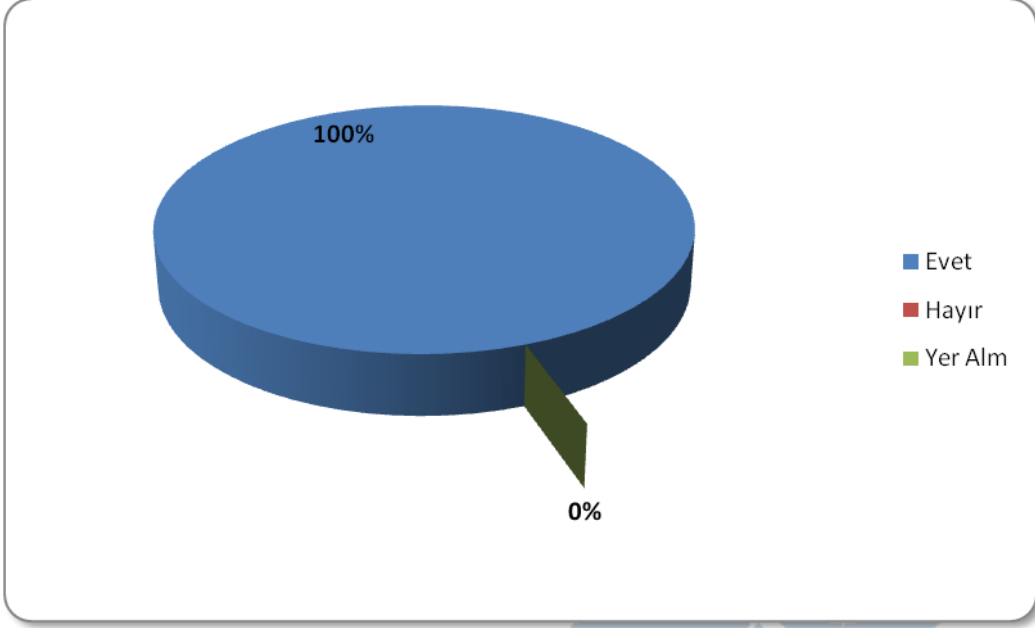
18-İnternet sitesinde imtiyazlı paylar hakkında detaylı bilgiler yer alıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

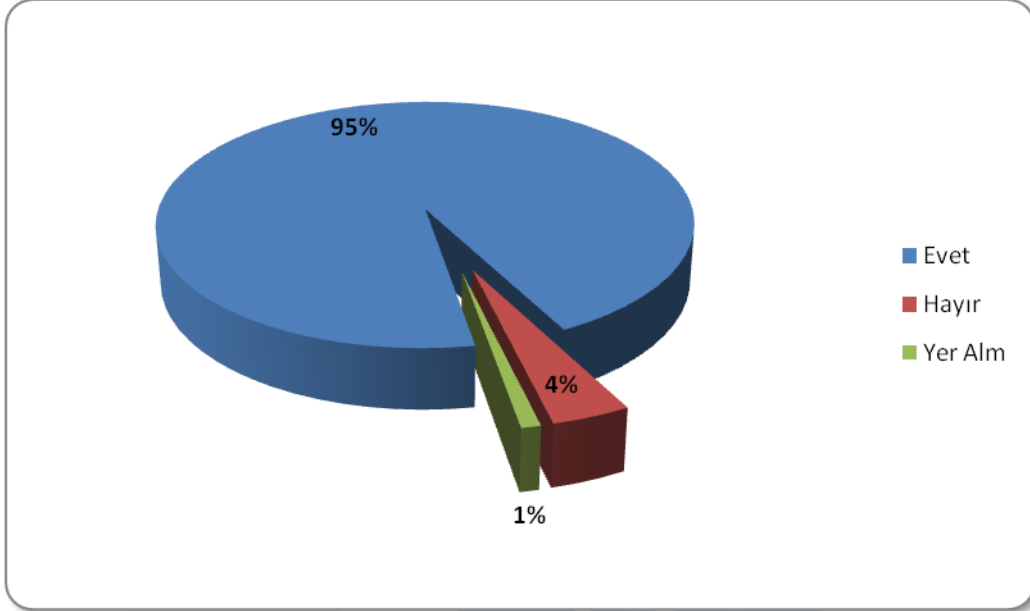

İnternet sitesinde bulunması gereken bilgilerden biri de şirket ortaklığındaki imtiyazlı paylardır. Bu konuda ana sözleşmelerde yer alan bilgi yeterli olmakla birlikte, kamuoyunun bu bilgiye çok daha rahat ulaşabilmesini teminen şirketlerin internet sitelerinde görünür bir şekilde duyurduğu da memnuniyetle gözlenmiştir.

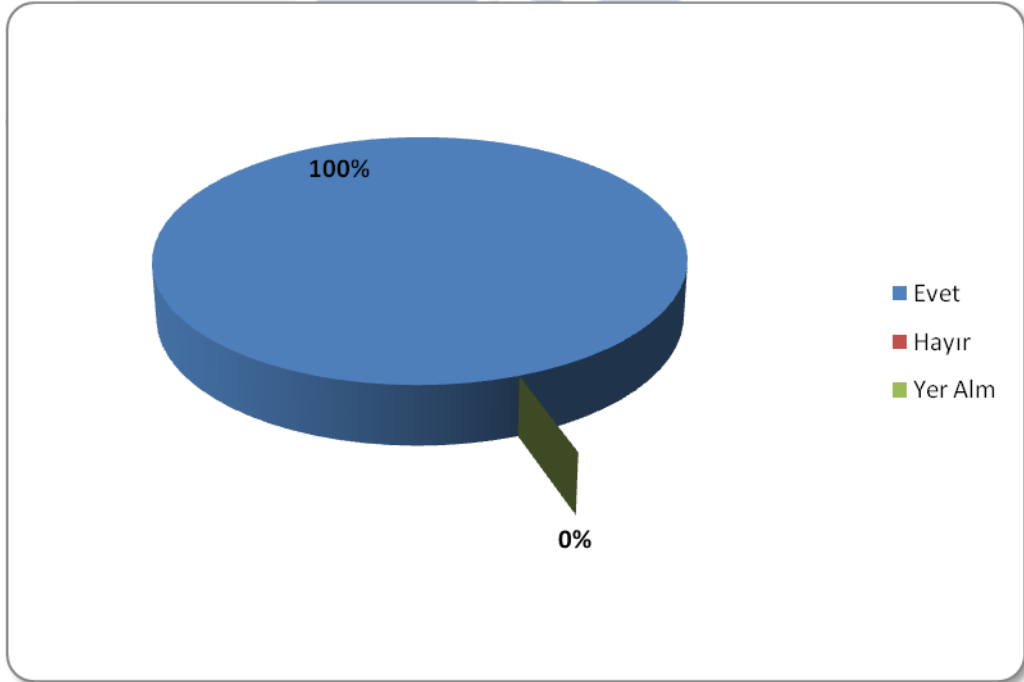
Bu konuda XKUR endeks şirketleri %100, İMKB-30'da %93 ve İMKB-100'de %88 oranında uyum sağlandığı belirlenmiştir.

19-İnternet sitesinde şirket ana sözleşmesinin son hali yayınlanıyor mu?

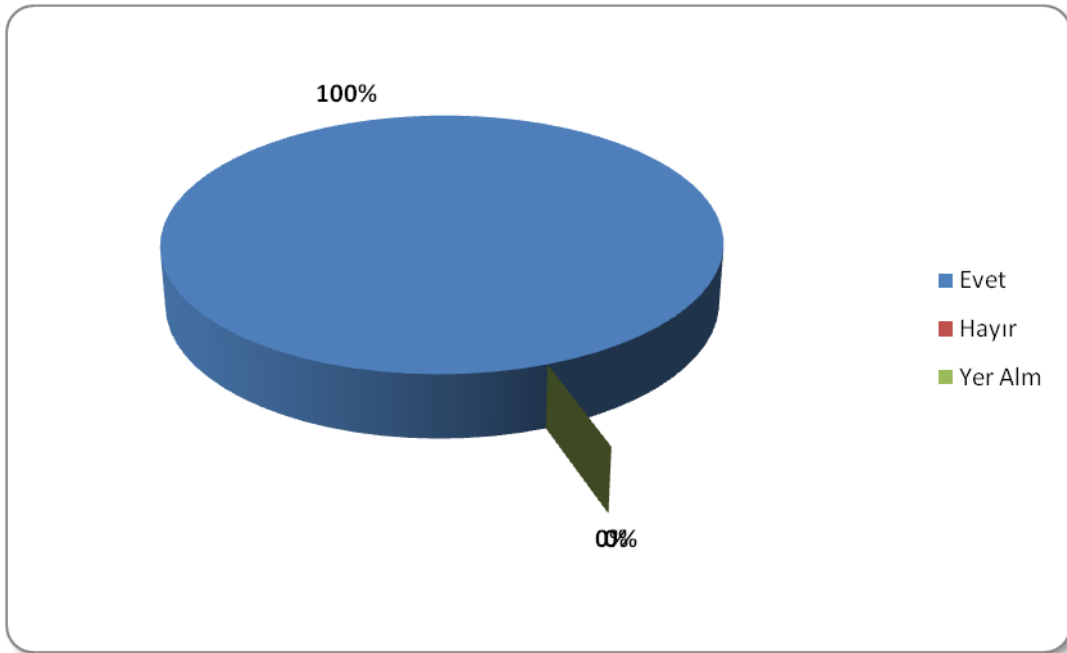
İMKB-100

İMKB-30

XKUR

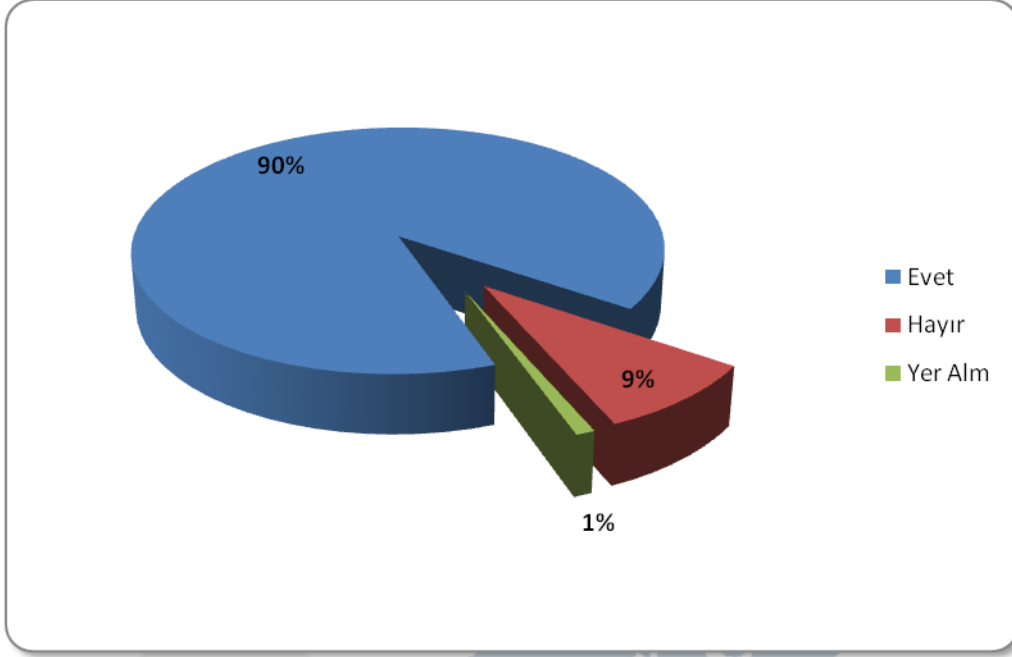
Şirketlerin ana sözleşmelerinin son halinin internet sitelerinde kamuyla paylaşılması gerekmektedir. Bazı şirketler ana sözleşme değişikliklerini tek tek bulundururken, genelde son durumu tam ve bütün olarak paylaşılmaktadır. Bu yöntemin yatırımcıların şirket hakkındaki bilgiye ulaşımı açısından daha etkili olduğunu söyleyebiliriz.

XKUR endeks ve İMKB-30 şirketlerinde %100 uyum sağlanırken, İMKB-100 şirketlerinde bu oran %95 uyum sağlandığını göstermektedir.

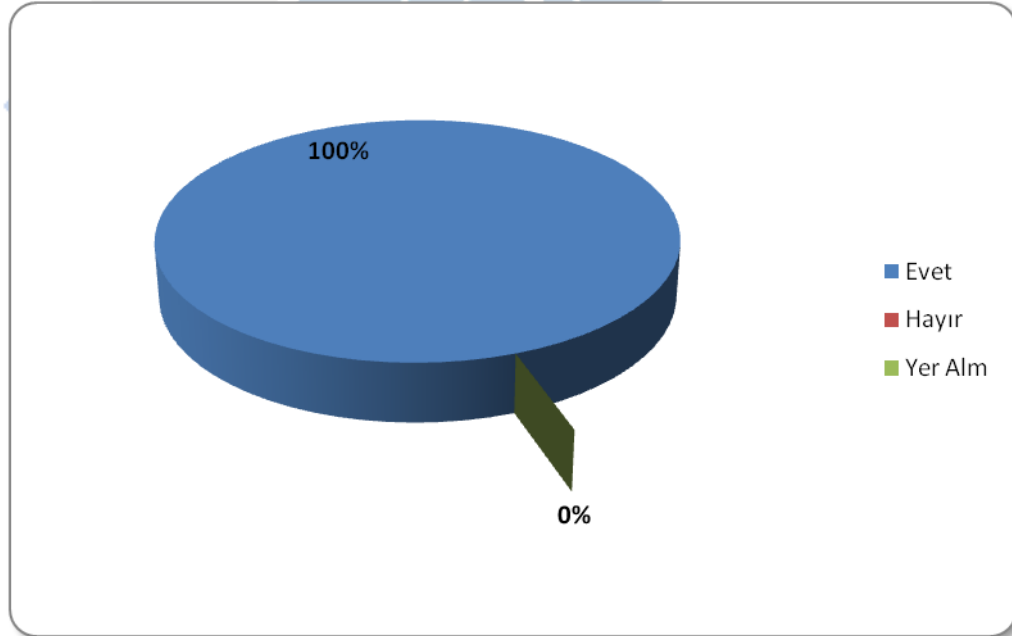

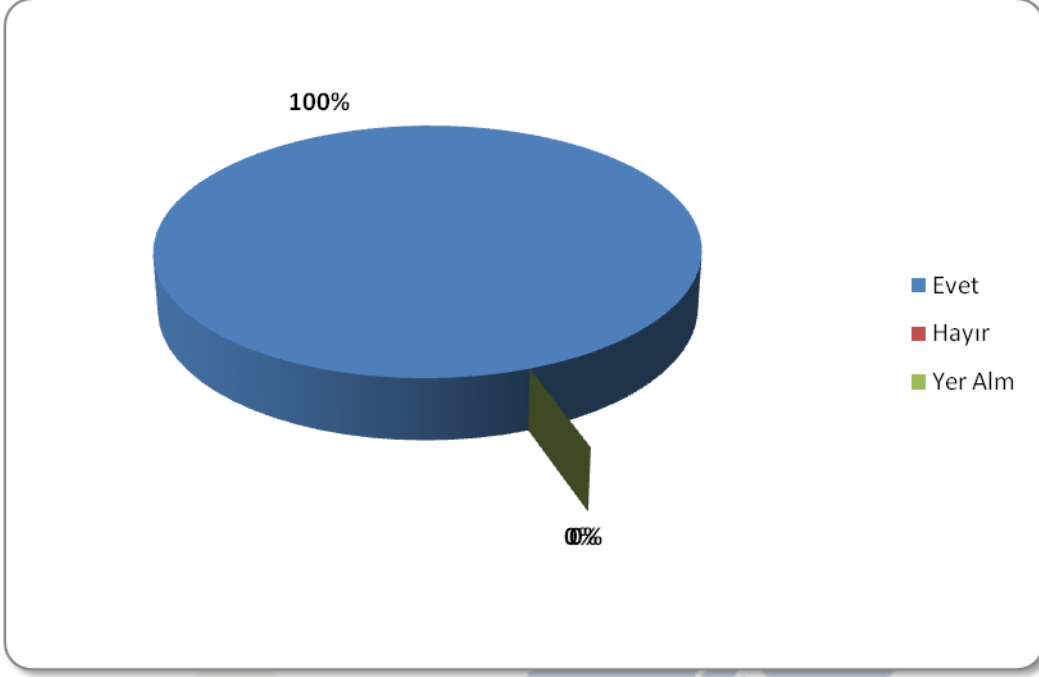
20-İnternet sitesinde özel durum açıklamalarına yer veriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

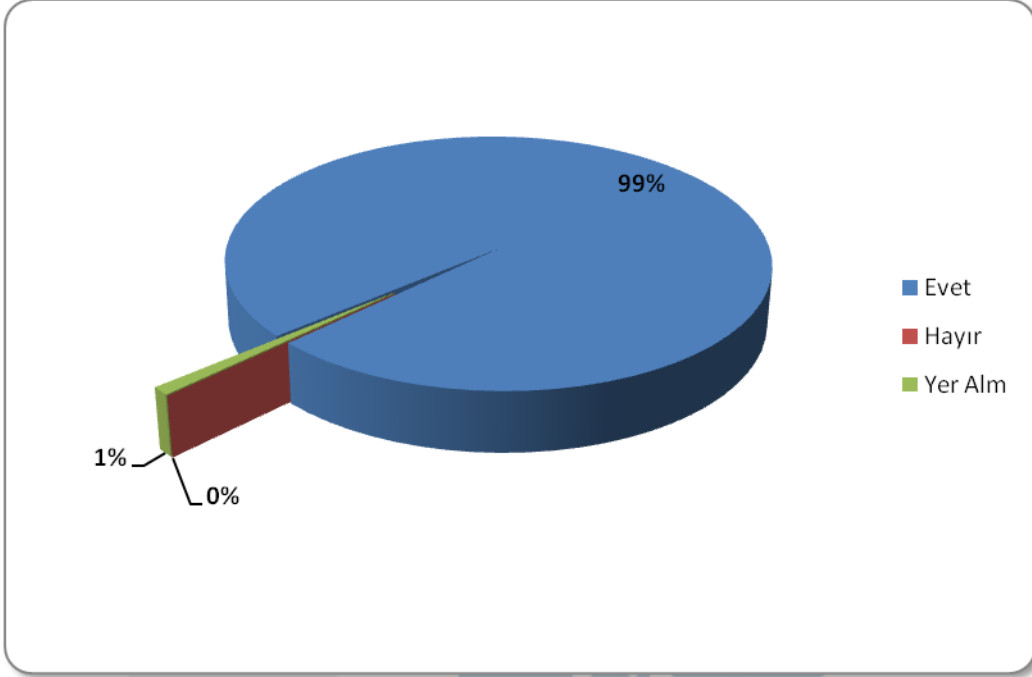
Özel durum açıklamaları, şirketin faaliyetini etkileyecek veya şirketin performansına yönelik her türlü bilginin kamuya zamanında duyurulması için kullanılacak bir araçtır. Bu açıklamaların Kamuyu Aydınlatma Platformu'na bildirilmesi yanı sıra şirket internet sitelerinde de bulundurulmalıdır. Bu konuda internet sitelerinde Kamuyu Aydınlatma Platformu'na bağlantı vermek yeterli olmakla birlikte, kamuoyunun şirkete ait bilgilere bir bakışta ulaşabilmesini teminen doğrudan internet sitelerinde bulundurulması yararlı olacaktır görüşünderiz.

Ayrıca şirketin, mevzuat gereği yapması gereken açıklamalarla sınırlı kalmayarak, pay sahipleri ile diğer menfaat sahiplerinin kararlarını etkileyebilecek **her türlü önemli bilgiyi** kamuya açıklanması da Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin tavsiyesidir.

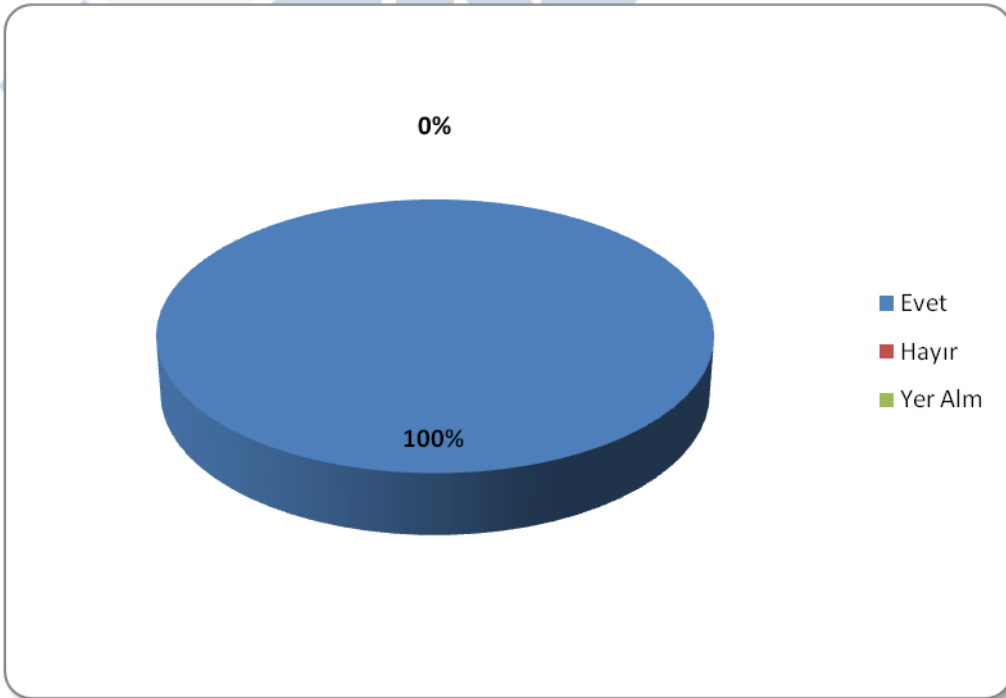
Bu konuda XKUR endeks ve İMKB-30 şirketleri %100, İMKB-100 şirketleri de %90 oranında uyum sağlamıştır.

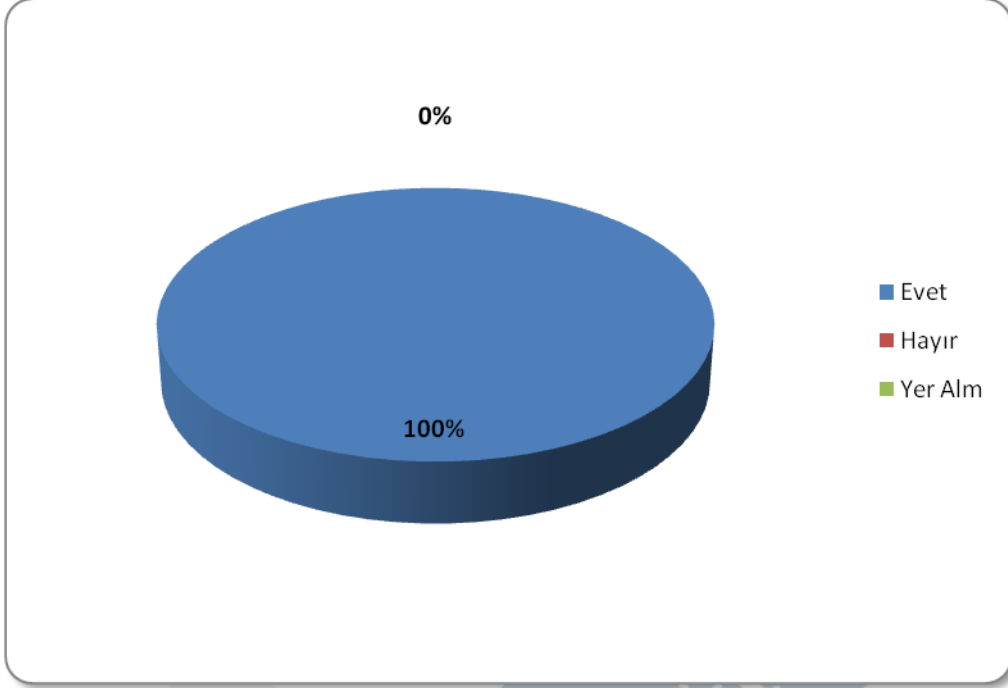
21-İnternet sitesinde yıllık faaliyet raporları yayınlanıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

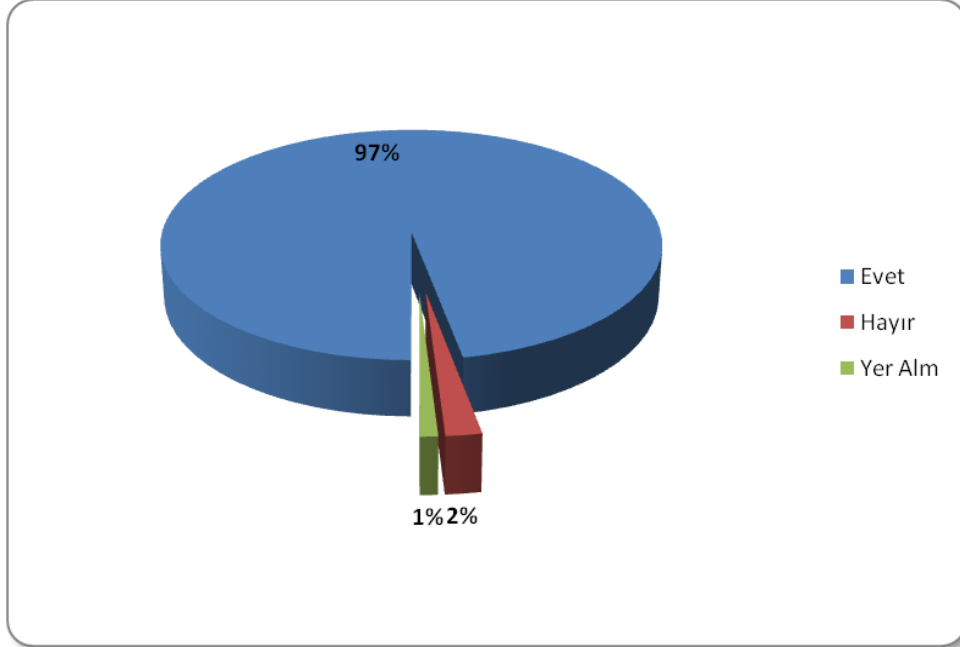

İnternet sitelerinde yıllık faaliyet raporlarının kamuoyuna açık tutulması gerekmektedir. Şirketler genel olarak kendi internet sitelerinde belge olarak yer verirken bir kısım şirketler Kamuyu Aydınlatma Platformu'na link vermektedirler. Bu durum bilgiye ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Şirketlerin yıllık faaliyet raporlarını doğrudan belge olarak internet sitelerinde kamuoyuna duyurmaları mevcut ve potansiyel pay sahipleri için bilgiye doğrudan ulaşmada daha büyük bir kolaylık sağlayacaktır.

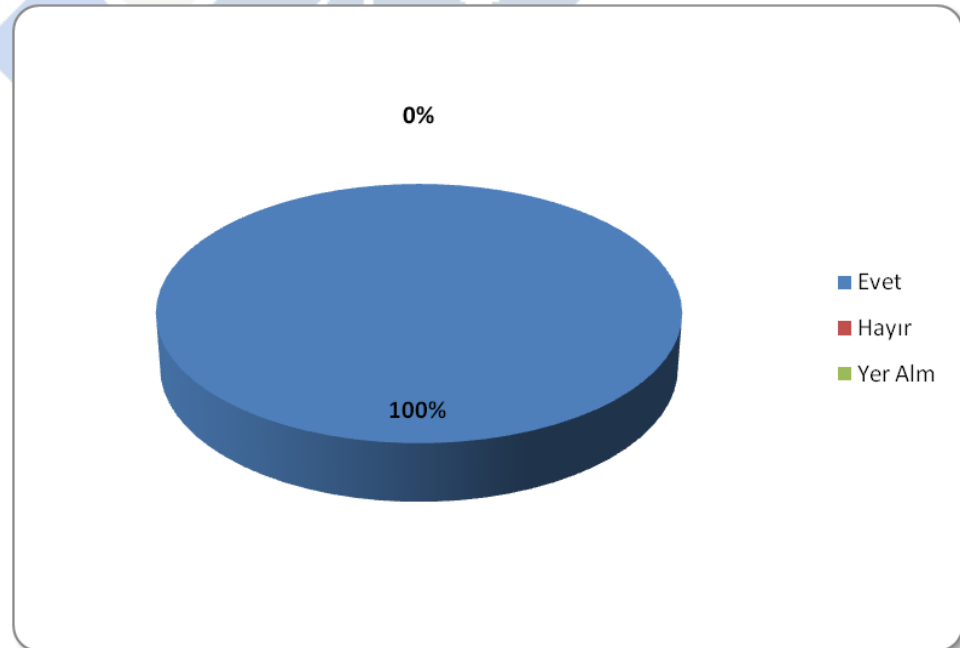
XKUR ve İMKB-30 şirketlerinde %100, İMKB-100 şirketlerinde de %99 oranında uyum sağlanmıştır.

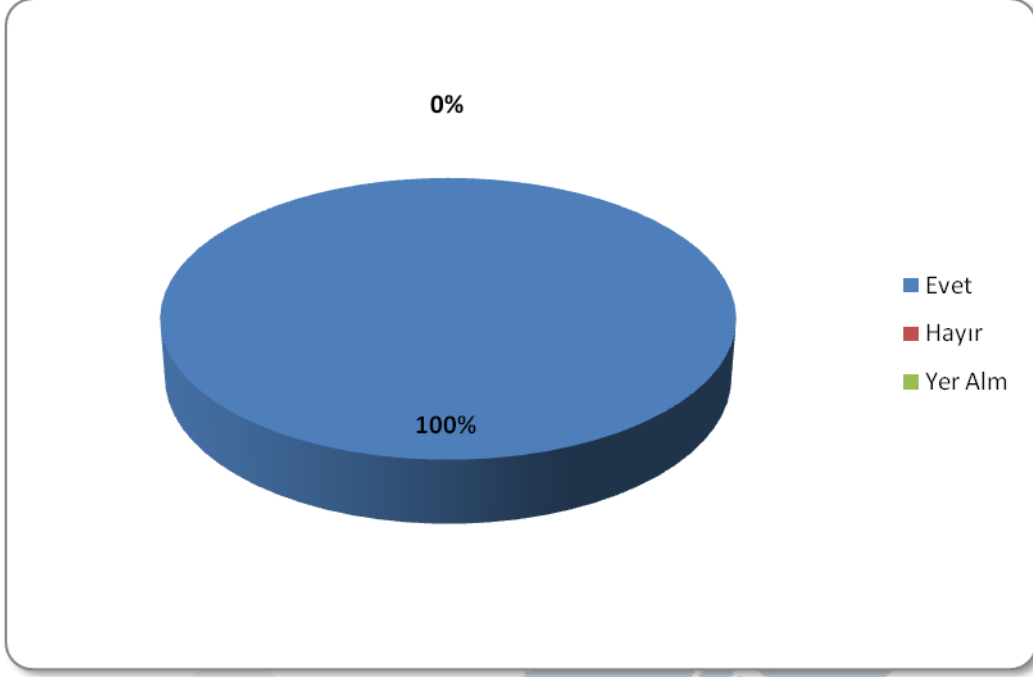
22-İnternet sitesinde periyodik mali tablo ve raporlara yer veriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

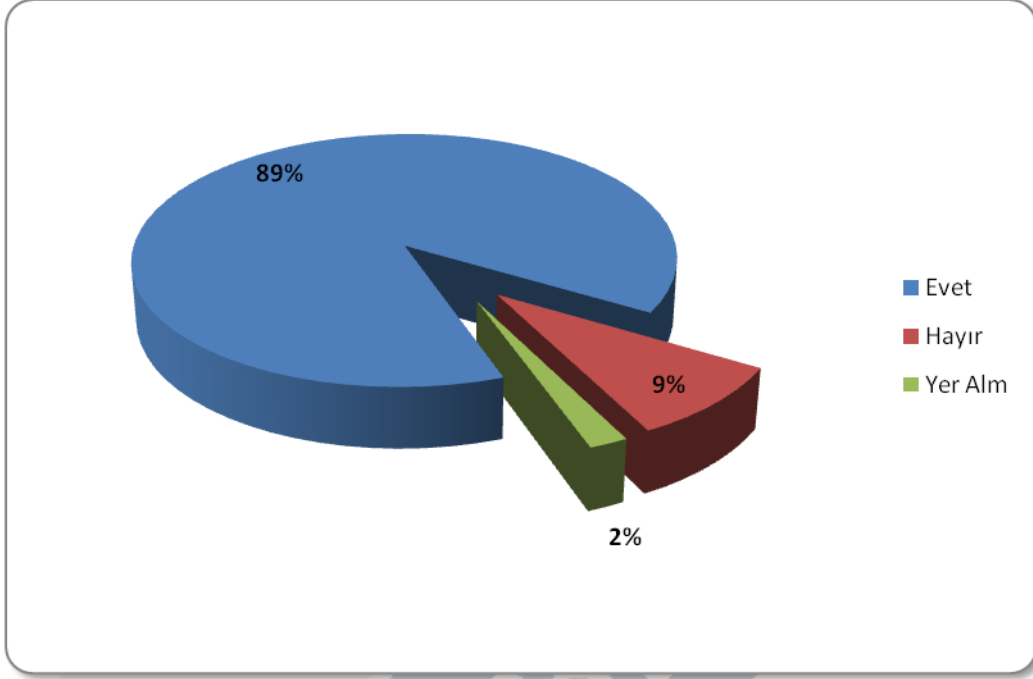

İnternet sitelerinde periyodik mali tablo ve raporların kamuoyuna açık tutulması gerekmektedir. Şirketler genel olarak kendi internet sitelerinde belge olarak yer verirken bir kısım şirketler Kamuyu Aydınlatma Platformu'na link vermektedirler. Bu durum bilgiye doğrudan ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Şirketlerin bu raporları belge olarak internet sitelerinde kolayca ulaşılabilir şekilde kamuoyuna duyurmaları mevcut ve potansiyel pay sahiplerinin bilgiye doğrudan ulaşmalarını kolaylaştıracaktır .

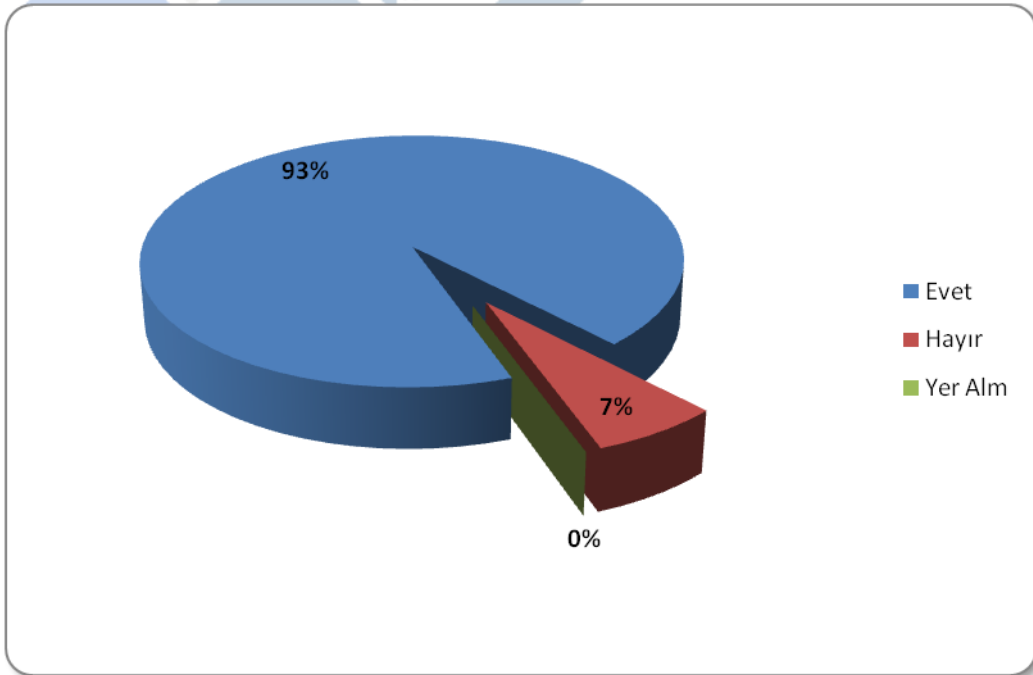
XKUR ve İMKB-30 şirketlerinde %100, İMKB-100 şirketlerinde de %97 oranında uyum sağlanmıştır.

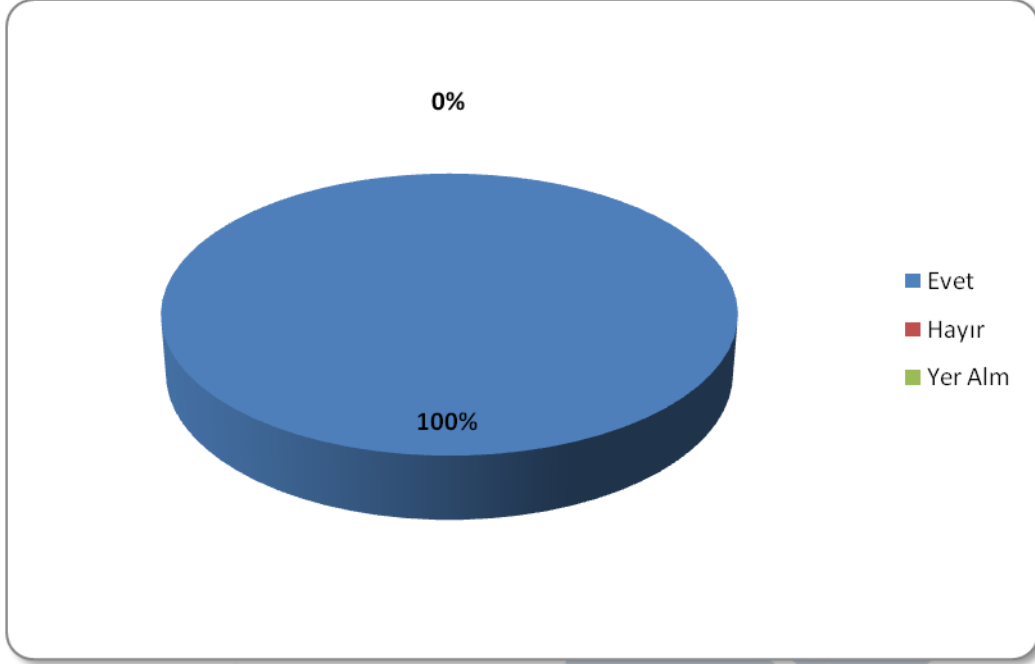
23-İnternet sitesinde genel kurul toplantı gündemine yer veriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

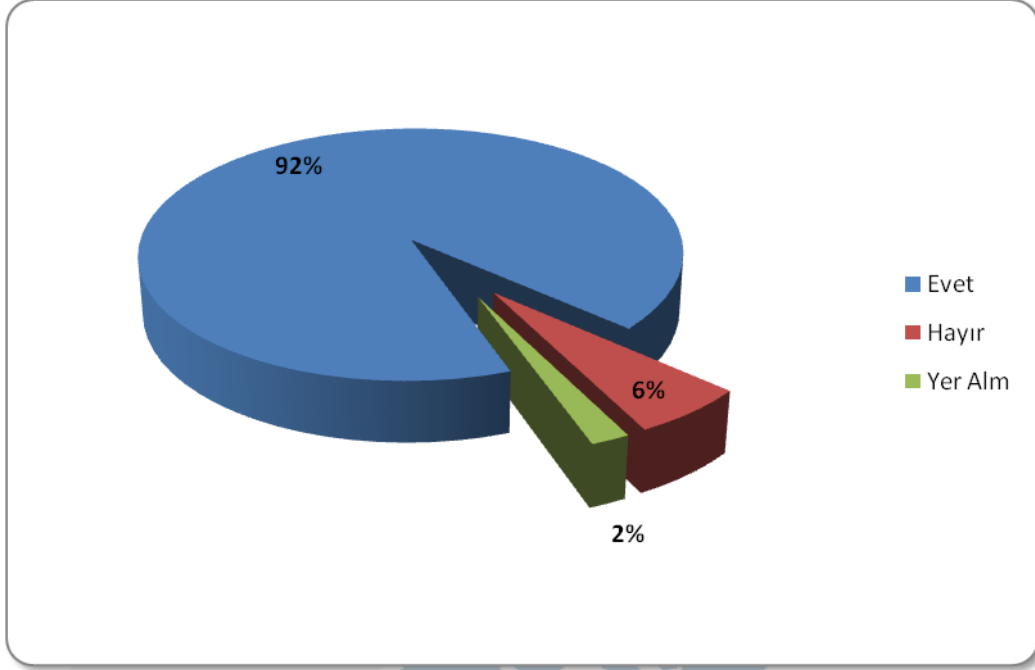
Şirket internet sitelerinde genel kurul toplantılarına ilişkin “dikkat çekecek şekilde” bulunması gerekenlerden biri de genel kurul gündemleridir.

Bu konuda XKUR endeks şirketleri tam uyum sağlarken, İMKB-30 şirketleri %93, İMKB-100 şirketleri ise %89 oranında uyum sağlamıştır.

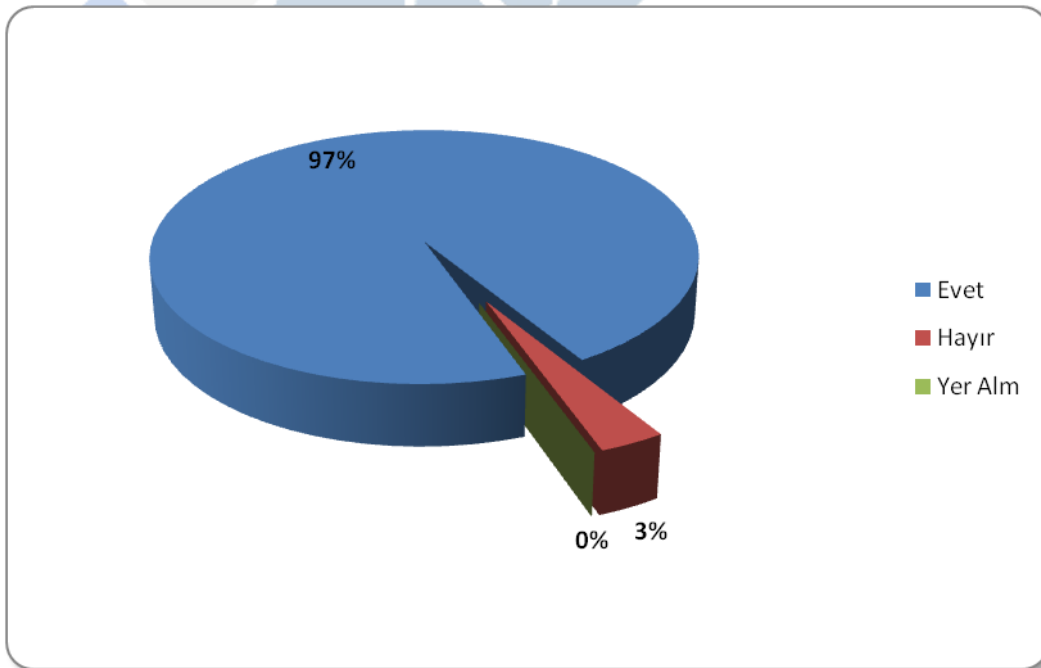

24-İnternet sitesinde genel kurul toplantılarına katılanlara ilişkin listelere ve toplantı tutanaklarına yer veriliyor mu?

İMKB-100

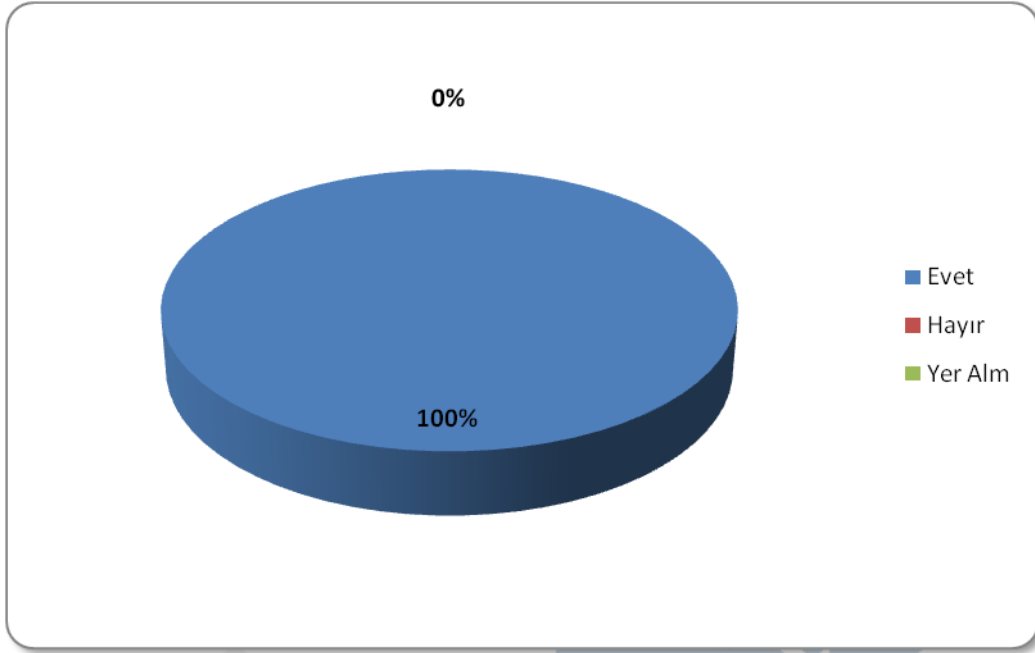

İMKB-30

XKUR

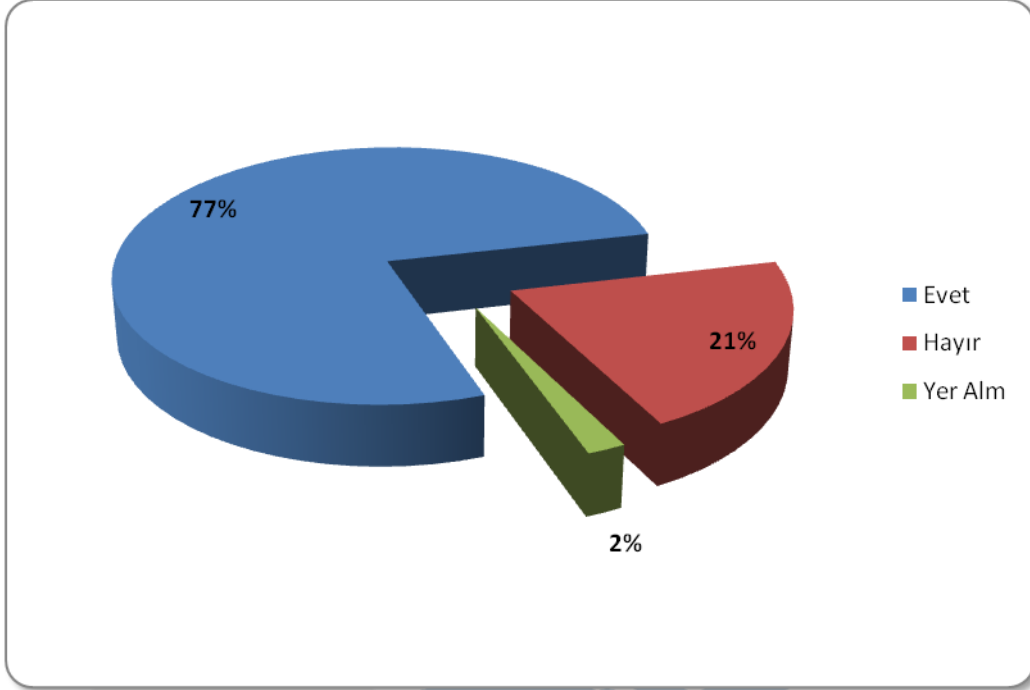

Şirketlerin internet sitelerinde genel kurul toplantılarına katılanların listeleri ile toplantı tutanakları da yer almalıdır.

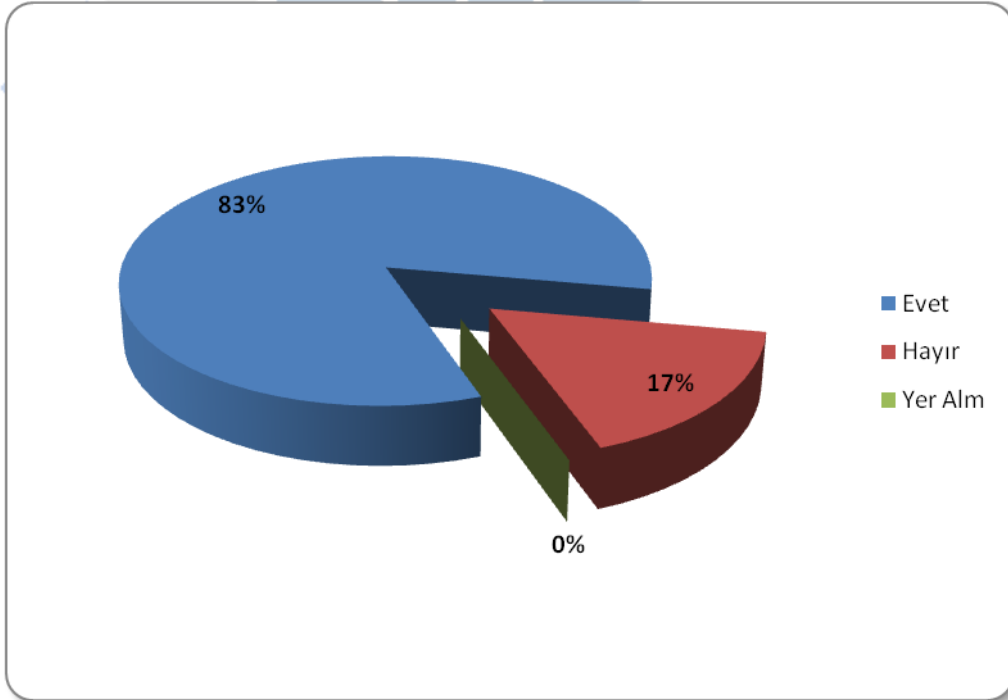
Bu konuda yine XKUR endeks şirketleri tam uyum sağlarken, İMKB-30'da %97 ve İMKB-100'de ise %92 olarak gerçekleşmiştir.

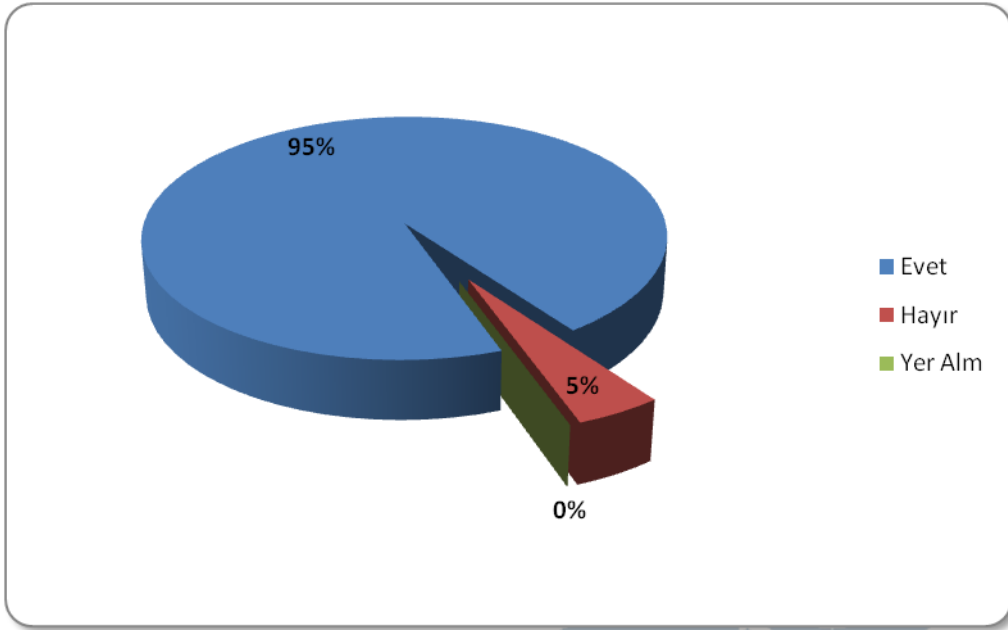
25-İnternet sitesinde vekaleten oy kullanma formu yer alıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

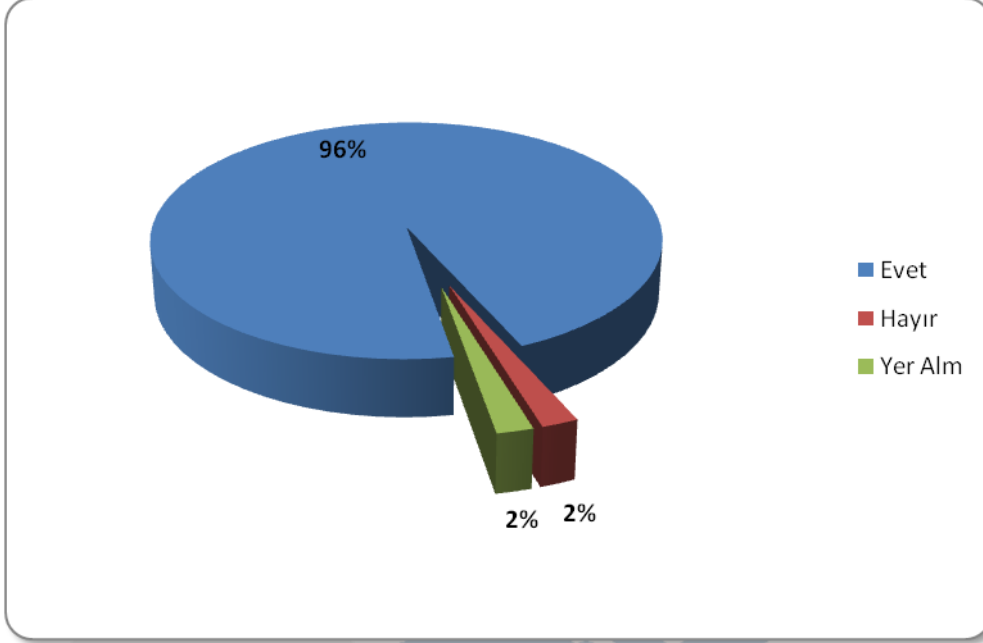

Genel kurullarda ortak olmayan kişilerin temsilci sıfatıyla bulunabilmesini teminen gerekli güncel vekaletname örneğinin de şirket internet sitesinde kolaylıkla ulaşılabilir şekilde bulundurulması gerekmektedir.

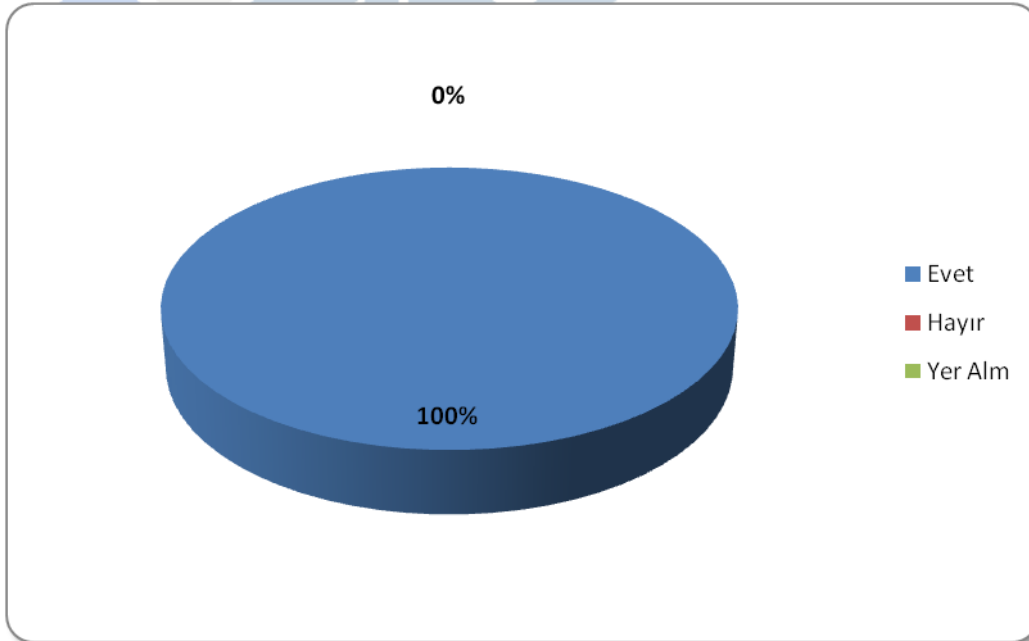
Bu konuda şirketlerimizin ilgi ve özen göstermesi gerekliliği açıktır. XKUR endeks şirketlerinde %95, İMKB-30'da % 83 ve İMKB-100'de %77 oranında uyum sağlanmıştır.

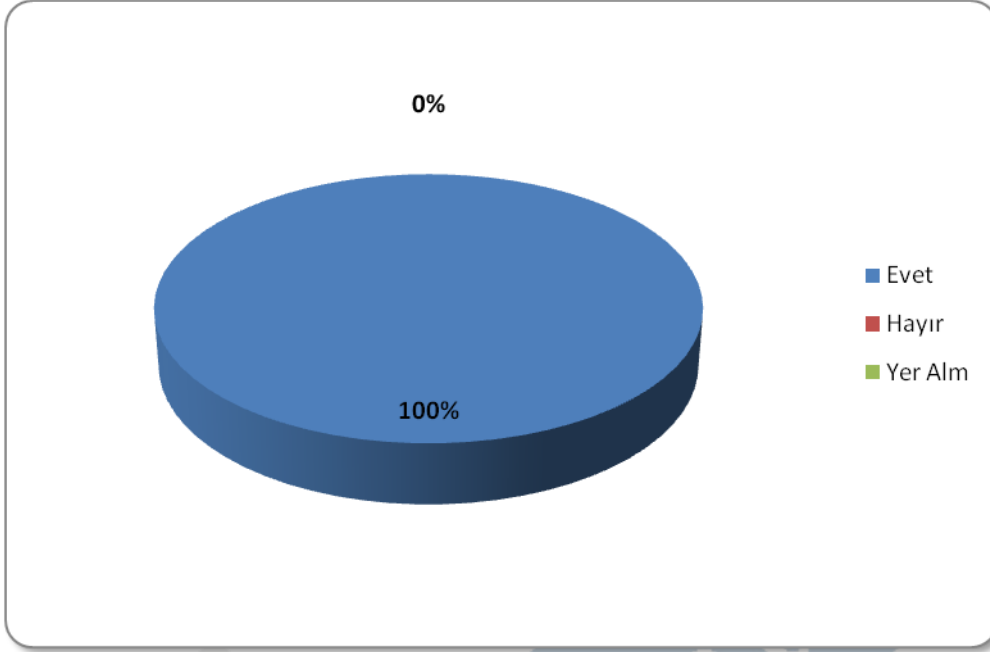
26-Şirketin mali tabloları ve dipnotları mevcut mevzuat ve uluslararası muhasebe standartları çerçevesinde hazırlanıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

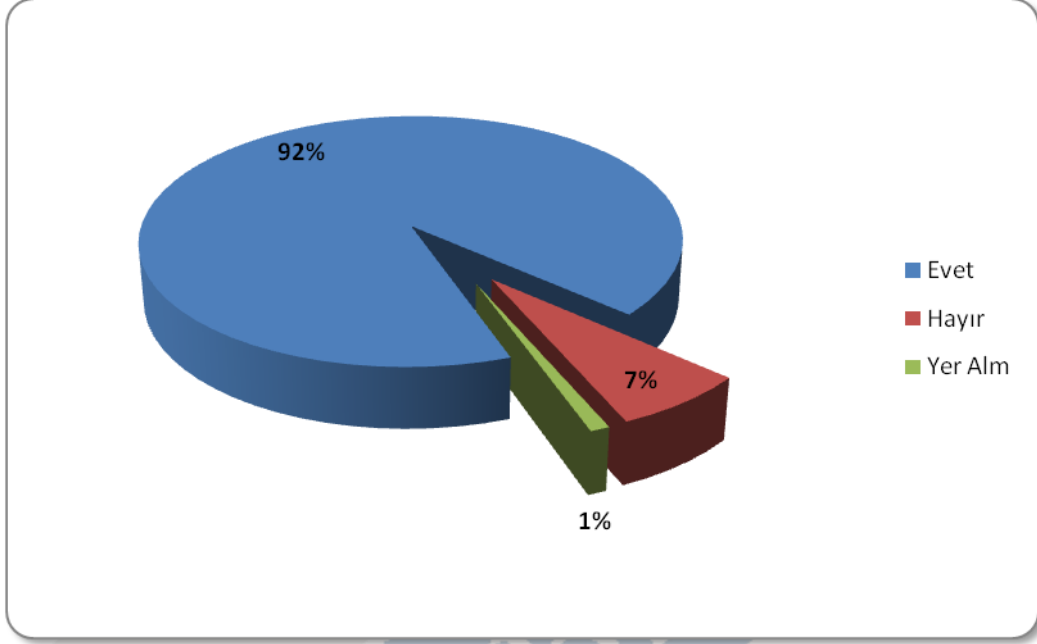

Halka açık şirketlerin periyodik mali tablo ve mali tablo dipnotları, uluslararası muhasebe standartları çerçevesinde hazırlanmalı ve ilgili dönemlerde kamuoyuna açıklanmalıdır. Yatırımcıların şirketleri dönemsel olarak izleyebilecekleri bu raporların da internet sitesinde bulunması gerekmektedir. Bu konuda rastladığımız Kamuyu Aydınlatma Platformu'na link verme uygulaması ilkelere uygunluk açısından yeterli olsa da, şirket internet sitesinde doğrudan ulaşılabilir olması yatırımcı ve pay sahipleri için kolaylık sağlayacağı kanısındayız.

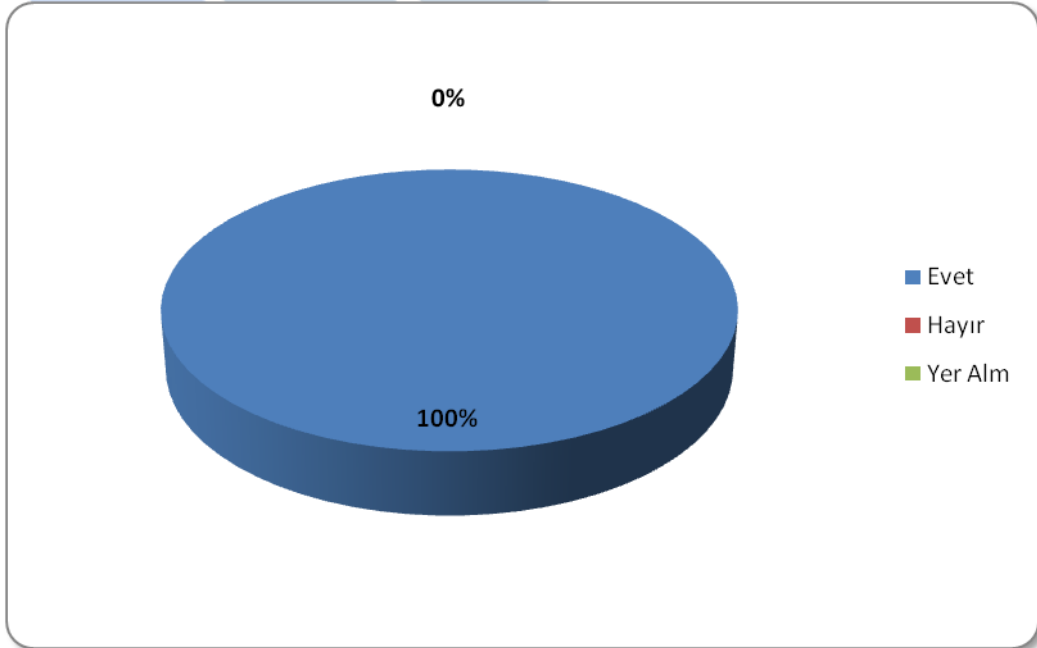
Bu ilkeye XKUR ve İMKB-30 endeks şirketleri tam olarak uyum sağlarken, İMKB-100 şirketleri de %96 oranında uyum sağlamıştır.

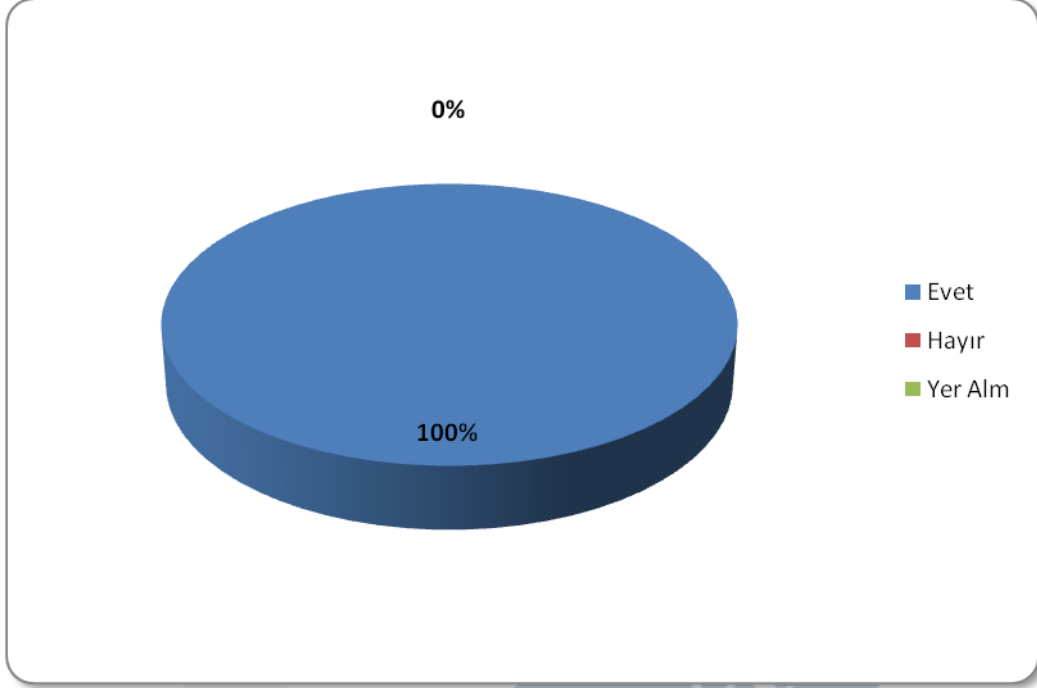
27-Şirket faaliyet raporunda, mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla asgari olarak faaliyet gösterilen sektör ve şirketin bu sektördeki yeri hakkında bilgi veriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

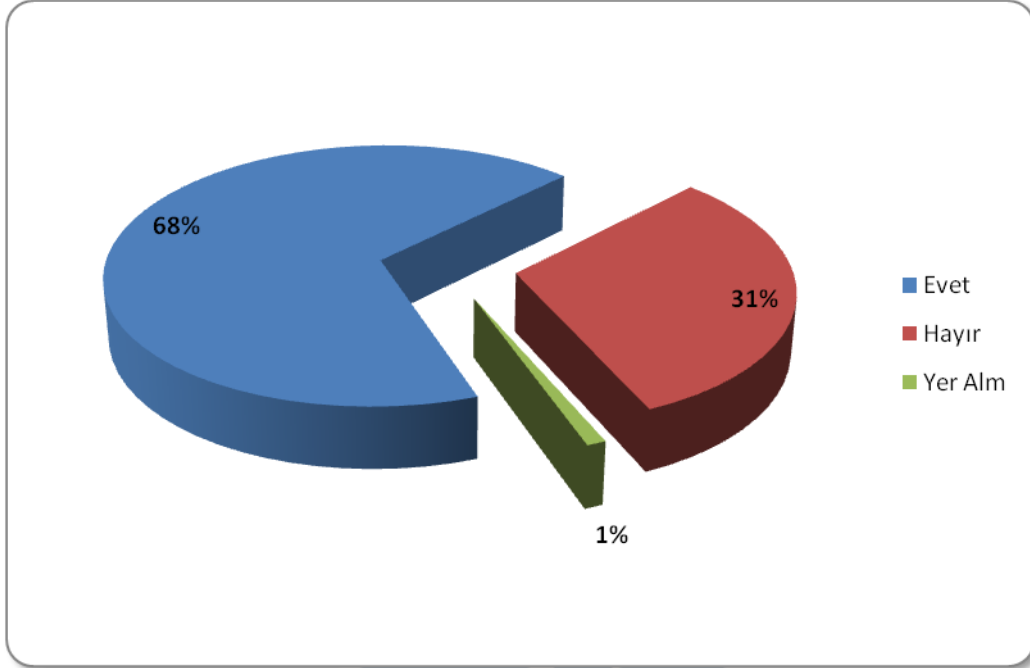
Şirketlerin faaliyet raporlarında asgari olarak bulunması gerekenler detaylı olarak Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde sıralanmıştır. Buna göre faaliyet raporunda şirketler hem faaliyet gösterdikleri sektörle ilgili olarak bilgi verecekler hem de şirketin bu sektör içindeki yerini konumlamaya yardımcı olacak bilgileri çeşitli grafikler ve tablolarla zenginleştirerek sunacaklardır. Şirketin ekonomik faaliyet ile ilgili hayati öneme sahip bu bölümün pay sahipleri ve yatırımcı kararlarına da doğrudan etkisi bulunmaktadır.

XKUR ve İMKB-30 endeks şirketleri bu ilkeye tam olarak uyum sağlarken, İMKB-100 'de bu oran %92 olarak gerçekleşmiştir.

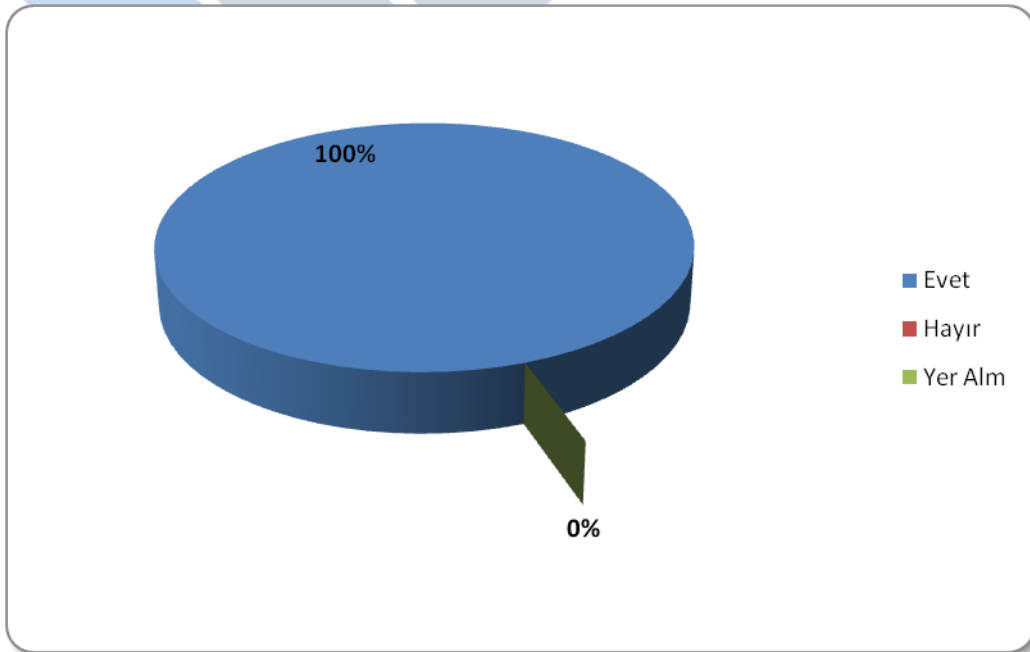

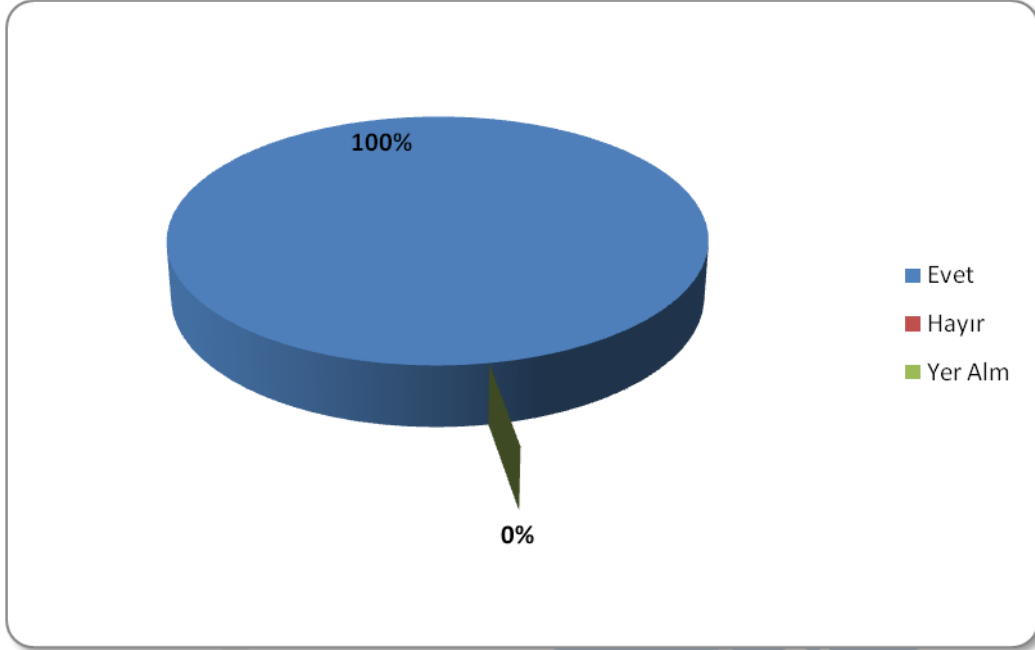
28-Şirket faaliyet raporunda, mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla asgari olarak yönetim kurulu ve yöneticilerin özgeçmişlerine yer veriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

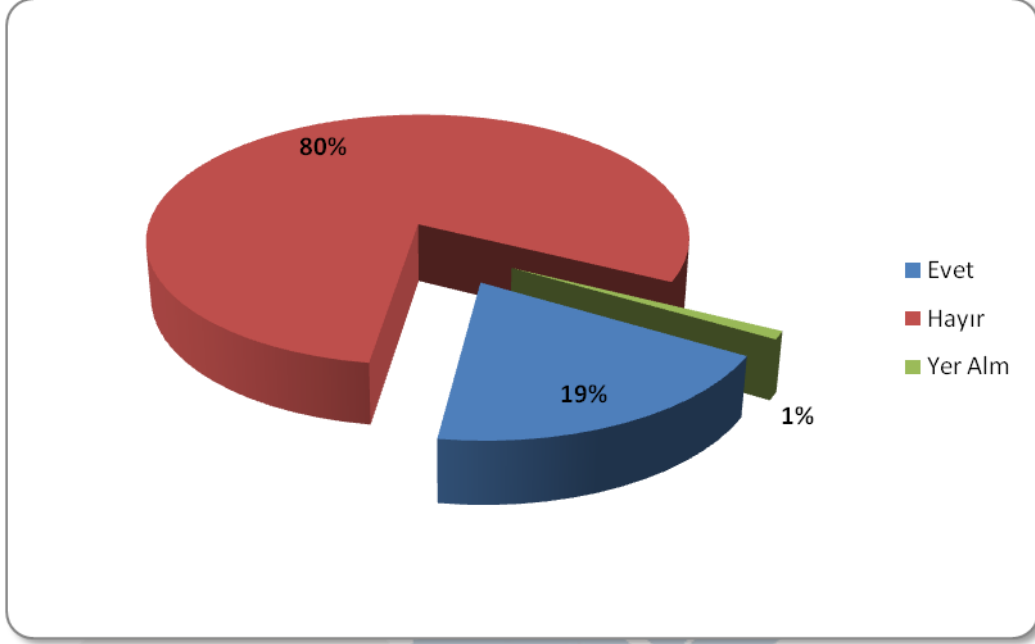
Şirket faaliyet raporlarında bulunması gereken bilgilerden biri de şirket yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin özgeçmişleridir. Şirketin o yıla ait performansına dair bir rapor niteliği taşıyan bu belgede, bu performansın hangi yöneticilerle sağlandığı, bu yöneticilerin şirket faaliyet konusuyla ilişkilendirilebilecek eğitim ve mesleki deneyime sahip olup olmadıklarına dair bilgi bulunması da doğaldır.

Bu konuda XKUR endeks ve İMKB-30 şirketleri %100, İMKB-100 şirketleri ise %68 oranında uyum sağlamıştır.

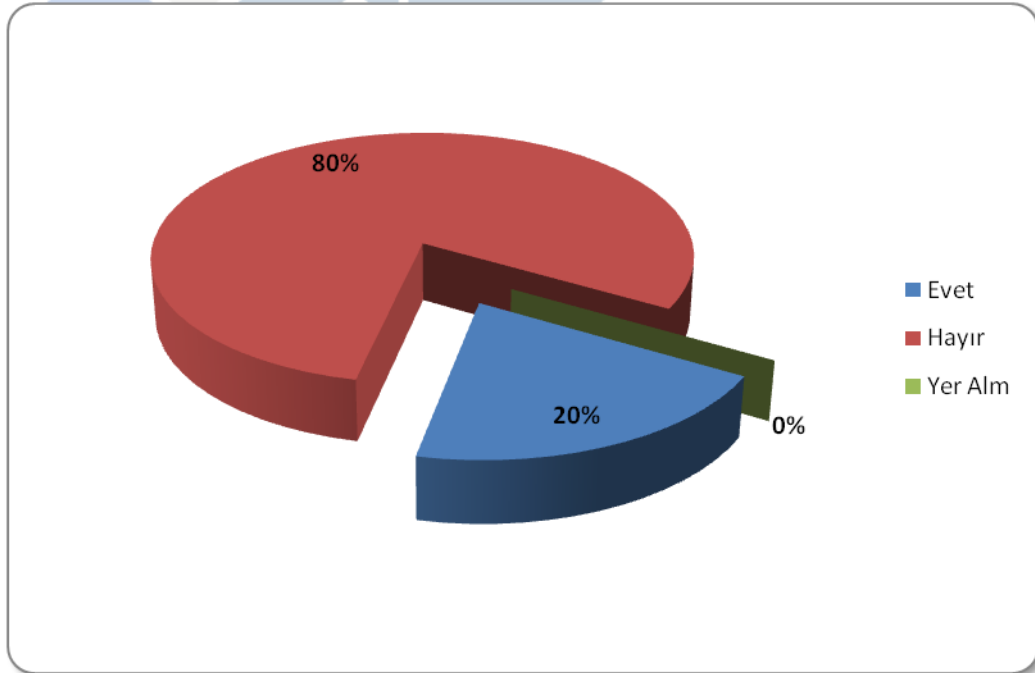
Bazı şirketlerin bu bilgileri internet sitelerinde ayrı bir başlık altında düzenlediği için faaliyet raporuna eklememiş gözlenmiştir. Bu konuda gösterilecek özen, şirketlere kurumsal yönetim ilkelerine uyum açısından değer katacaktır.

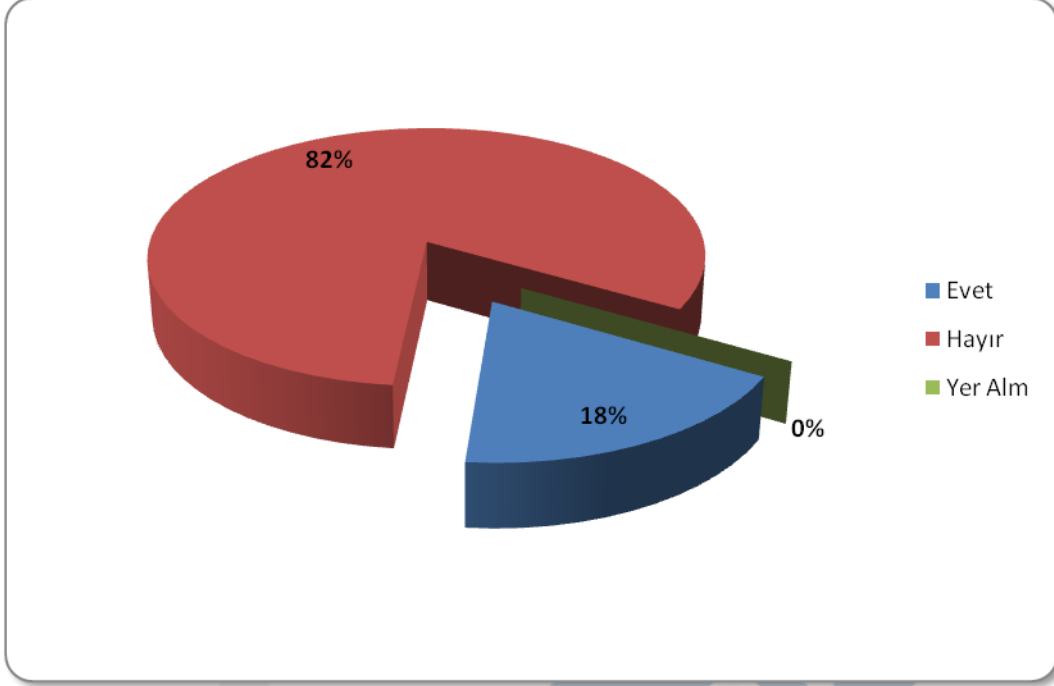
29-Şirket yıllık faaliyet raporunda mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla asgari olarak şirket aleyhine açılmış önemli davalar ve olası sonuçlara ilişkin bilgi yer alıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

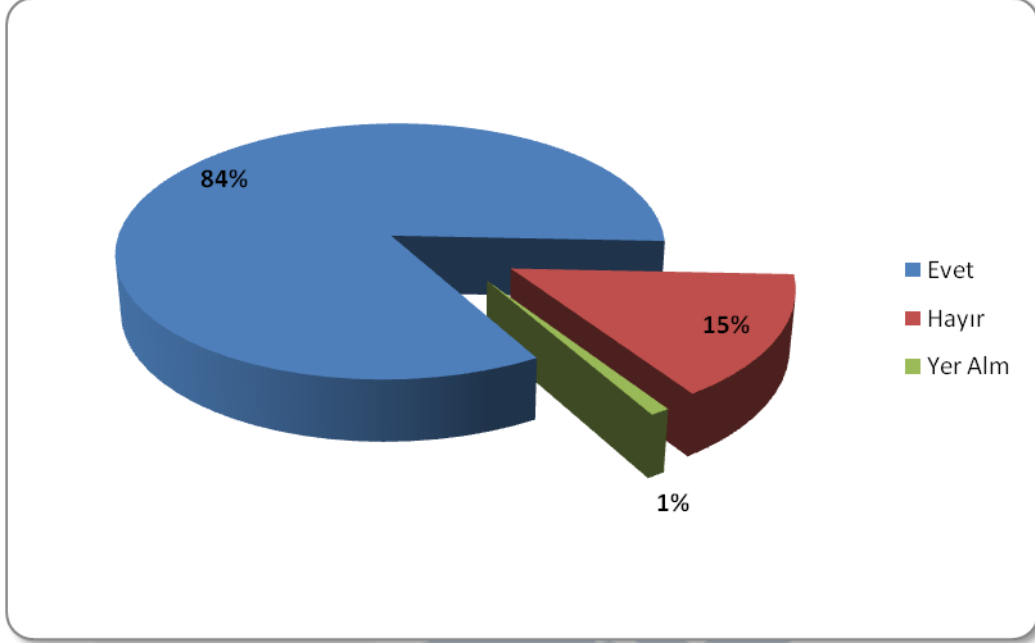
Şirketler, haklarında açılmış davalar ve dava konusu olabilecek durumlara ilişkin bilgiyi faaliyet raporlarında belirtmek durumundadırlar. Bu konuda incelenen şirketlerin bilgi vermemiş olmalarının daha çok her hangi bir dava konusu bulunmaması nedeniyle bilgi verme gereği duymamış olmalarından kaynaklandığı kanısındayız. Ancak bir tereddüte yer vermemek adına herhangi bir dava veya olasılık bulunmaması durumu da faaliyet raporunda kısaca belirtilmelidir.

Ayrıca pek çok şirketin bu konuyu yalnızca çevre sorunlarıyla sınırlı olarak algıladığı da gözlenmiştir. Burada kastedilen; şirketin faaliyetleri ile ilgili olarak açılan veya açılma olasılığı bulunan, müzakere halinde olan tüm uyuşmazlıklar, bunların olası sonuçları, kamu tarafından verilmiş idari para cezaları, ihtarlar, uyarılar hakkında bilgi verilmesidir.

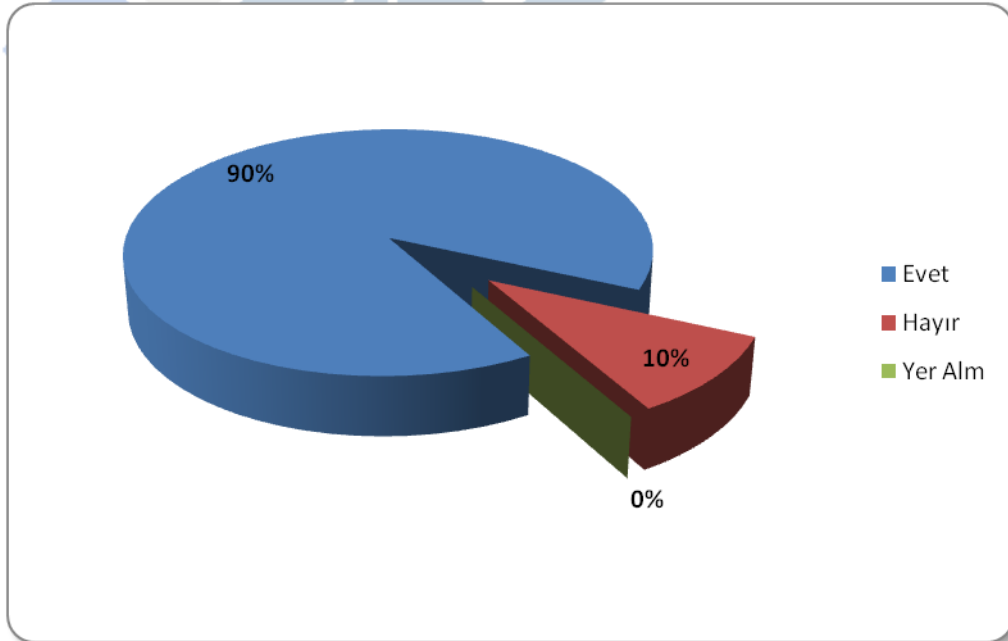
Bu konuda XKUR endeks şirketleri %18, İMKB-30'da 20 ve İMKB-100'de %19 oranında uyum sağlandığı belirlenmiştir.

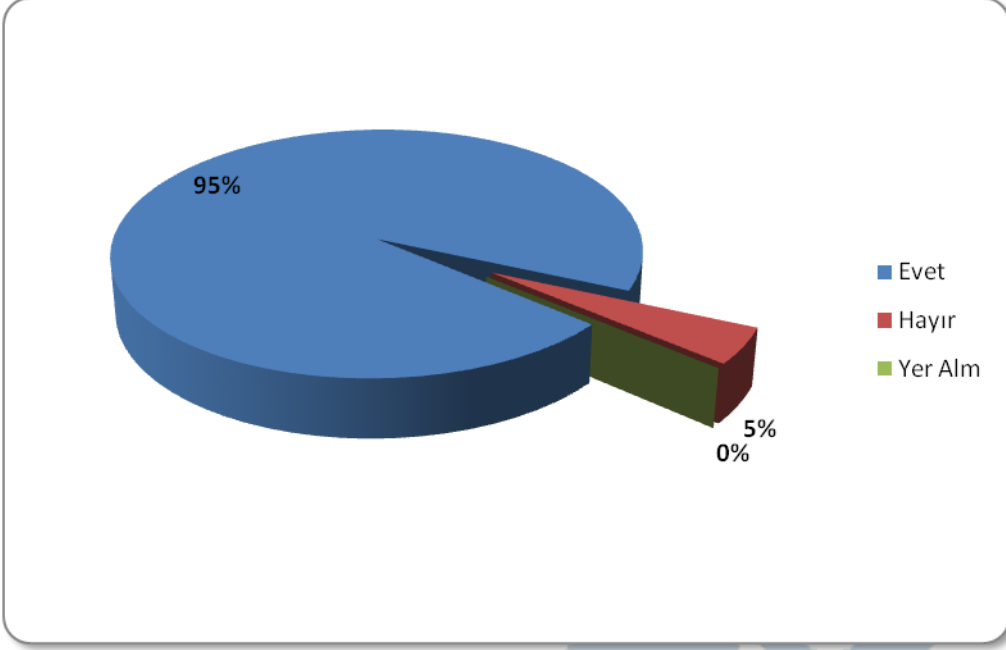
30-Şirket faaliyet raporunda, mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla asgari olarak kar dağıtım politikasına yer veriliyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

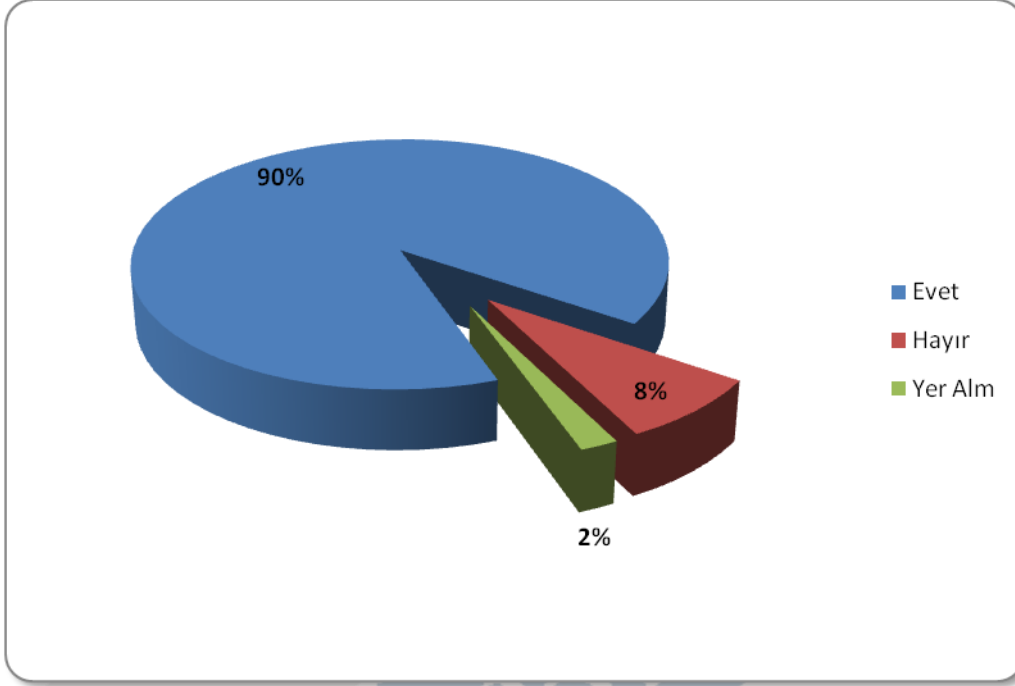

Kar dağıtım politikalarının yalnızca internet sitelerinde yayınlanması, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde faaliyet raporlarında da yer alması gereğine uyum sağlanmış olduğunu göstermemektedir. Kar dağıtım politikaları ilkelere göre şirket faaliyet raporlarında da yer almalıdır.

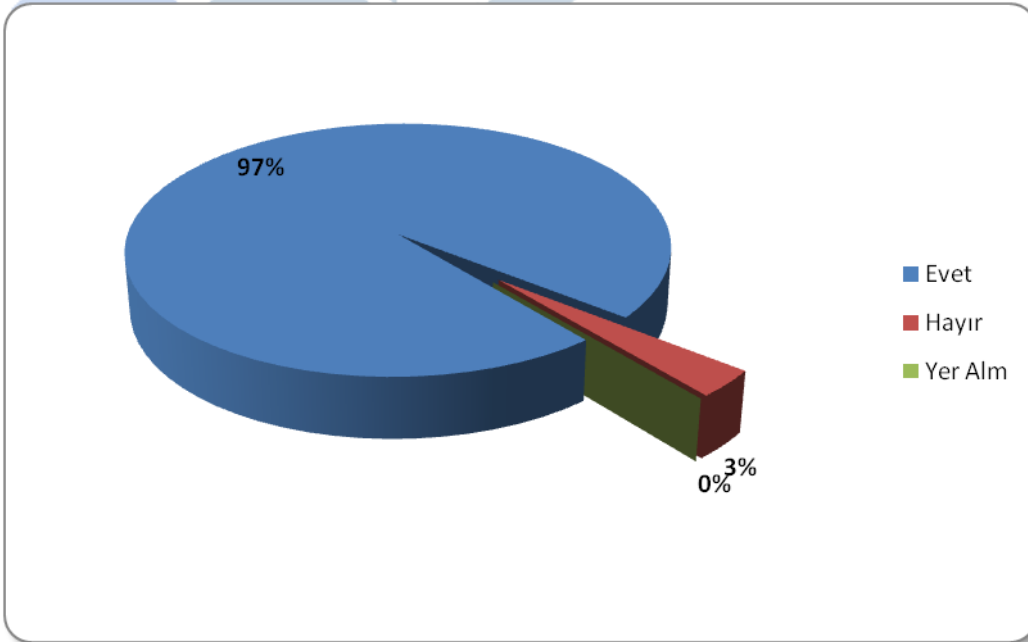
Buna göre XKUR endeks şirketleri %95, İMKB-30 şirketleri %90 ve İMKB-100 şirketleri % 84 oranında uyum sağlamıştır.

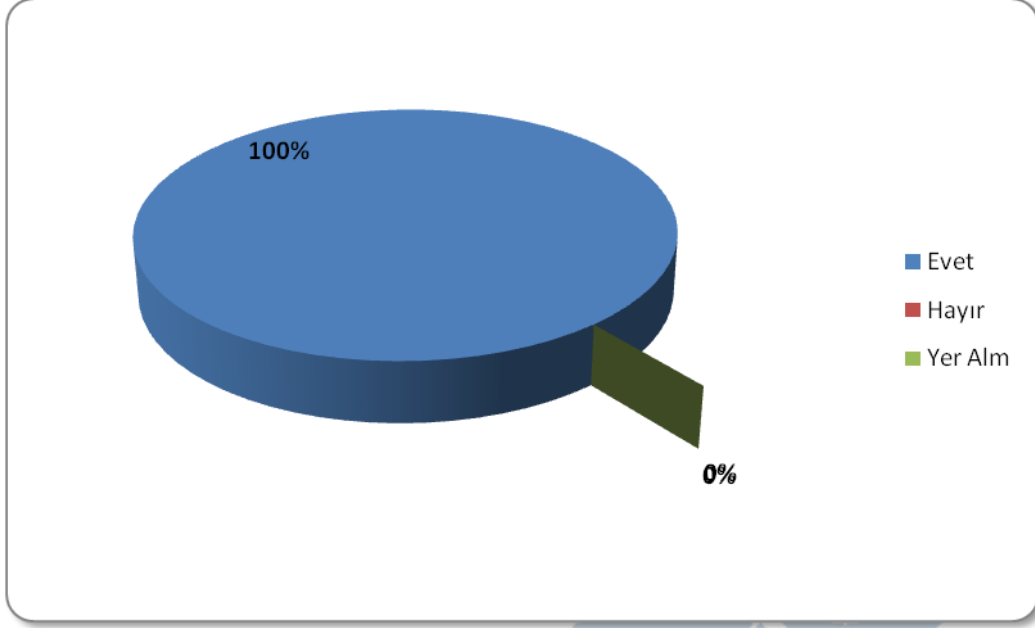
31-Şirketin Kurumsal Yönetim Uyum Raporu İnternet Sitesinde Güncel Olarak Yer Alıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

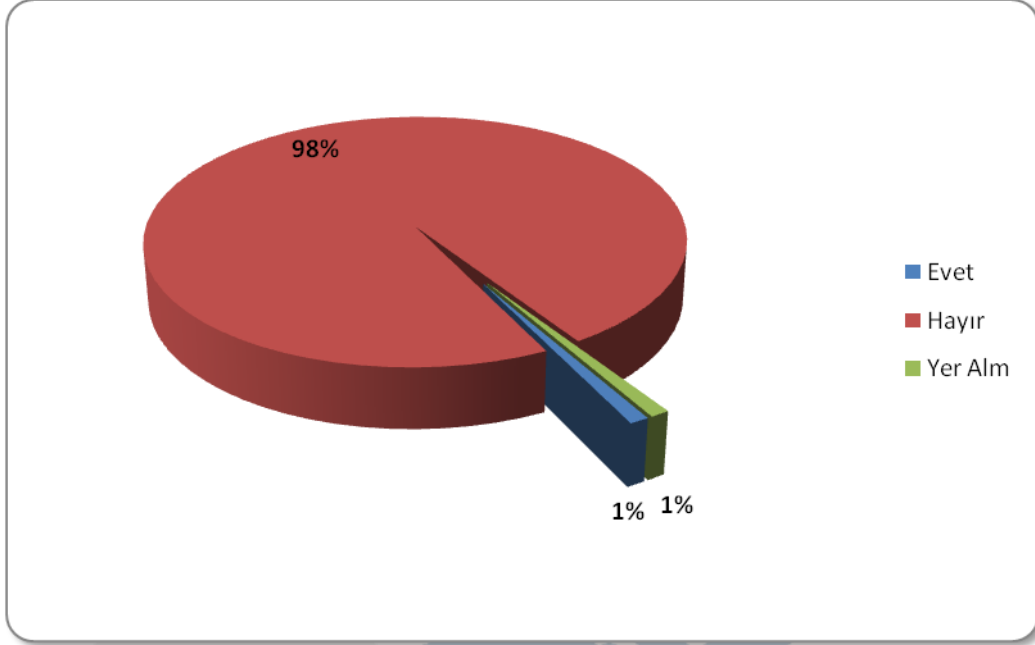
Şirketlerin Kurumsal Yönetim Uyum Raporlarının internet sitesinde ve faaliyet raporlarında bulunması gerekmektedir. Bu raporda şirketin Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne ne ölçüde uyum sağladığı, bu kapsamda neler yapıldığı, nelerin yapılmadığı ve bunların gerekçeleri, uyum açısından yapılması planlanan konuların neler olduğu ve ne zaman gerçekleştirileceği hakkında bilgi bulunmalıdır. Kurumsal Yönetim Komitelerinin çalışma detaylarını içeren raporun yönetim kuruluna sunulması ve yönetim kurulu onayı ile beyan ve rapor olarak kamuya paylaşılması gerekmektedir.

Bu konuda XKUR endeks şirketleri %100, İMKB-30 şirketleri %97, İMKB-100 şirketleri de %90 oranında uyum sağlamıştır.

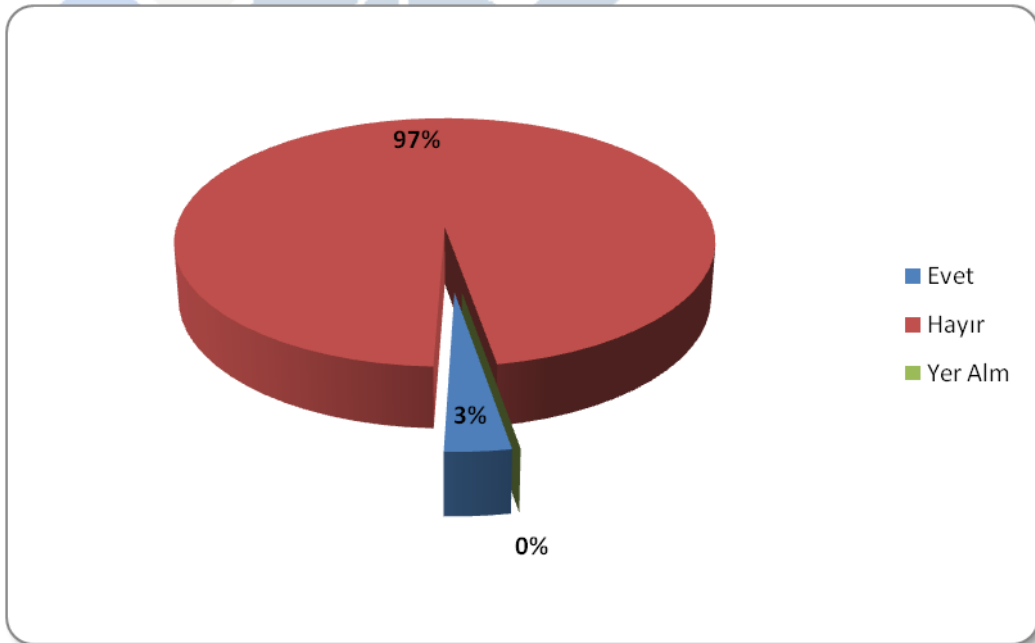

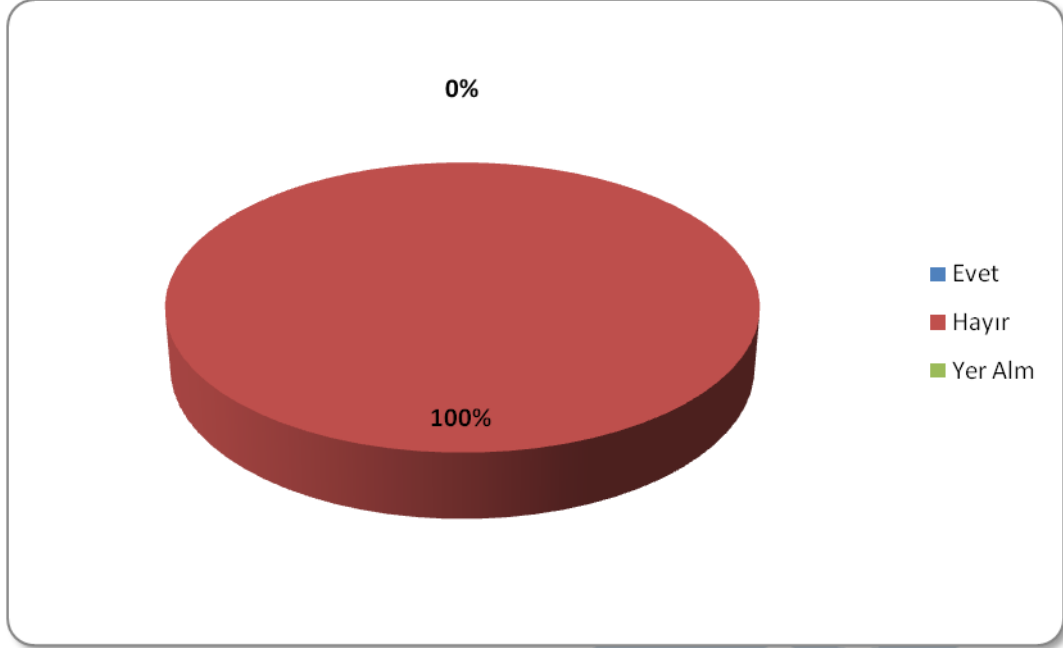
32-Şirket çalışanlarının yönetim kurulunda temsiline olanak tanınıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

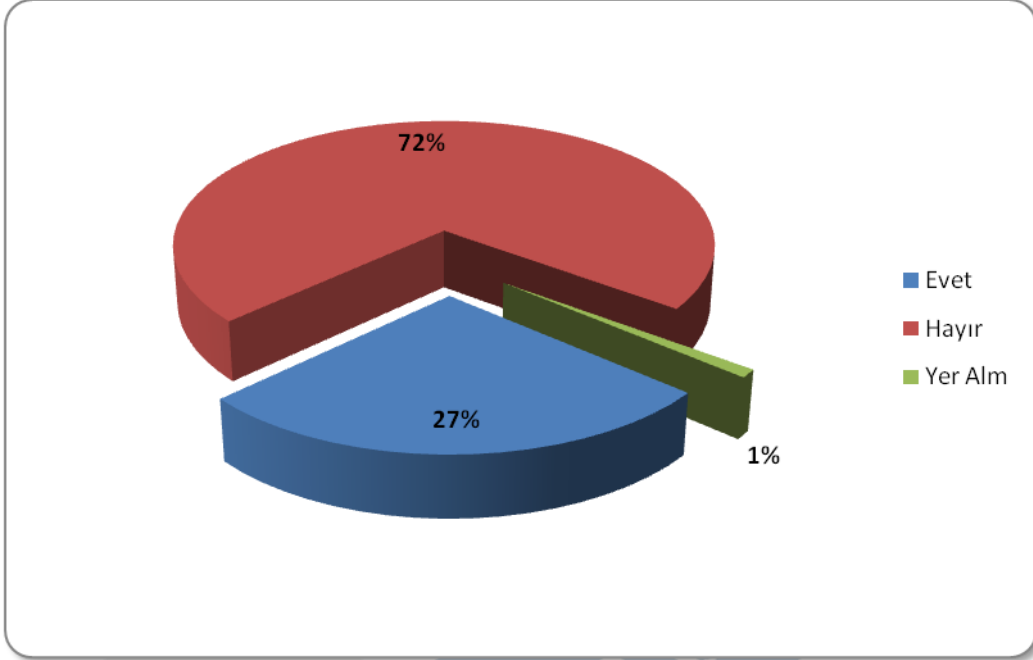

Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde tavsiye niteliğinde düzenlenen ve uygulaması tamamen gönüllülük esasına dayanan bu başlığı çalışmamıza almamızın nedeni, menfaat sahipleri ile şirketlerin kendilerini bir bütün olarak görme konusundaki istek ve kararlılığı görmek istememizdir. İncelememiz sırasında bu konudaki en küçük katkıya ait bilgiyi olumlu olarak değerlendirmemize rağmen sonuç ne yazık ki olumsuzdur. Bu konuda elbette teorik tartışmalar yapılabilir (çalışanların sendikalar veya emeklilik sandıkları vasıtasıyla yönetime katılması, icra kurullarına çalışanların temsilci göndermesi ile dolaylı yoldan yönetim kurulunda temsil vb.). Ancak her bir şirketin kendi ekonomik yaşam tarzı içerisinde kendine en uygun çözümü de yaratabileceği kanısındayız.

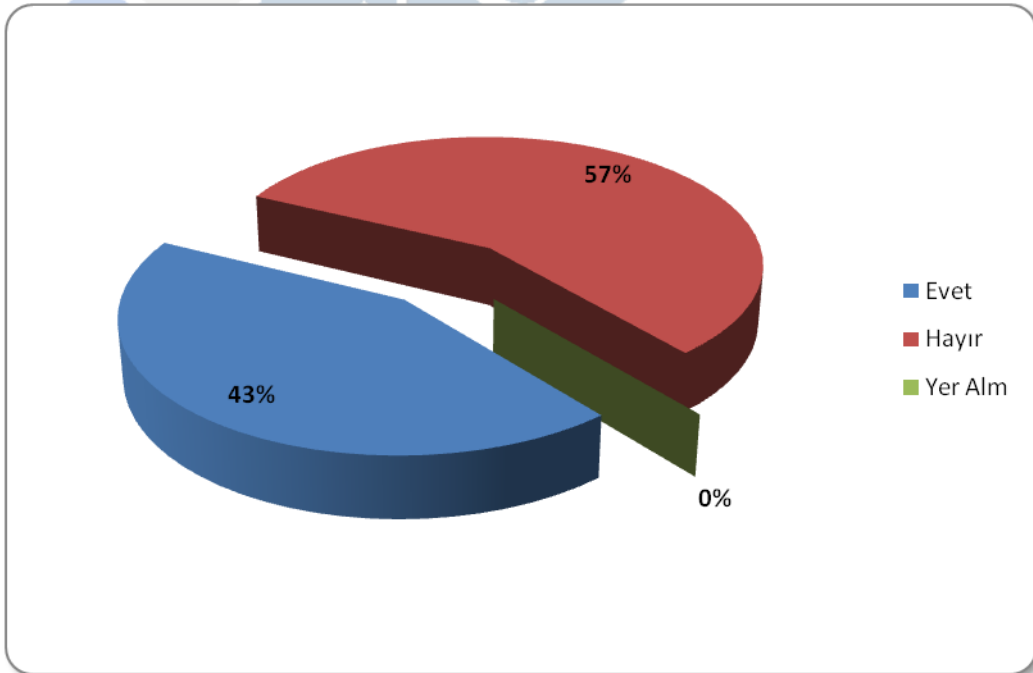
XKUR endeksi şirketlerinde böyle bir temsil olanağı bulunmamakta, İMKB-30 ve İMKB-100 şirketlerinde ise sırasıyla %97 ve %98 oranıyla gerçekleşmektedir. Emekli ve personel sandıklarının ortak olduğu çalışanların şirketler bu konuda fark yaratmışlardır.

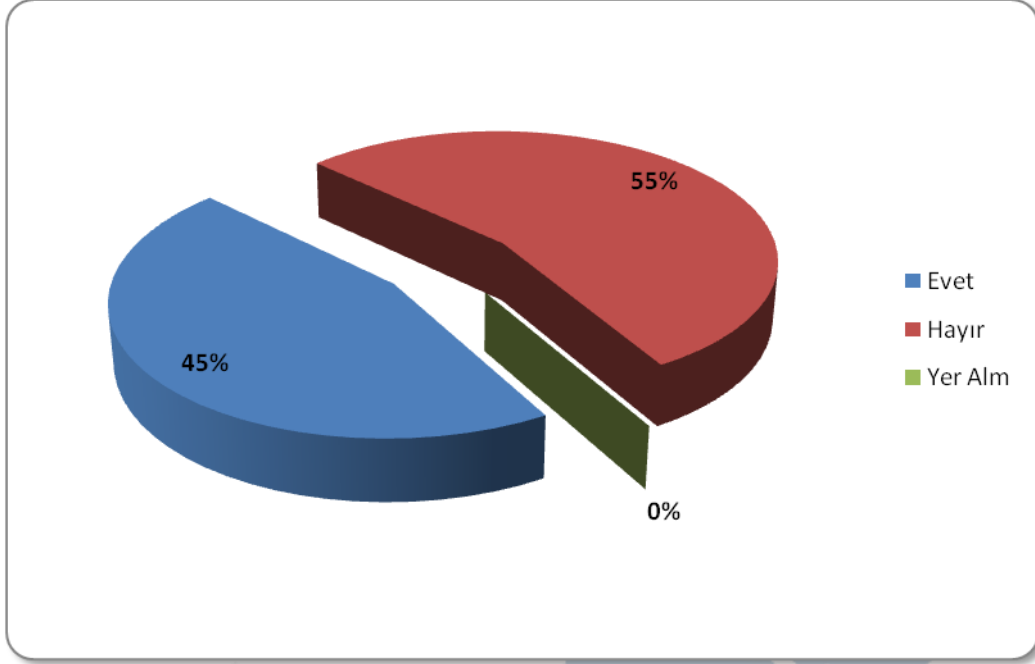
33-Şirketi ilgilendiren konularda menfaat sahiplerinin görüşleri alınıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

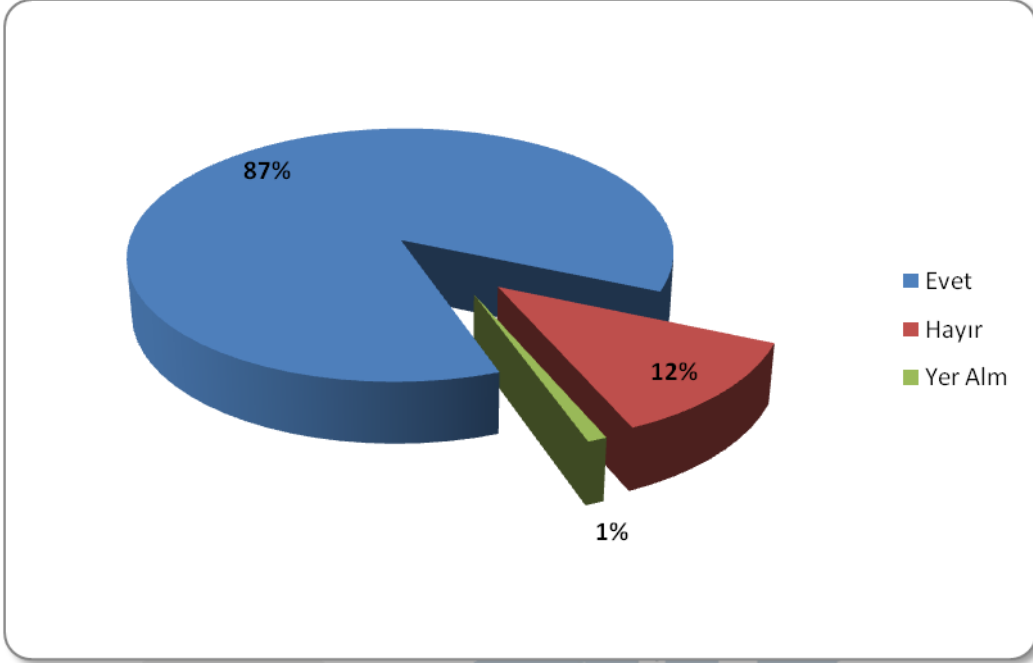

Halka açık şirketlerde menfaat sahiplerinin yönetime katılımını desteklemek için gerekli model ve mekanizmaların oluşturulması gereği yine Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde tavsiye kararı ile belirtilmiştir. Gönüllülük esasıyla uygulanacak bu tavsiye kararı da şirketlerin bir önceki maddede belirtildiği gibi, kendilerini menfaat sahipleriyle bir bütün olarak değerlendirmeleri ve tanımlamalarıyla ilgilidir. İnceleme sırasında elde edilen verilere göre pek çok şirket çalışanlarıyla, ortaklarıyla, tedarikçileri ve müşterileri ile görüş alışverişinde bulunmakta, toplantılar düzenlemekte ve anketler yapmaktadır. Bütün bunların şirket yönetimince değerlendirilip yönetsel kararlara yansıtılması, stratejik planlarda dikkate alınması da söz konusudur. Ancak en önemli karar birimi genel kuruldur ve genel kurul toplantısının kamuoyuna açık yapılması, genel kurul toplantısına tüm menfaat sahiplerinin de katılımının sağlanması, hem şirketlerin önemli kararları paylaşmaları hem de geri bildirim alınması açısından kolay, açık ve samimi bir yöntem olacaktır.

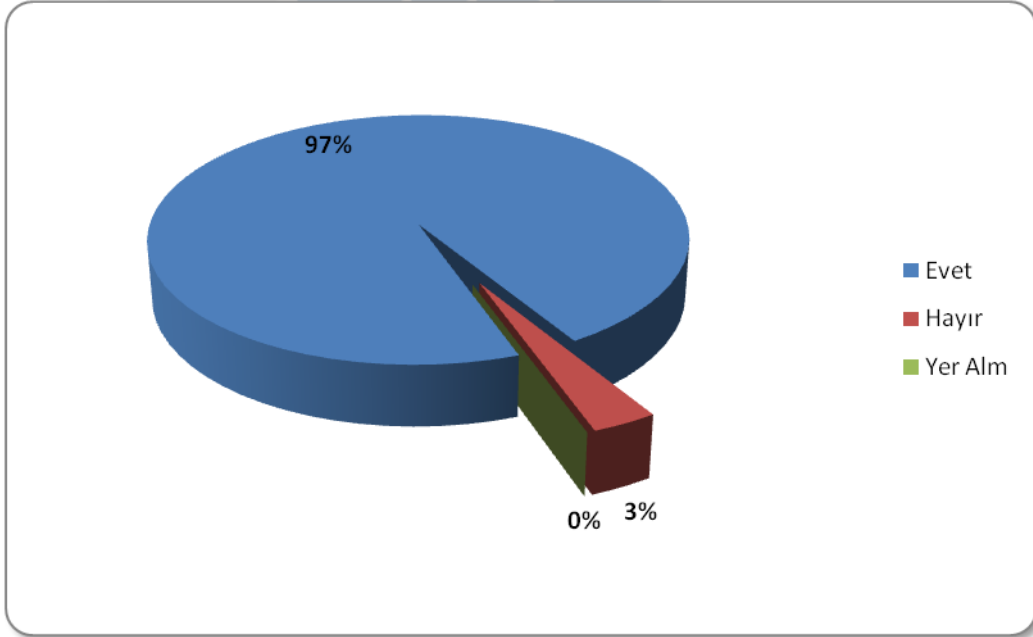
Bu açıdan halka açık şirketlerde yine en küçük bir katkıya ait veriyi de değerlendirerek yaptığımız incelemeye göre, XKUR endeks şirketlerinde %45, İMKB-30'da %43 ve İMKB-100'de ise %27 oranında uyum sağlandığı belirlenmiştir.

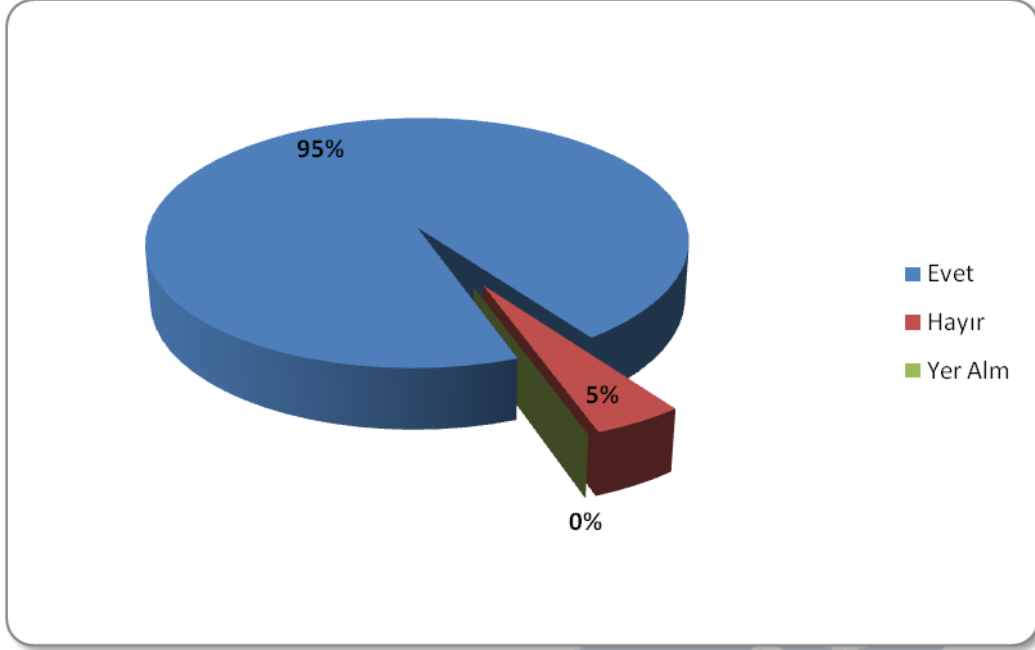
34-İnsan kaynakları politikası oluşturulmuş mudur?

İMKB-100

İMKB-30

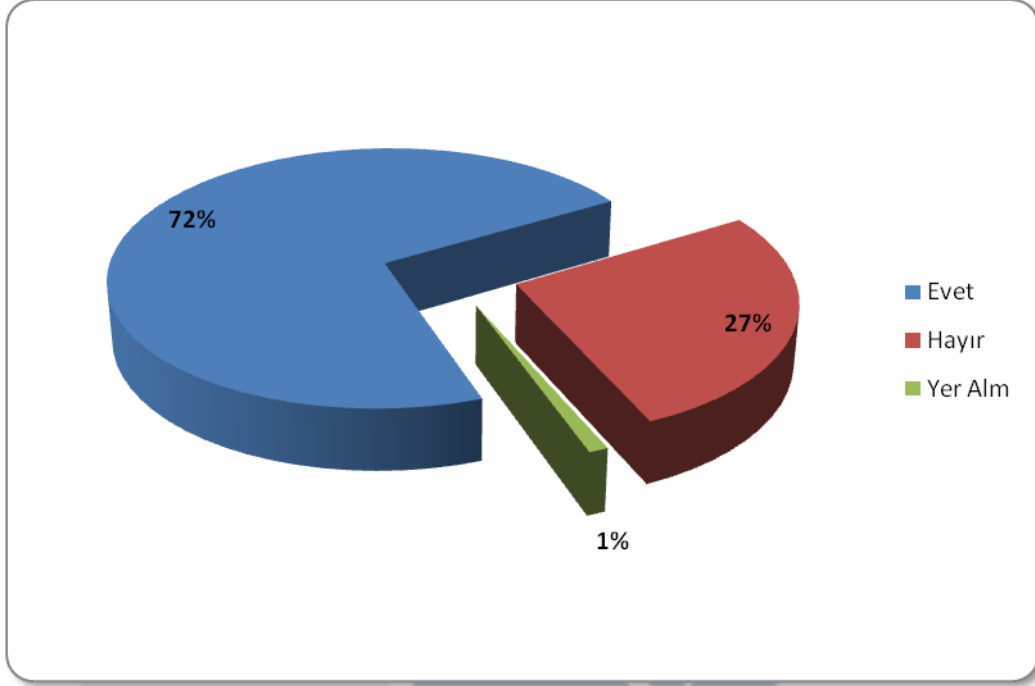

Şirketlerin insan kaynakları politikalarının oluşturulup kamuoyu ile paylaşılması doğrudan menfaat sahiplerinin bilgilenmesini sağlayan ve şirket ile ilgili alacakları kararlara etki eden önemli bir araçtır. İşe alım politikaları, şirketin çalışanlara yönelik finansal imkanları, kariyer planlamasına ait detaylar vb. bu politika kapsamında değerlendirilir.

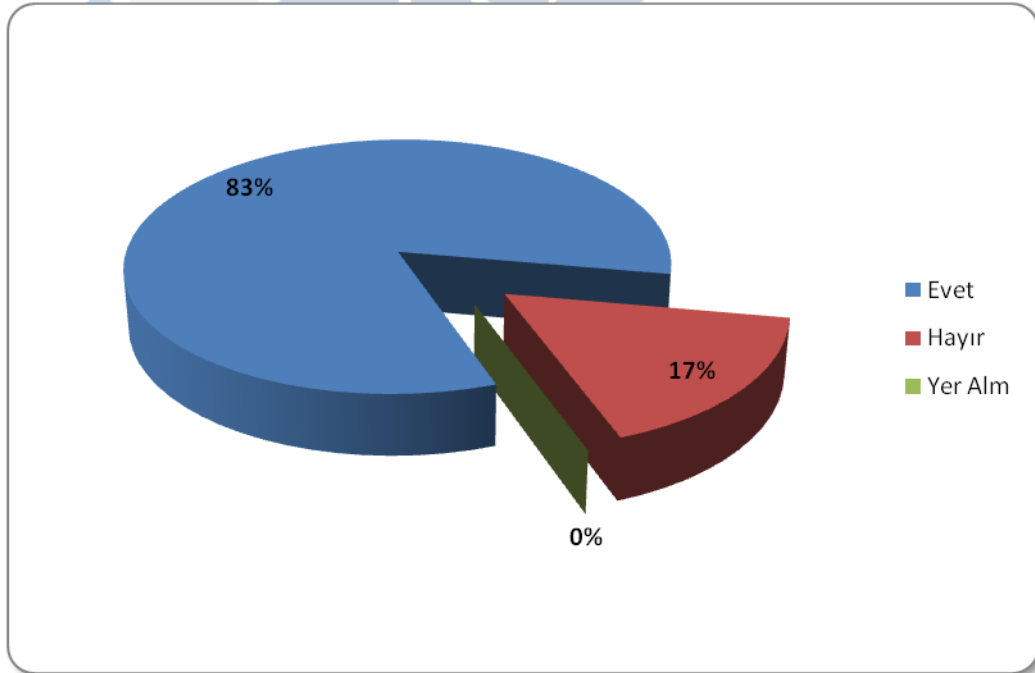
Bu konuda XKUR endeks şirketleri %95, İMKB-30'da % 97, İMKB-100'de ise %87 oranında uyum sağlandığı belirlenmiştir.

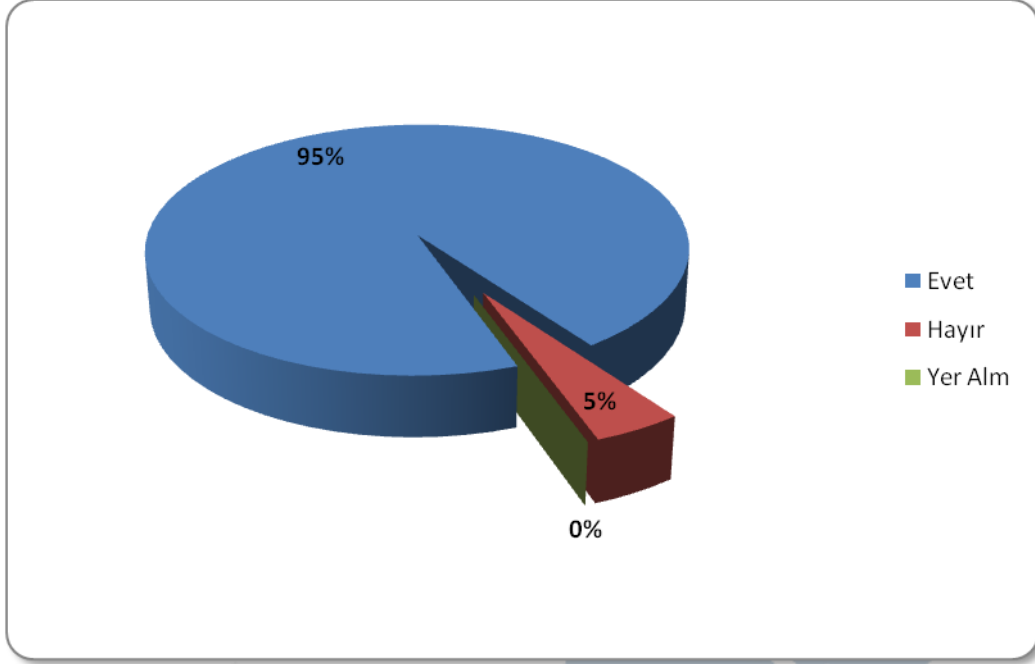
35-Sosyal sorumluluk projeleri var mı veya var olan projelere katılıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre şirketler sosyal sorumluluklarına karşı duyarlı olur; çevreye, tüketiciye, çalışanlarına ve kamu sağlığına ilişkin düzenlemelere uyar ve bu konudaki politikalarını kamuya açıklar.

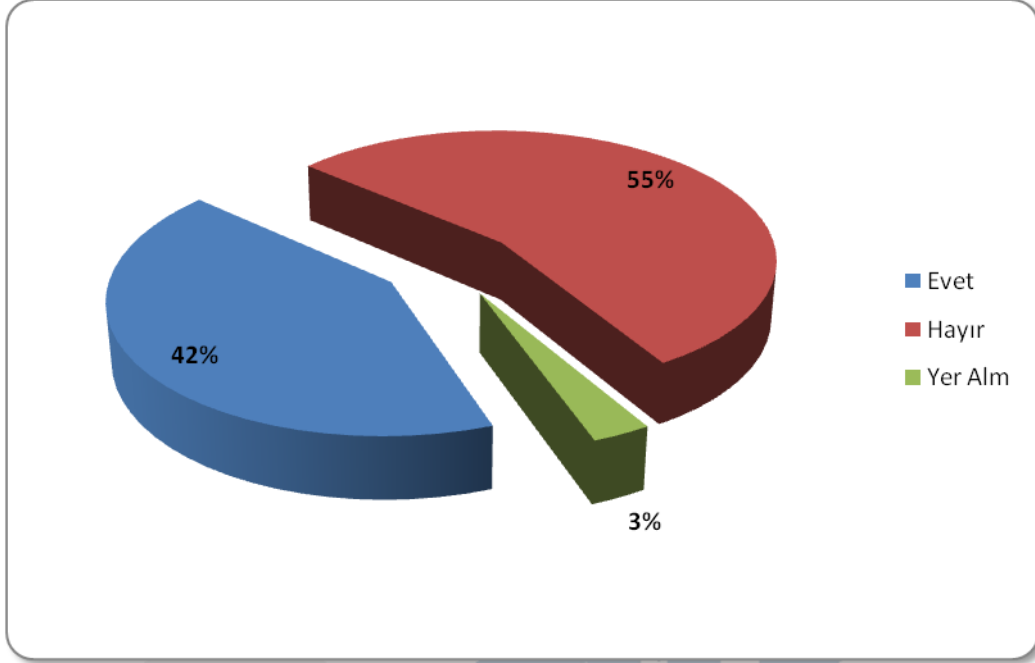
Şirketler giderek faaliyet gösterdikleri çevre ve sosyal koşullara daha duyarlı hale gelmekte, faaliyetlerinin ekolojik sürdürülebilirliği konusuna da önem vermektedirler.

Bu konuda XKUR endeks şirketleri % 95, İMKB-30 şirketleri % 83, İMKB-100 şirketleri de % 72 oranında uyum sağlamıştır.

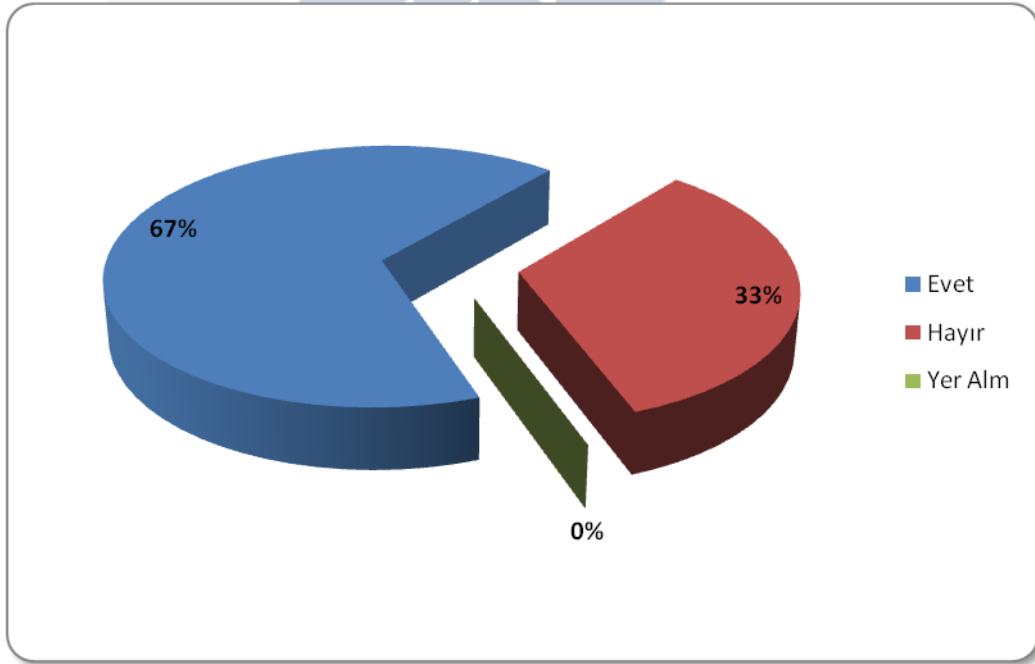

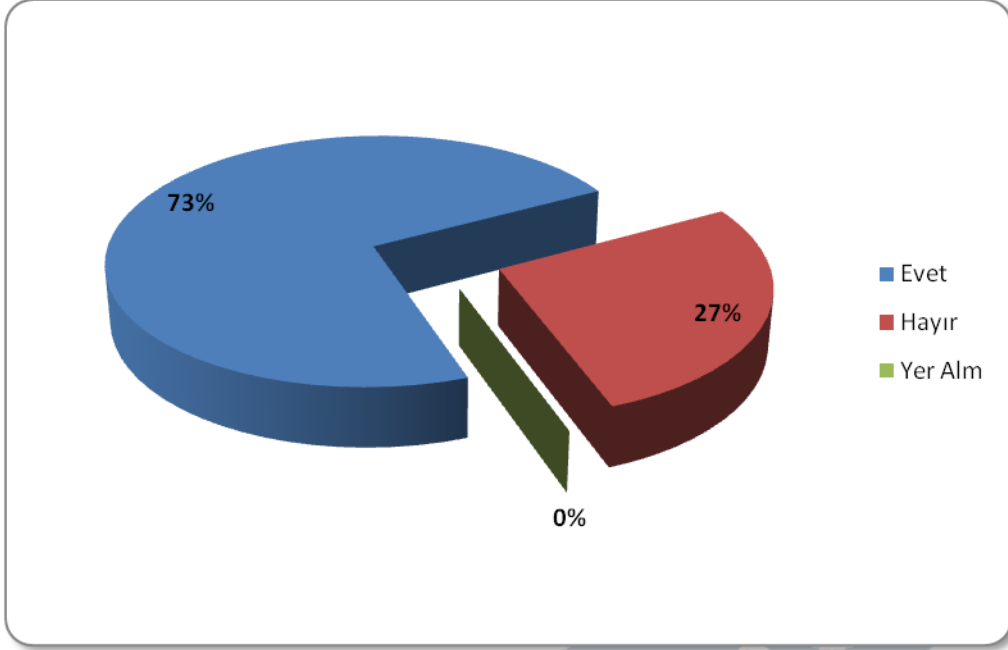
36-Şirketin eğitim politikası oluşturulmuş mudur?

İMKB-100

İMKB-30

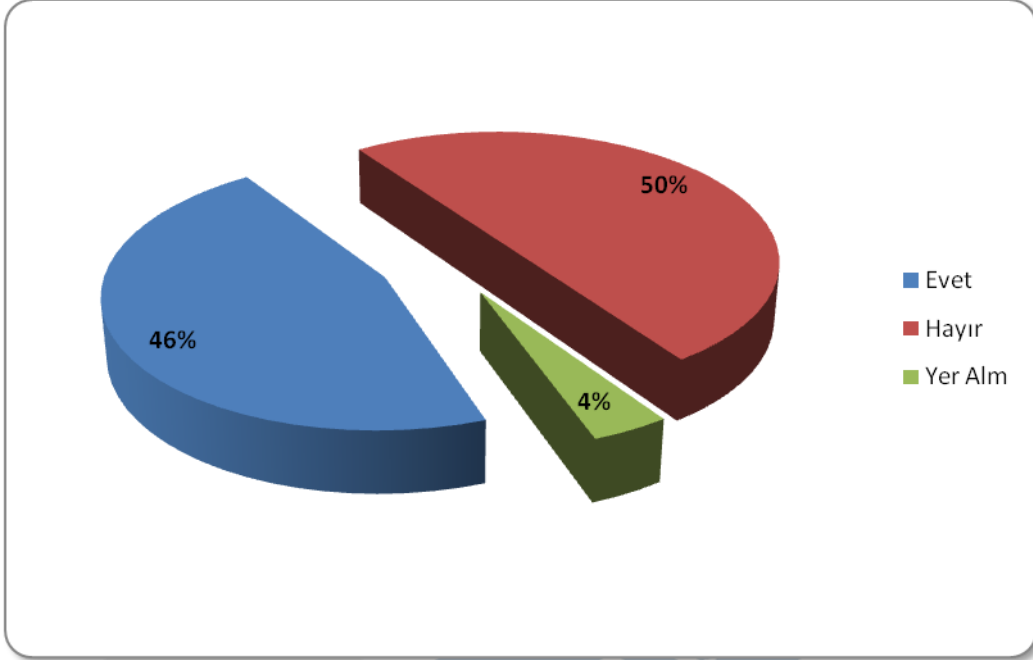

Şirketlerin insan kaynakları politikalarında yer almak üzere eğitim politikalarını da belirlemeleri gerekmektedir. Çalışanların mesleki veya kişisel ihtiyaçlarına yönelik olarak yapılacak planlamalar hem verimliliği artırmakta hem de çalışan bağlılığına olumlu katkıda bulunmaktadır.

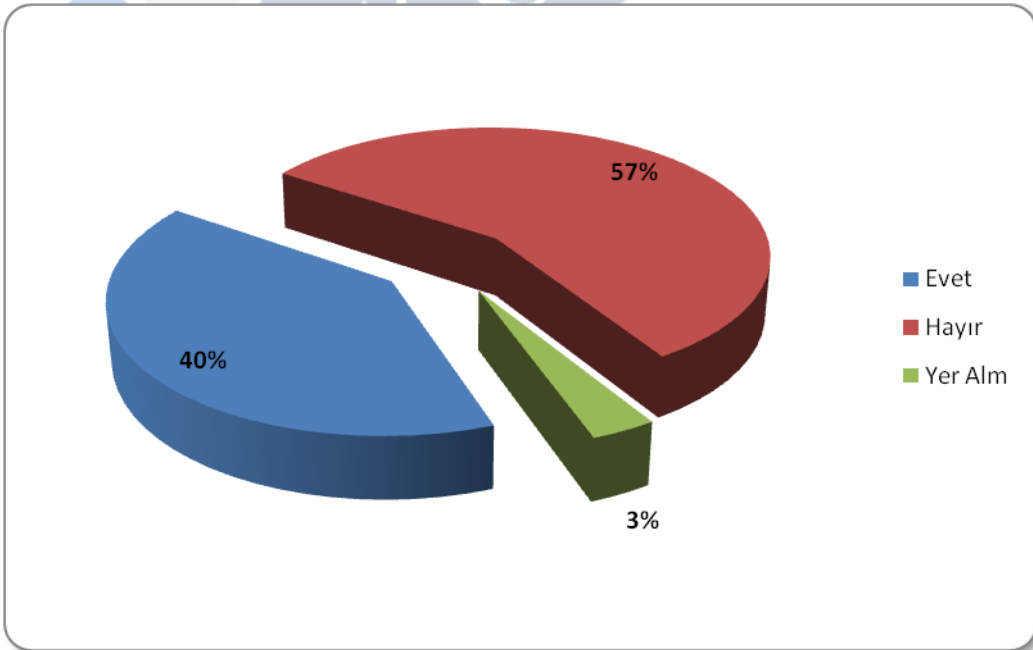
Bu ilke açısından XKUR endeks şirketleri % 73, İMKB-30 şirketleri %67, İMKB-100 şirketleri %42 oranında uyum sağlamışlar, eğitim politikalarını hazırlayıp kamuoyuyla paylaşmışlardır.

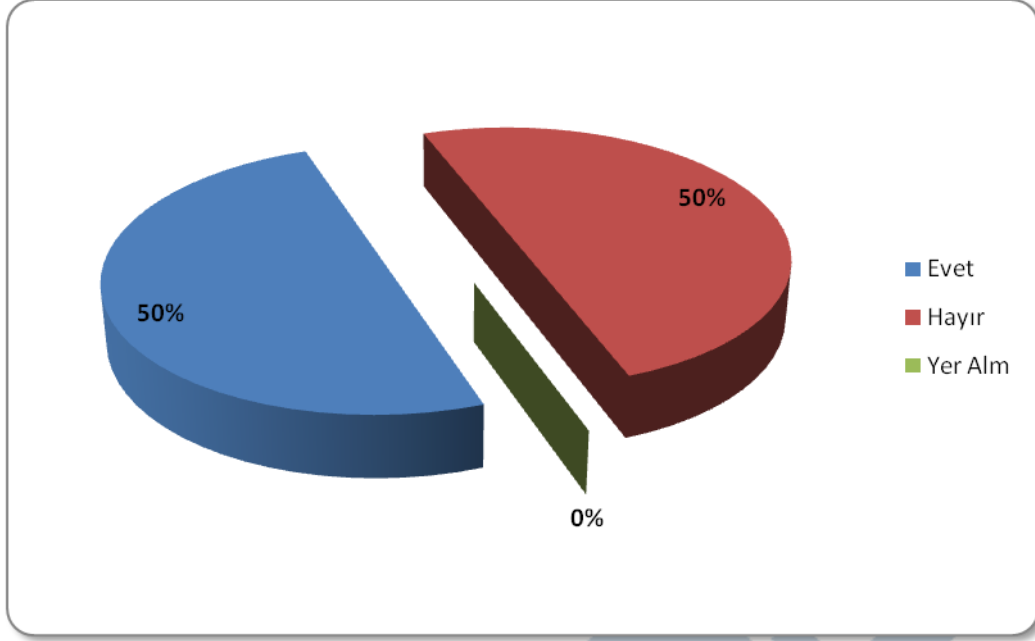
37-Şirketçe üretilen mal ve hizmetlerde kaliteye ilişkin garanti sağlanıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

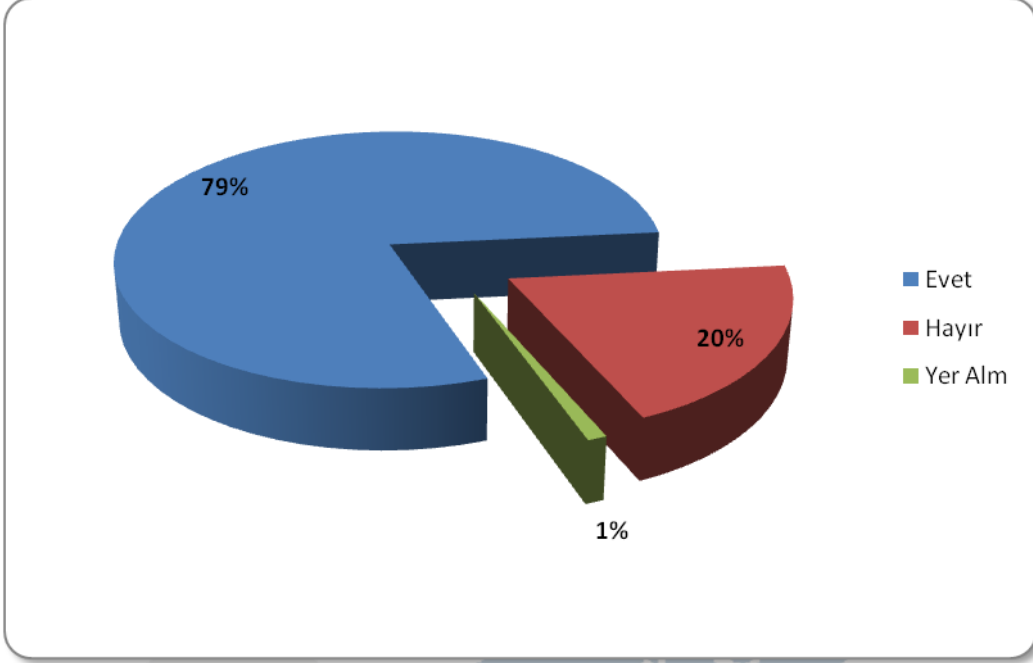

Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre şirketler ürettikleri mal ve hizmetlerde kalite standartlarına uymalı ve bu standardı korumaya özen göstermelidirler. Bu amaçla kaliteye ilişkin belirli bir garanti sağlamalı, standardın altında kalan mal ve hizmetleri telafi ve tazmin etmelidirler.

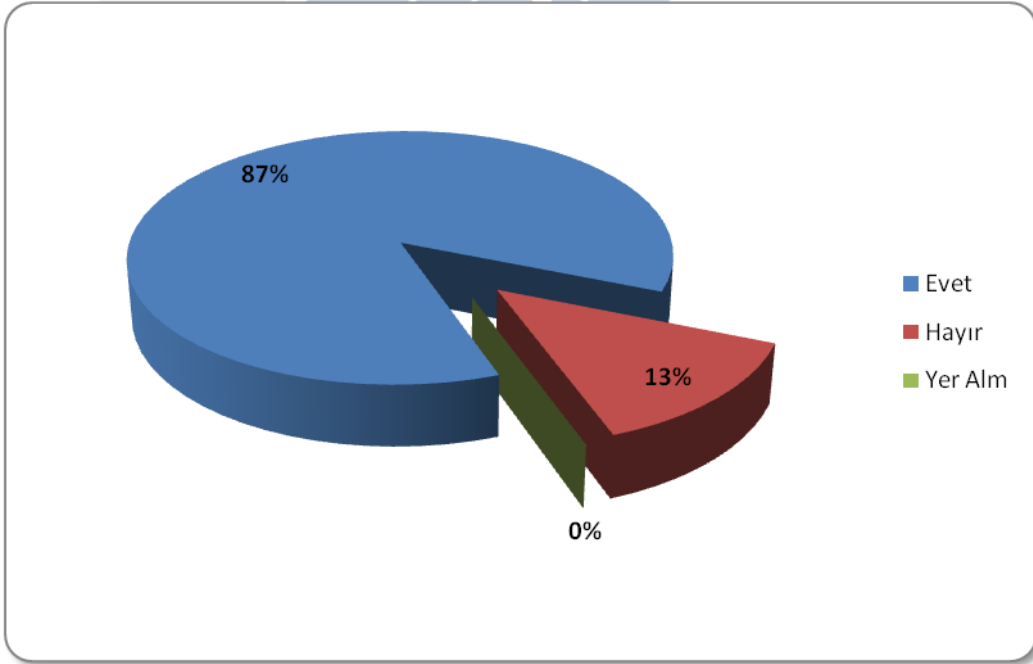
Bu ilke ışığında yapılan incelemelerde XKUR endeksindeki şirketlerin % 50, İMKB-30'da yer alan şirketlerin % 40, İMKB-100'deki şirketlerin ise % 46 oranında uyum sağladığı belirlenmiştir. Bazı şirketlerin faaliyet konusu, garanti belgesi ile hareket etmesine engel olmakla birlikte, menfaat sahipleri ile "güven" esaslı ilişkide bir kalite standardı gözetilmektedir.

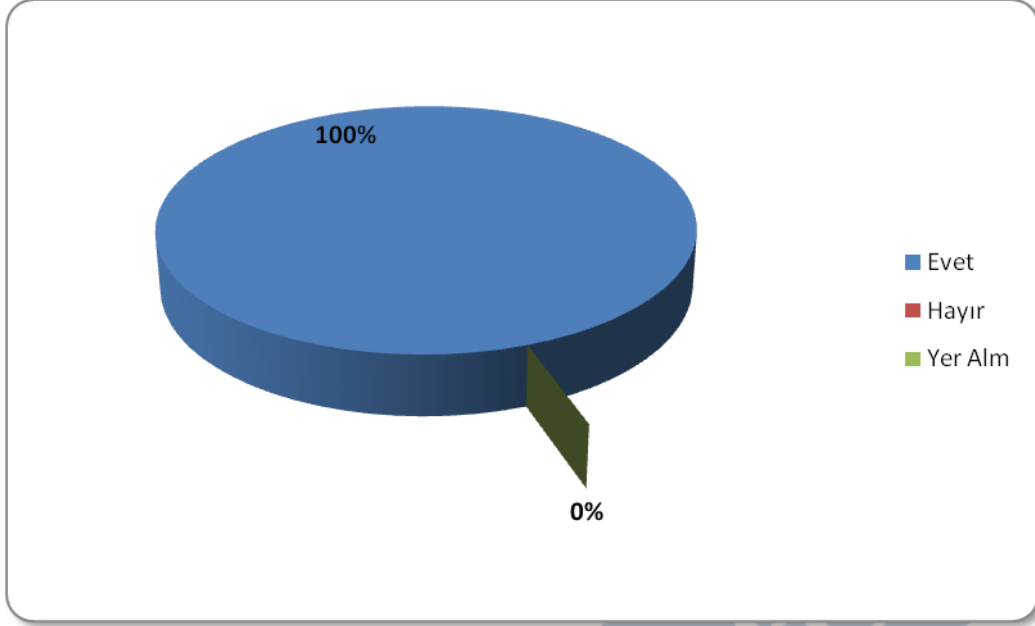
38-Şirketin etik kuralları oluşturulmuş mudur?

İMKB-100

İMKB-30

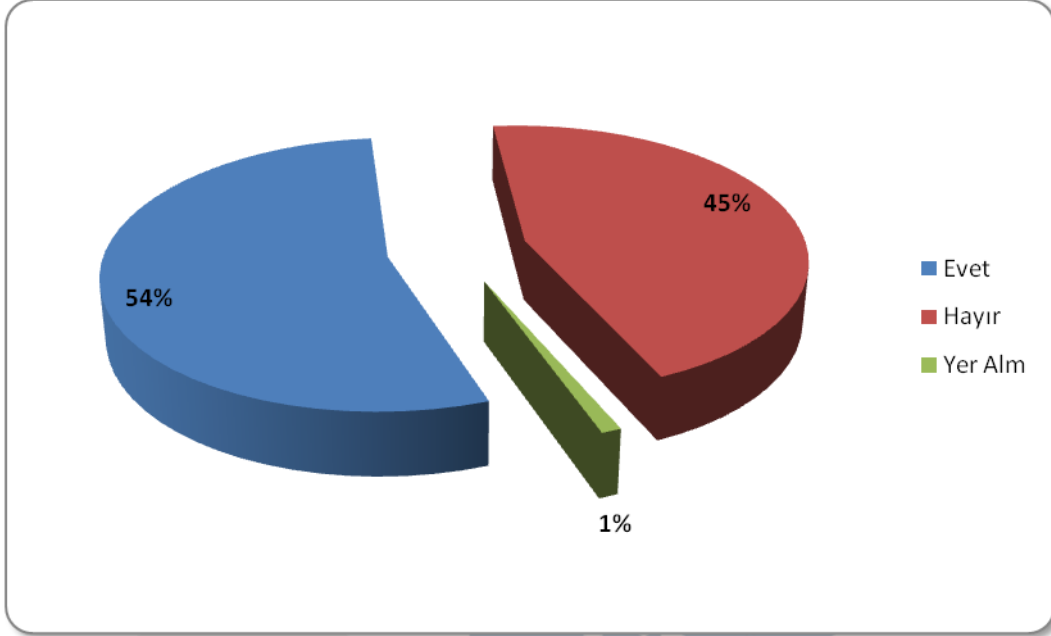

Şirketlerin faaliyetleri, yönetim kurulunca hazırlanan, genel kurulun bilgisine sunulan ve kamuya açıklanan etik kurallar çerçevesinde yürütülür. Bilgilendirme politikası kapsamında kamuya açıklanması gereken etik kurallar şirketin yöneticileri ile birlikte tüm çalışanlarının hem kendi aralarındaki ilişkiyi hem de tek bir organizma gibi diğer tüm taraflarla ilişkilerini hangi değerler üzerine inşa ettiğini göstermektedir.

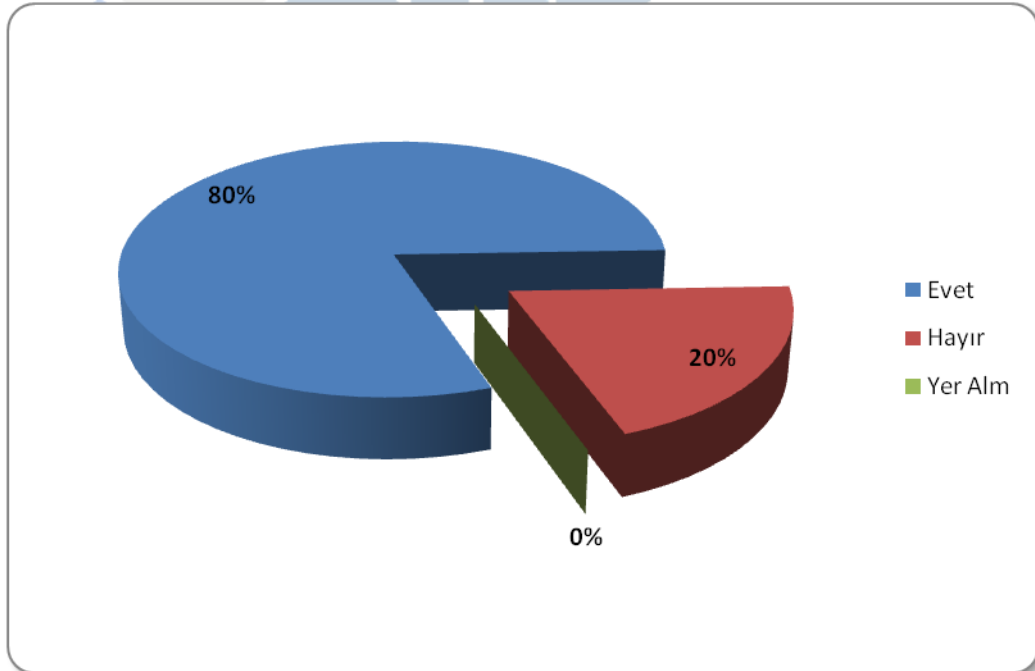
Bu konuda XKUR endeks şirketleri %100, İMKB-30'da % 87, İMKB-100'de %79 oranında etik kurallarını oluşturmuştur.

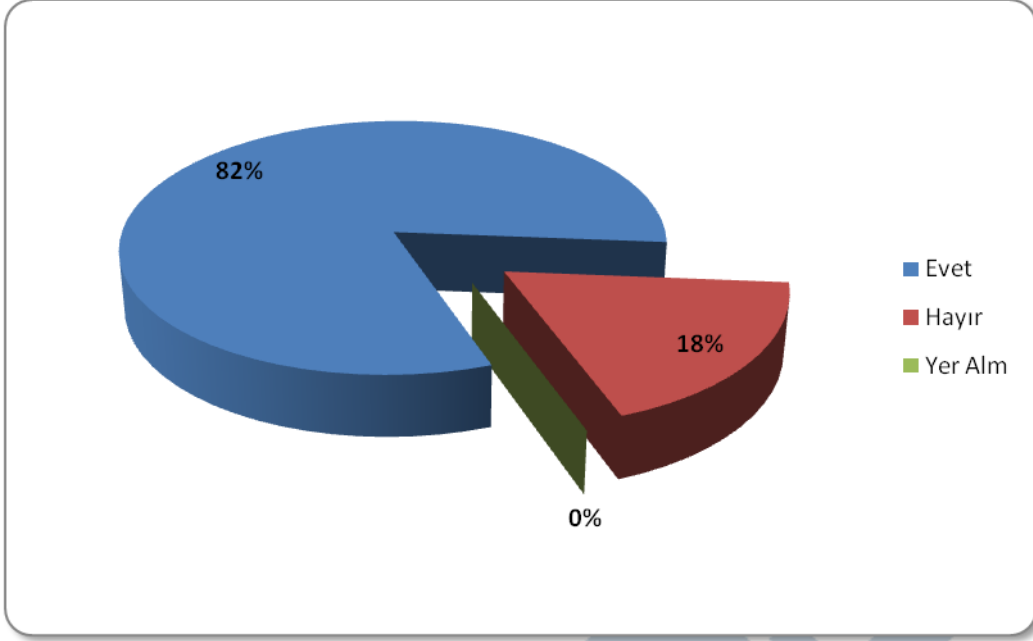
39-Şirketin etik kurallarının tüm şirket tarafından da uygulanmasını sağlayıcı tedbirler alınmış mıdır?

İMKB-100

İMKB-30

Şirket yönetim kurulu üyeleri, pay sahipleri aleyhine sonuç doğurabilecek baskılara boyun eğmez ve maddi menfaat kabul etmez. Yönetim kurulları, bu hususlara etik kurallarda yer vermeli ve bu kuralların tüm şirket çalışanlarınca uygulanmasını sağlayıcı önlemleri almalıdır.

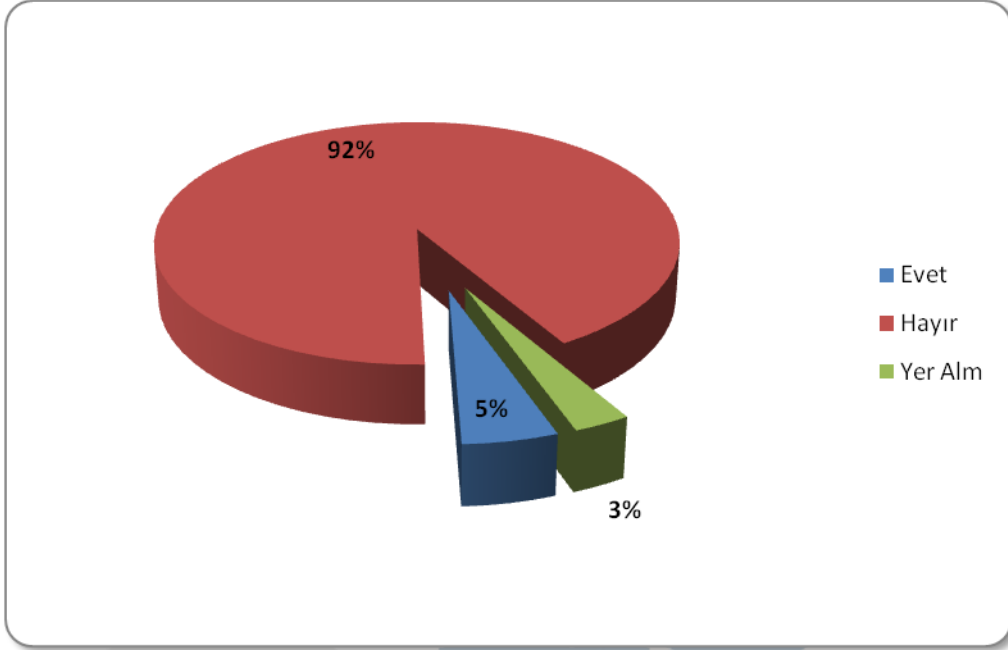
Bu konuyla ilgili XKUR endeks şirketlerinde %82 , İMKB-30'da %80 ve İMKB-100'de %54 oranda uyum sağlandığı belirlenmiştir.

Bu oranların ilgili konulara göre daha düşük görünmesinin nedeninin, etik kuralların şirket çalışanları tarafından uygulanması ve takibi ile ilgili izlenen yolların, şirketlerin internet siteleri aracılığıyla kamuoyuna duyurulmaması olduğunu belirtmek isteriz.

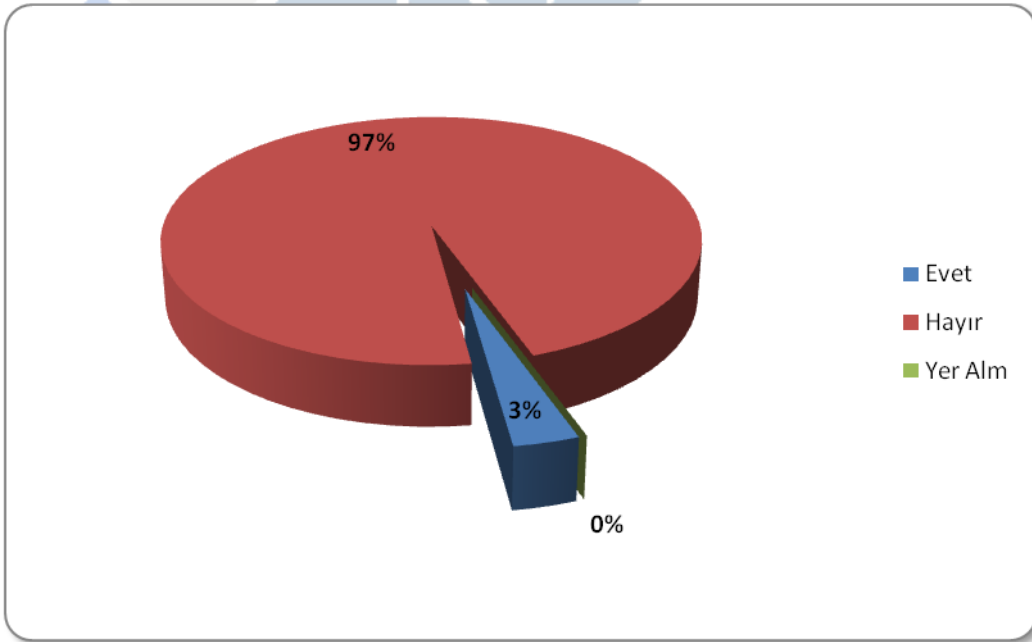

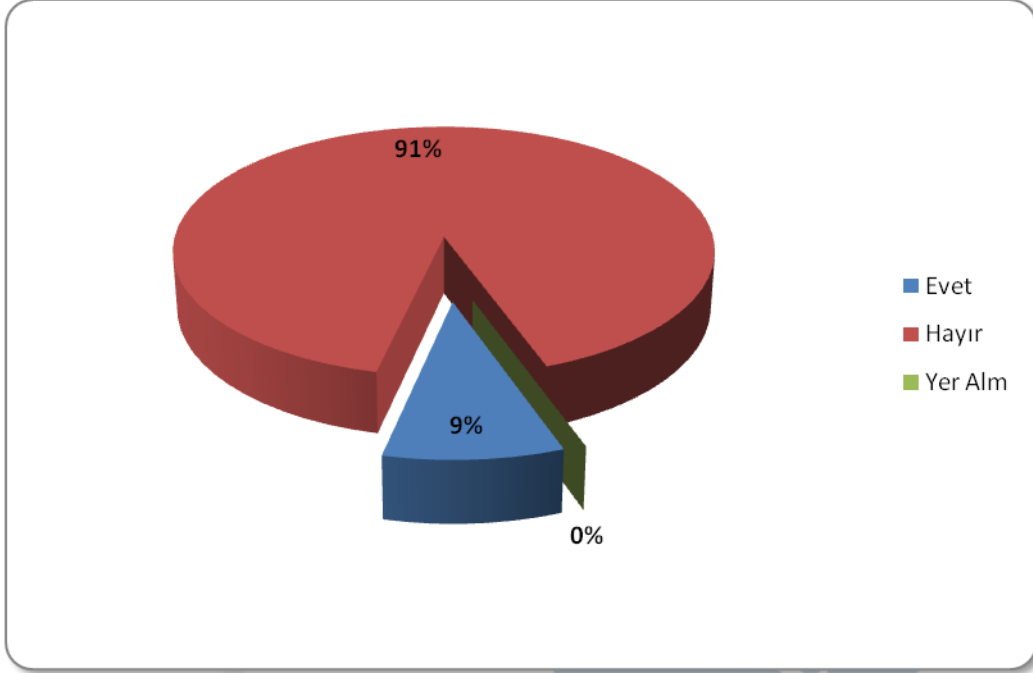
40-Yönetim kurulu üyeleri toplantılara uzaktan erişim sağlayan her türlü teknolojik yöntemle iştirak edebiliyorlar mı?

İMKB-100

İMKB-30

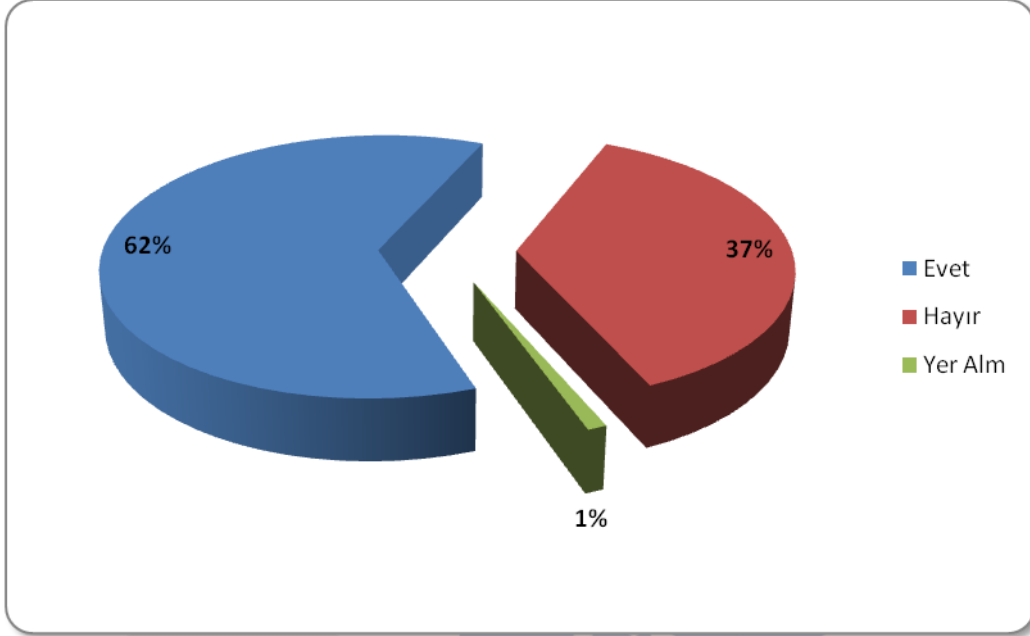
Şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin sıkça şirket merkezinin bulunduğu yerden farklı yerlerde bulunmaları nedeniyle aksayabilecek yönetim kurulu toplantılarının, uzaktan erişim sağlayan her türlü teknolojik yöntemle iştirak edebileceklerine dair Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde getirilen düzenleme son olarak yürürlüğü giren Türk Ticaret Kanunu hükümlerince de kabul görmüştür. Yönetim kurulu kararlarının geçerliliği ile ilgili mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, elektronik ortamda da yönetim kurulu toplantısı yapılabilecektir.

Bu konuda halka açık şirketlerimizin çoğunun ana sözleşmelerinde düzenlemeye gitmedikleri veya benzer yöntemle yönetim kurulu kararı alınıyorsa da, bu konuyu kamuoyuyla paylaşmadıkları belirlenmiştir.

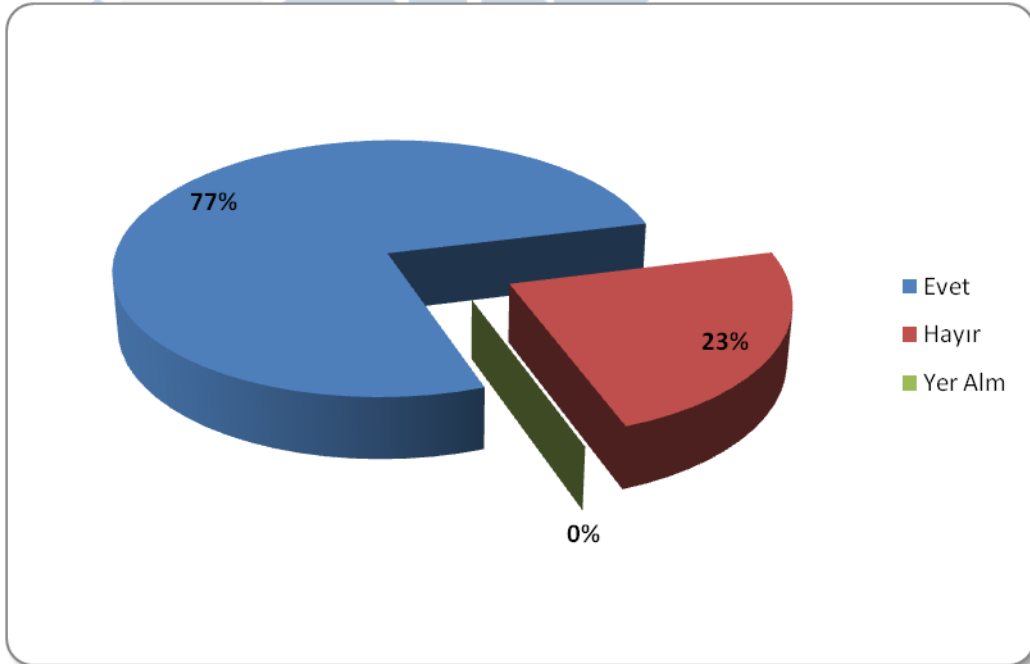
XKUR endeks şirketleri %9, İMKB-30 şirketleri %3, İMKB-100 şirketlerinde %5 oranında bu yöntemi kullanmakta ve kullandığını kamuya duyurmaktadır.

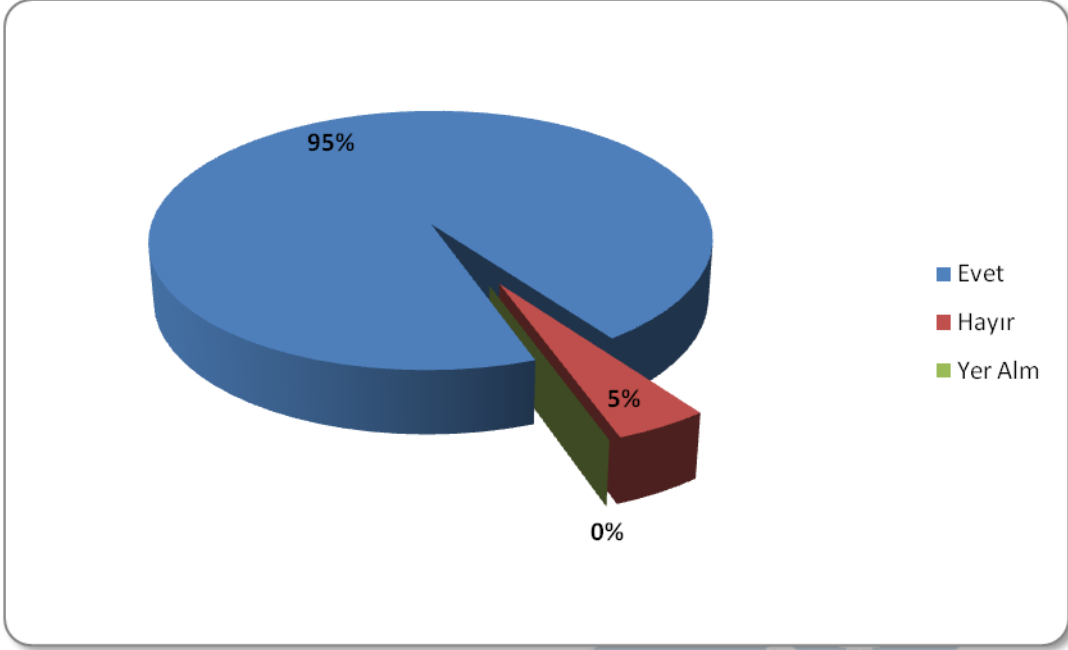
41-Yönetim kurulunun toplantı ve karar nisabı ana sözleşmede yer alıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

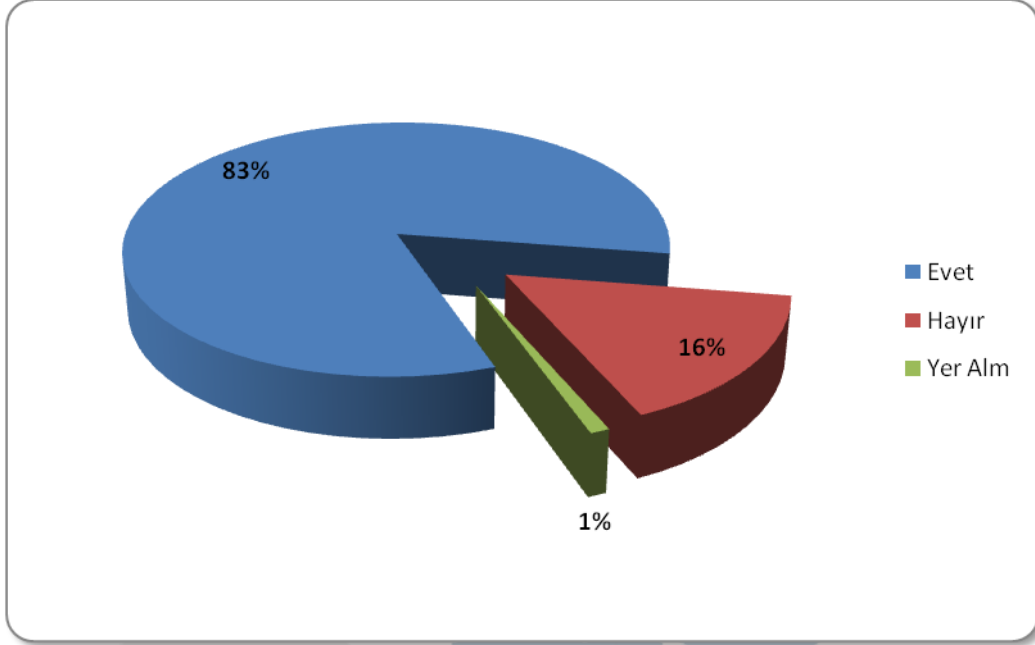

Ana sözleşmeler şirketlerin kendi anayasalarıdır ve çalışma sistemlerini temel olarak belirledikleri belgedir. Faaliyetini sürdürmek için oluşturulan en önemli organlardan yönetim kurulunun toplantı ve karar alma yeter sayılarının da esas sözleşmelerinde açıkça belirtilmiş olması gerekmektedir.

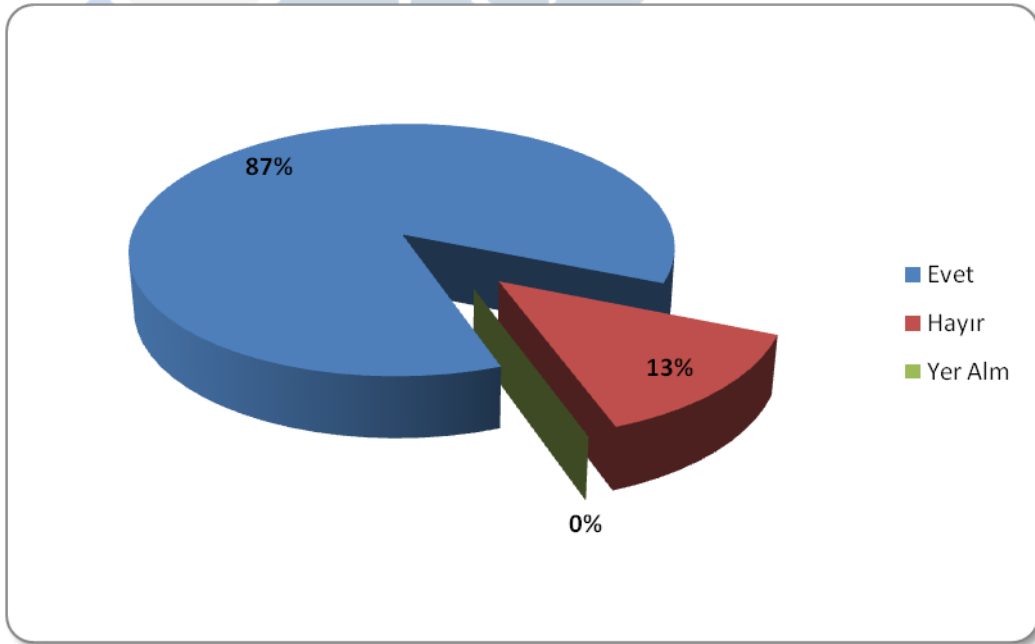
Birçok şirketin ana sözleşmelerinde konuyla ilgili olarak TTK hükümlerine atıfta bulunduğu gözlenmiştir. Çalışmamız da bu durumu soruya ilişkin olarak " var" kabul ettiğimizi belirtmek isteriz.

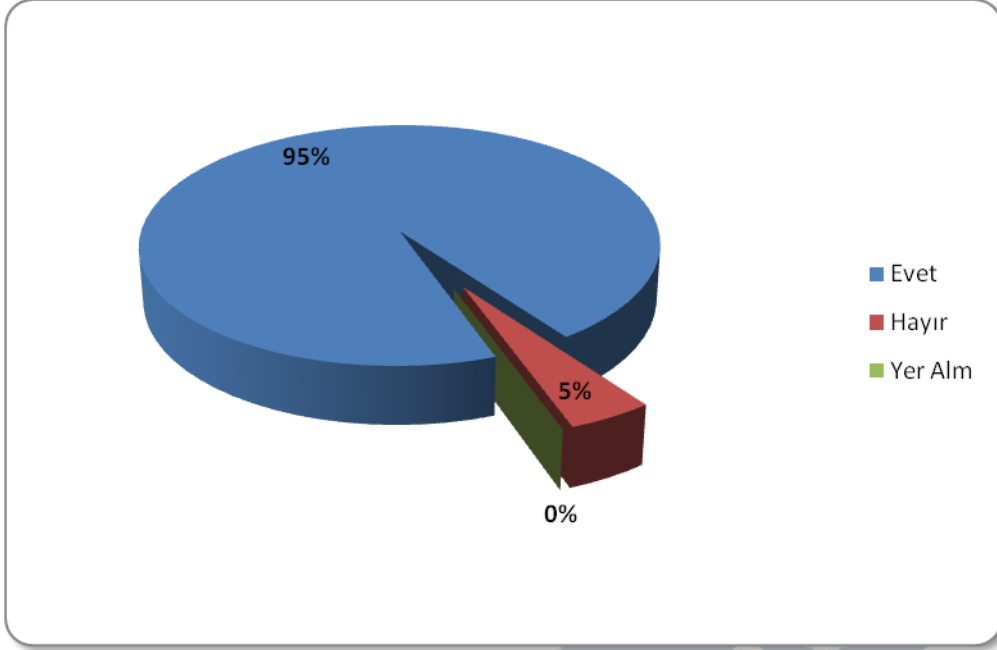
42-Yönetim kurulu üyeliği seçimine ilişkin esaslar şirket ana sözleşmesinde yer alıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

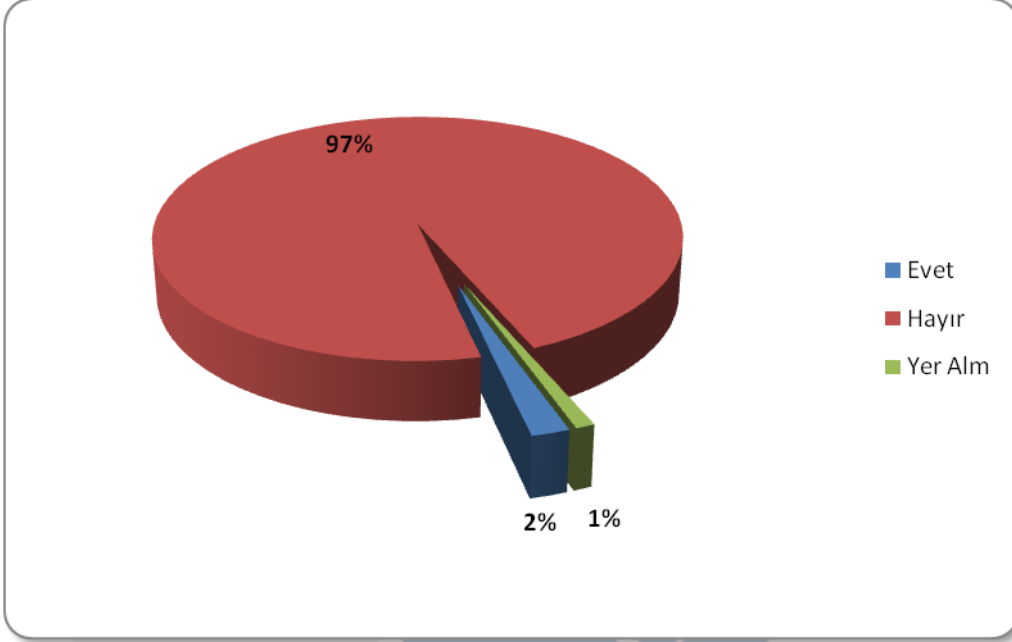

Yönetim kurulu üyelerinin seçimine ilişkin esaslar ana sözleşmede yer almalıdır. Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde bu kriterlerin asgari olarak da neler olacağı konusu açıkça belirtilmiştir.

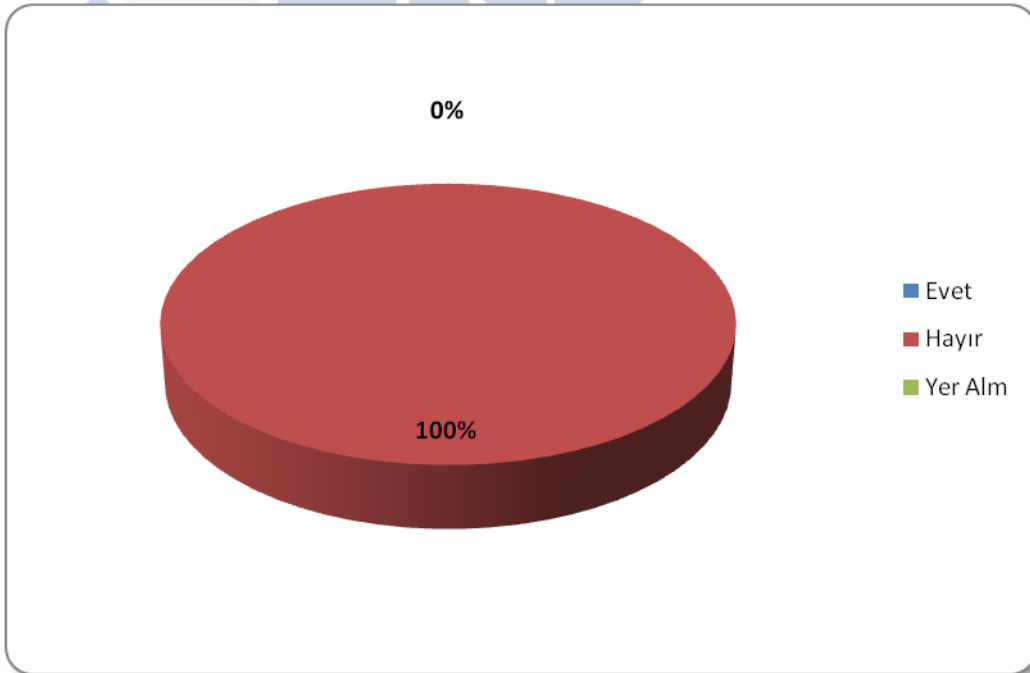
Buna göre XKUR endeks şirketleri %95, İMKB-30'da % 87 ve İMKB-100'de %83 oranında esas sözleşmelerinde bu kriterlere uyulacağını belirtmiştir.

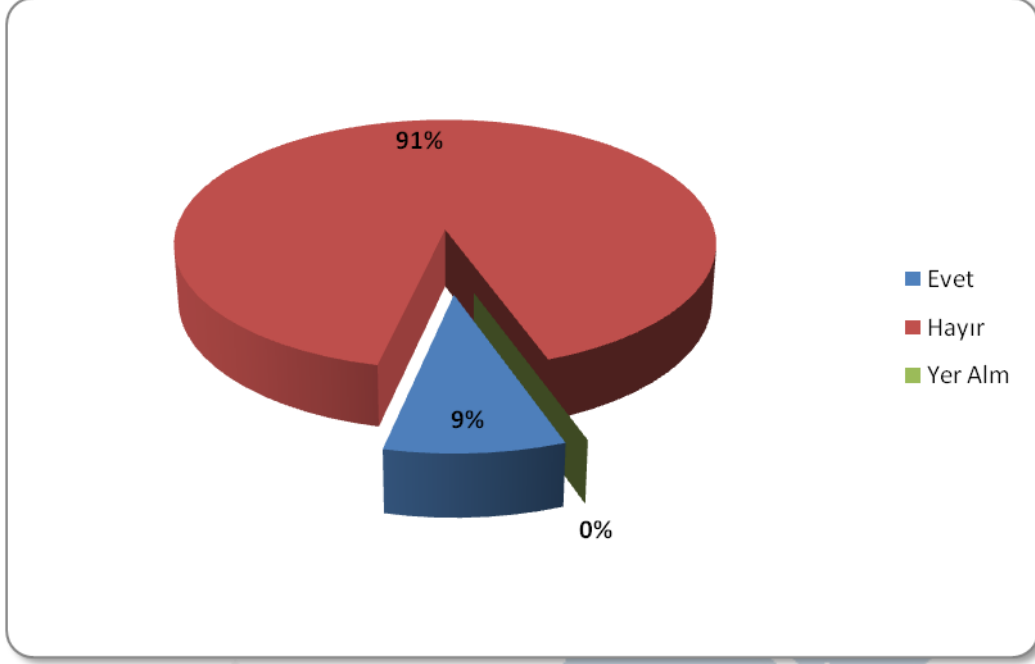
43-Kurumsal Yönetim Komitesi oluşturulan şirketlerde yönetim kurulu üyeleri atandıktan sonra KYK tarafından ayrıntılı uyum programı uygulanıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

Halka açık şirketlerde yönetim kurulu üyeleri atandıktan sonra kurumsal yönetim komitelerince ayrıntılı bir uyum programına tabi tutulurlar. Uyum programının hızlı ve verimli bir şekilde tamamlanmasına özen gösterilir. Programın asgari içeriği de yine Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirlenmiştir.

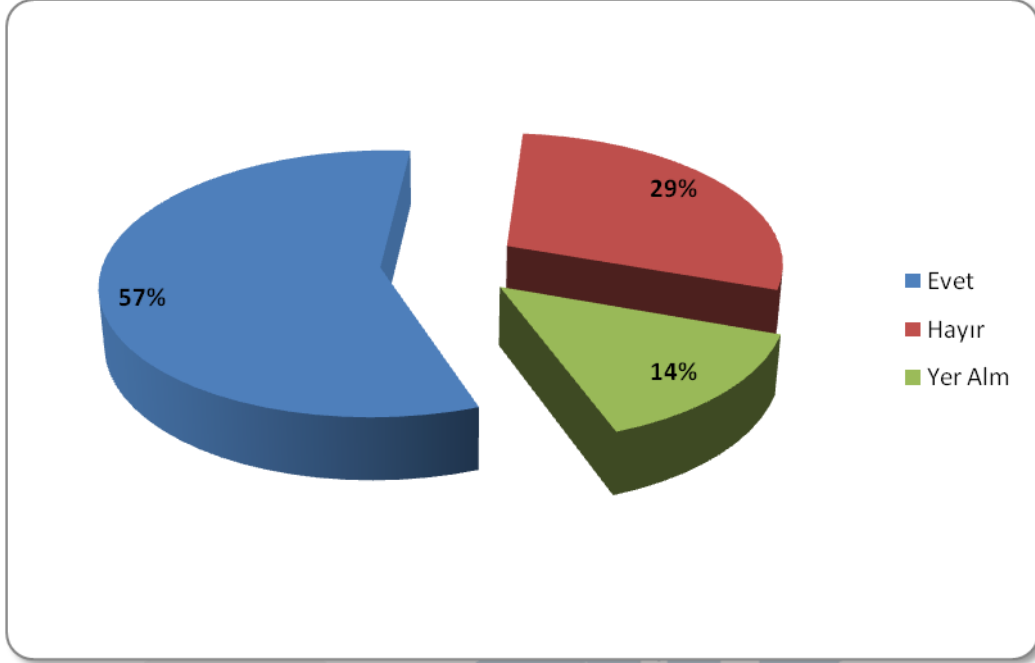
İMKB-30 şirketlerinde bu ilkeye hiç uyulmazken, XKUR endeks şirketlerinde %9, İMKB-100 şirketlerinde ise %2 oranında uyum sağlandığı belirlenmiştir.

Uyum programının içeriğinin ve uygulamasının planlanması Kurumsal Yönetim Komitelerinin sorumluluğundadır. Bu komitelerin bulunduğu şirketlerin konuyu yeniden ele alarak değerlendirmesi, şirket yönetim kuruluna yeni atanmış üyelerin de şirketin Kurumsal Yönetim hedeflerini kısa sürede benimseyerek, görevlerini bu doğrultuda rahatça yerine getirebilmelerine olanak sağlayacaktır. Bu komitenin bulunmadığı şirketler de öncelikle komitenin kurulmasını ve daha sonra da komite çalışmalarında bu konuya öncelik verilmesini sağlamalıdır.

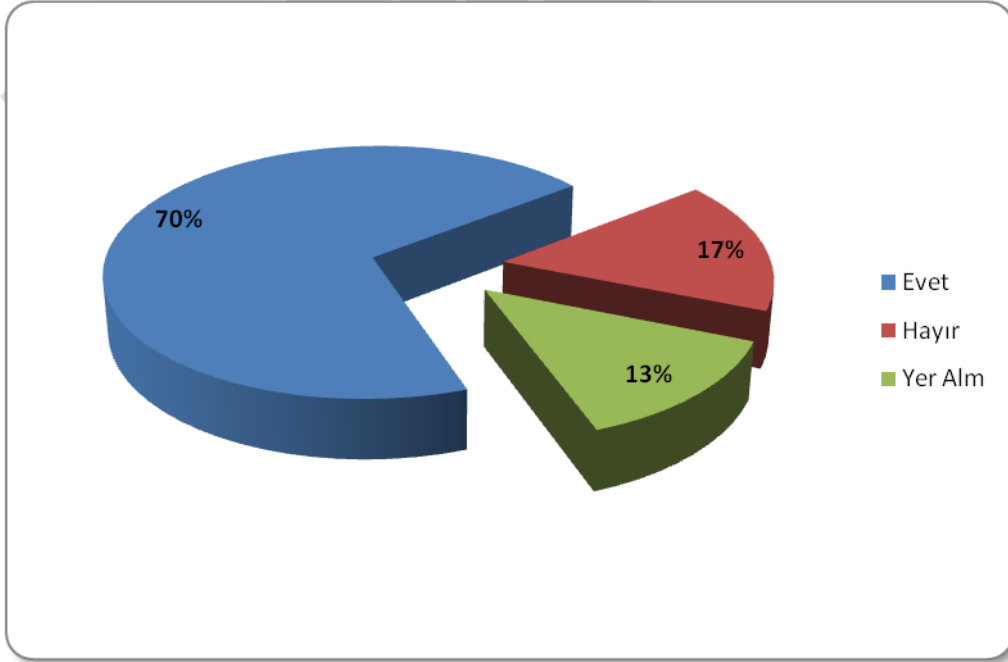

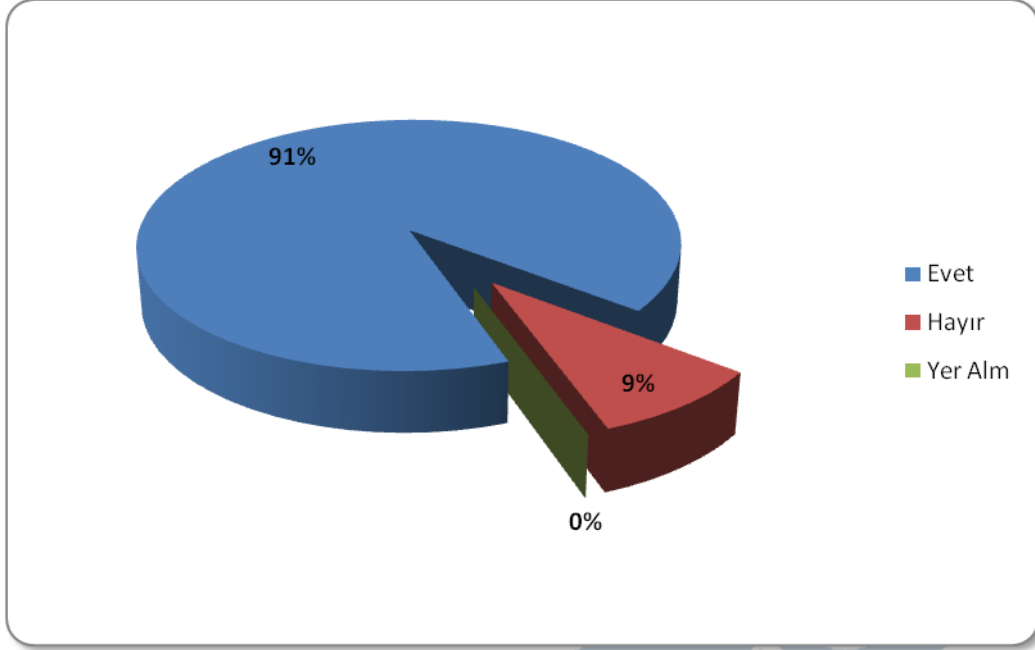
44-Yönetim kurulunda icrada görevli olmayan üye var mıdır?

İMKB-100

İMKB-30

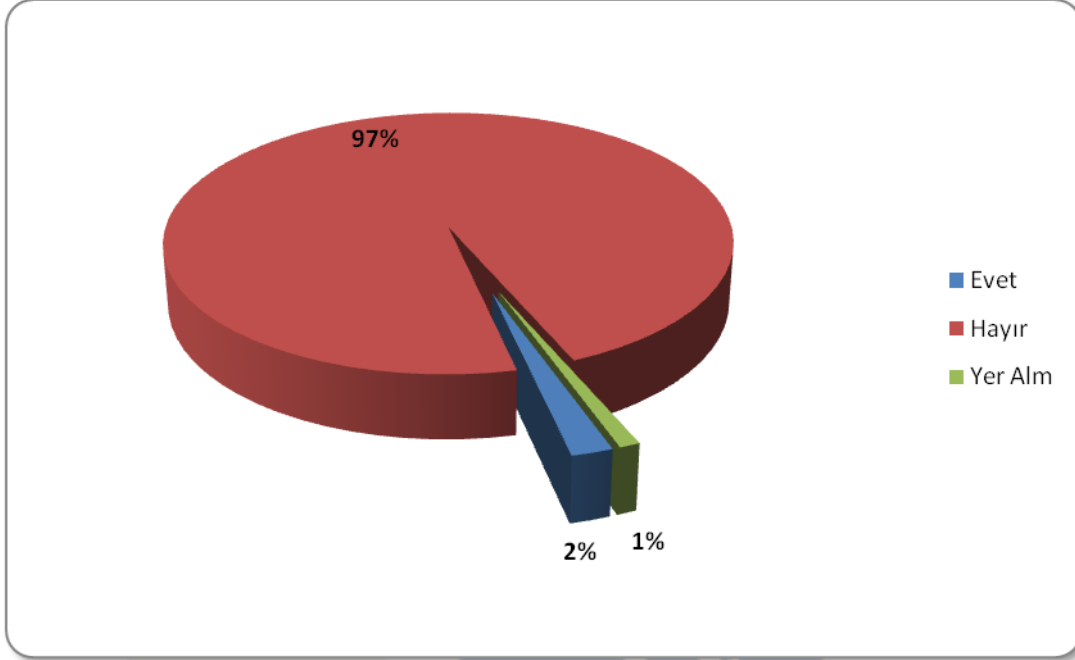
Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre yönetim kurulundaki üyelerin yarıdan fazlasının icrada görev almaması sağlanmalıdır. Yönetim kurulu üyelerinin şirketle ilgili denetim, planlama ve strateji belirleme konusundaki geniş kapsamlı görev ve sorumluluklarını yerine getirebilmesi açısından icracı olmamaları, onlara bu açıdan zaman ve objektif bakış olanağı sağlayacaktır.

Bu konuda XKUR endeks şirketlerinde %91, İMKB-30'da %70 ve İMKB-100'de % 57 oranında uyum sağlandığı şirketlerin internet sitelerinde paylaştığı verilerden anlaşılmaktadır.

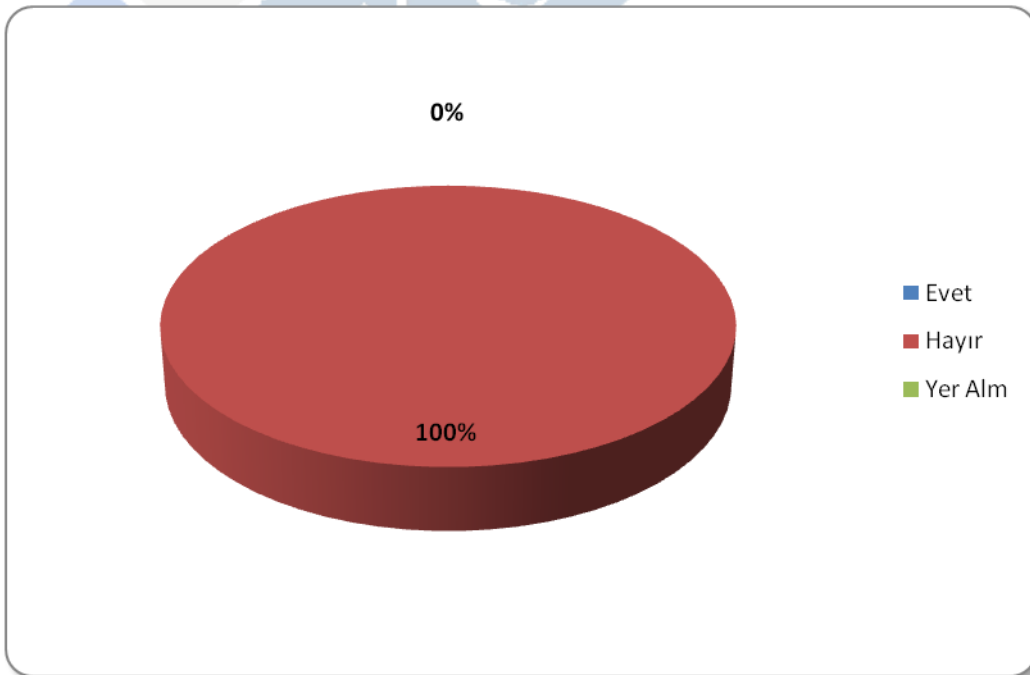
Bu konuda internet sitelerinden açık ve net bilgiye ulaşmakta zorluk çekildiğini de belirtmeliyiz.

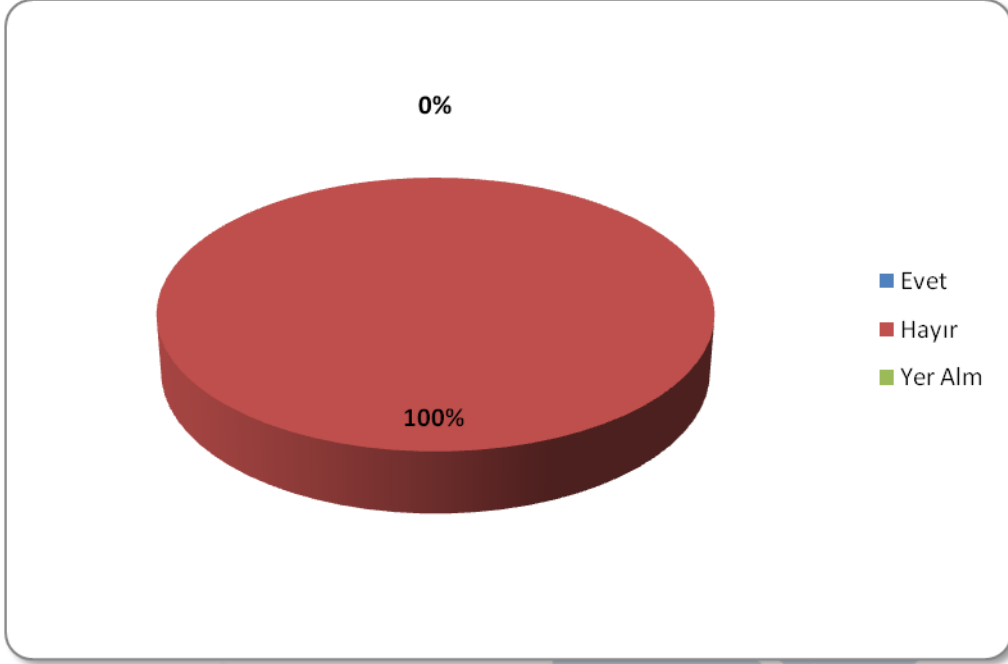
45-Yönetim kurulu başkanı ve icra kurulu başkanı/genel müdür aynı kişi midir?

İMKB-100

İMKB-30

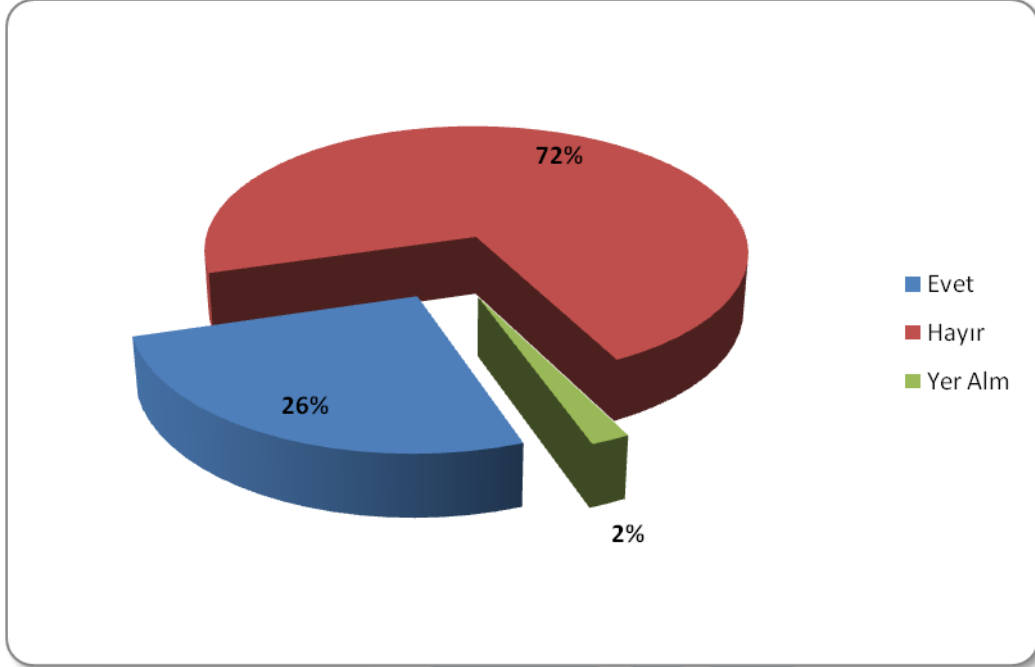

Şirketlerde yönetim kurulu başkanı ile icra kurulu başkanı veya genel müdür aynı kişi olmamalıdır. Şirket organlarının yönetim ve yürütme fonksiyonlarının ayrı tutulması ve bu organizasyon yapısının şirketin ekonomik ömrünü verimli sürdürebilmesine olanak tanınması önemlidir.

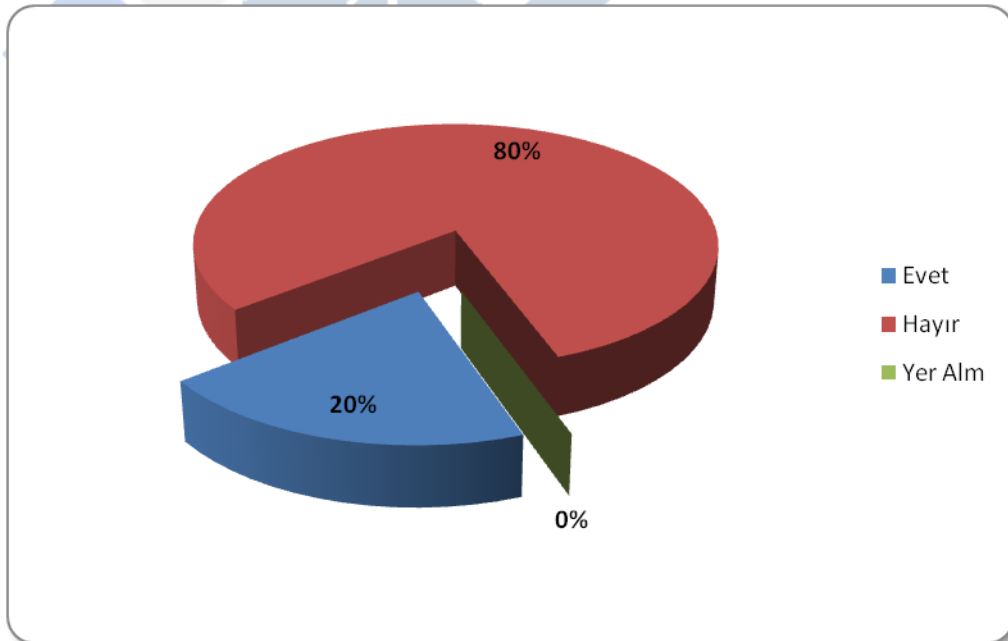
Bu konuda halka açık şirketlerimizin hemen hemen tamamında duyarlık oluşmuş ve konuya yüksek derecede önem verilmiştir. İMKB-100 şirketlerinde oran %97 olarak gerçekleşirken diğerleri %100 oranda bu ayrımı gerçekleştirmiştir.

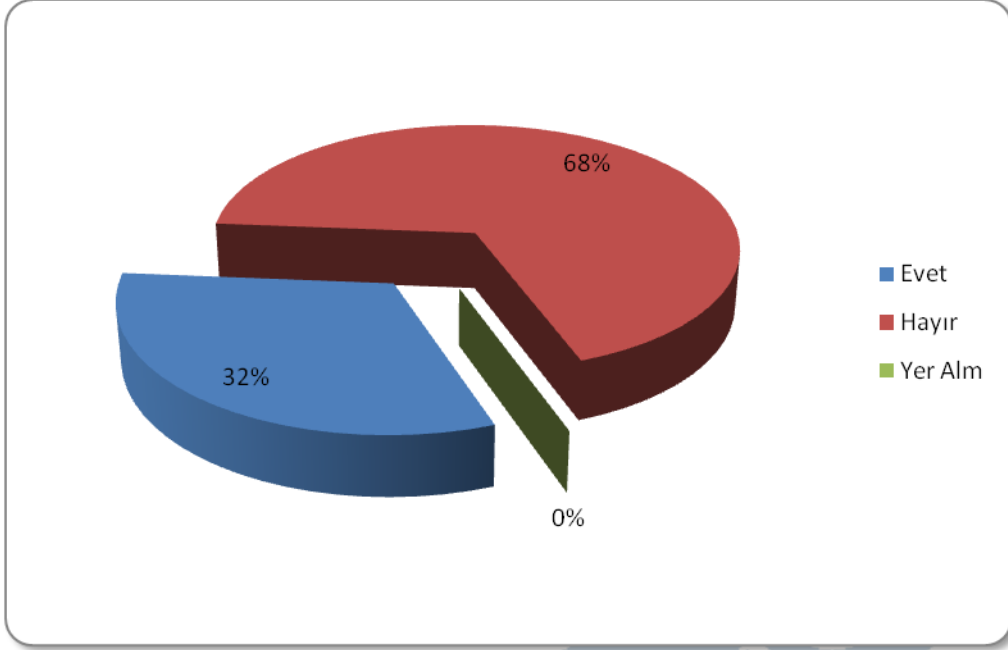
46-Yönetim kurulunun ikiden az olmamak üzere en az üçte biri bağımsız üyelerden oluşması sağlanmış mıdır?

İMKB-100

İMKB-30

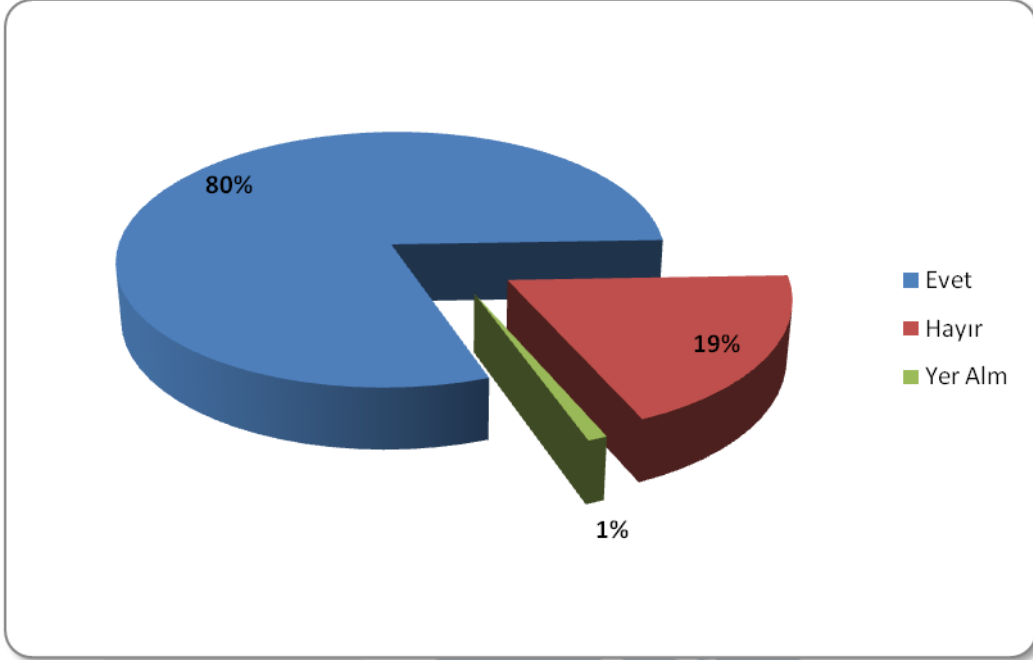
SPK'nın 11 Ekim 2011'de yürürlüğe giren tebliğine göre İMKB-30 endeksine giren şirketlerin bu ilkeye uyması zorunlu hale getirilmiştir. Yine halka açık şirketlerin tamamı için geçerli olan ancak uyulma zorunluluğu taşımaksızın " uygula, uygulamıyorsan gerekçesini açıkla" yaklaşımı çerçevesinde ele alınan bu konu, giderek tüm halka açık şirketler için yasal zorunluluk haline dönüşme eğilimi taşımaktadır.(*). Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin bağımsız olarak kabul edilmesine dair kriterler Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde açıkça sayılmış ve detaylı olarak tanımlanmıştır. Bu da konuya verilen önemi göstermektedir.

Bu konuda ne yazık ki sonuçlar beklenenin oldukça gerisindedir. XKUR endeksi şirketlerinde %32, İMKB-30'da % 20, İMKB-100'de %26 olarak uyum sağlandığı belirlenmiştir. Şirket ortaklarının bu düzenlemeyi kendi yönetim egemenliklerine bir tehdit olarak değil, şirket varlığının sağlıklı sürdürülmesine etkin bir katkı olarak algılama değişikliğine gitmesinde yarar olduğu kanısındayız.

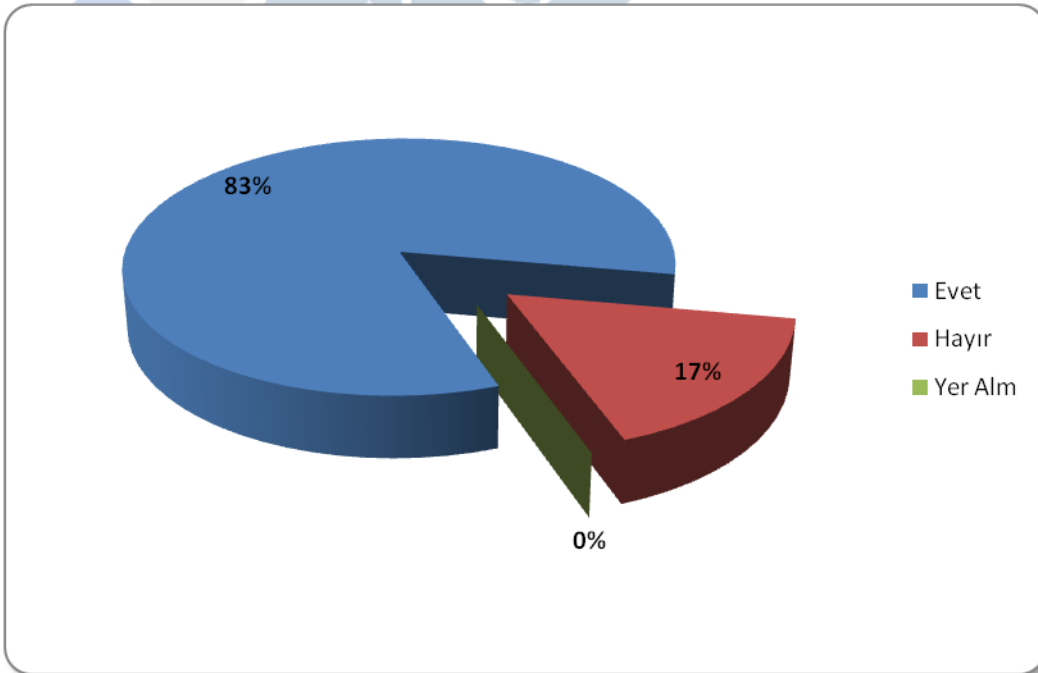
(*). 30.12.2012 tarih 56 sayılı SPK tebliği ile bu içerik tebliğ kapsamı şirketler için zorunlu hale getirilmiştir.

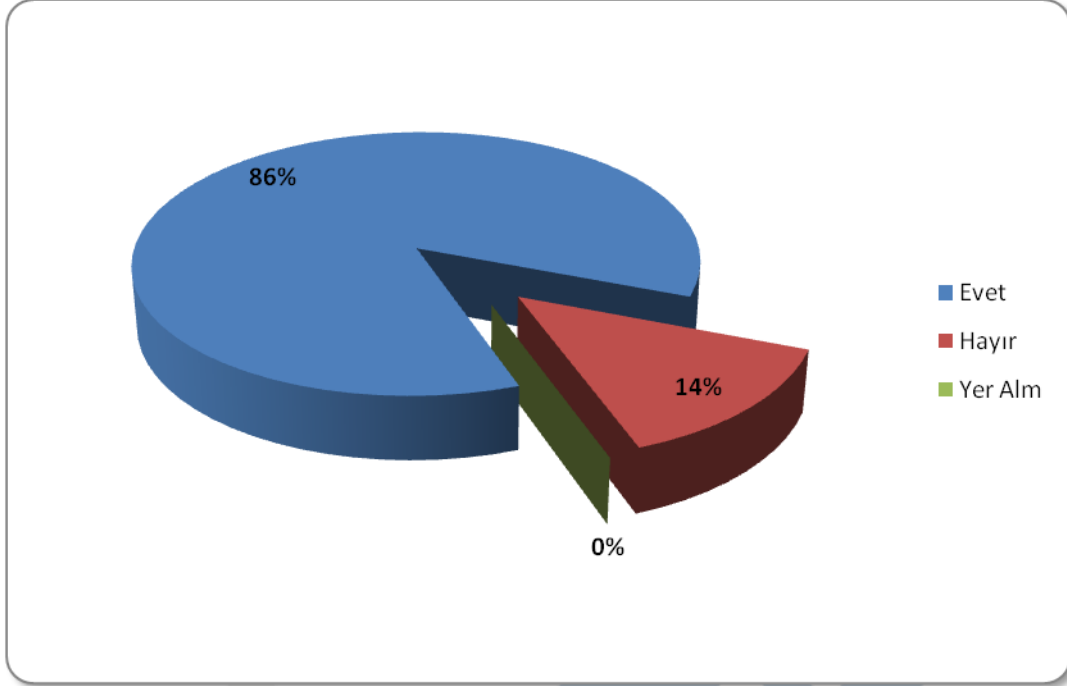
47-Komitelerde en az 2 yönetim kurulu üyesinin bulunması sağlanıyor mu?

İMKB-100

İMKB-30

Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne göre yönetim kurulları görev ve sorumluluklarını yerine getirmek için yeterli sayıda komite oluşturur. Bu komitelerde görev alacak yönetim kurulu üyelerinin icracı olmayan üyelerden, 2 kişiden fazla üyesi olan komitelerde ise üye çoğunluğunun icracı olmayan üyelerden oluşması gerekmektedir. Komite başkanları da bağımsız yönetim kurulu üyelerinden seçilmelidir.

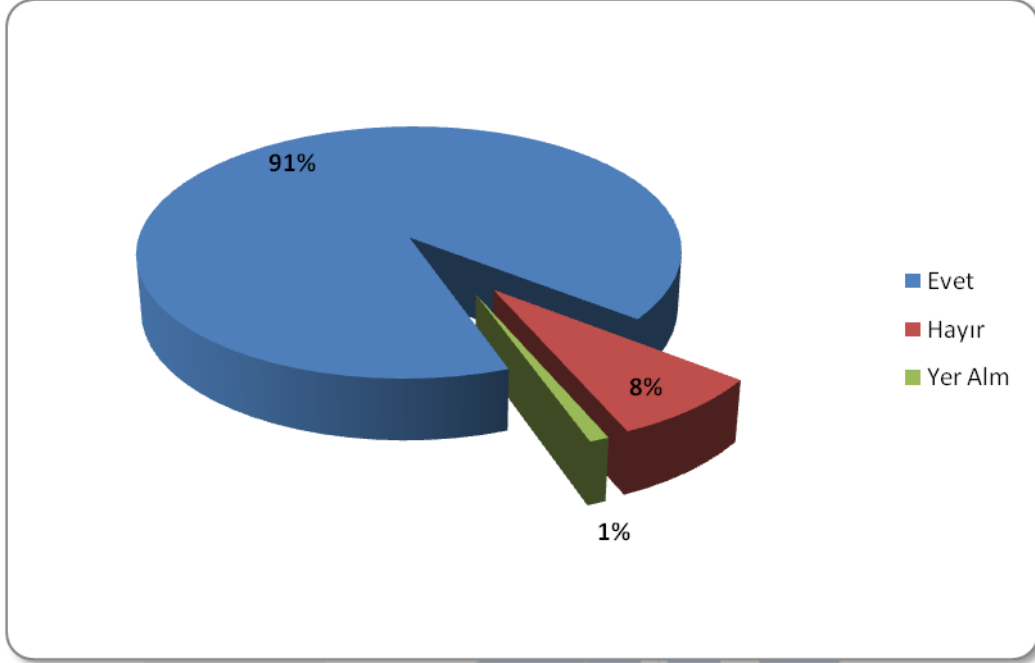
Burada yine bağımsız ve icracı olmayan yönetim kurulu üyelerinin denetim ve kurumsal yönetim komiteleri aracılığıyla şirketleri yönetmelerinin önemi vurgulanmaktadır.

Anılan komitelerde en az 2 yönetim kurulu bulunması açısından XKUR endeks şirketleri %86, İMKB-30'da %83 ve İMKB-100'de %80 oranında uyum sağlandığı belirlenmiştir. Ancak bu soru kapsamında bağımsız yönetim kurulu üyeliği niteliğinin dikkate alınmadığını belirtmek isteriz

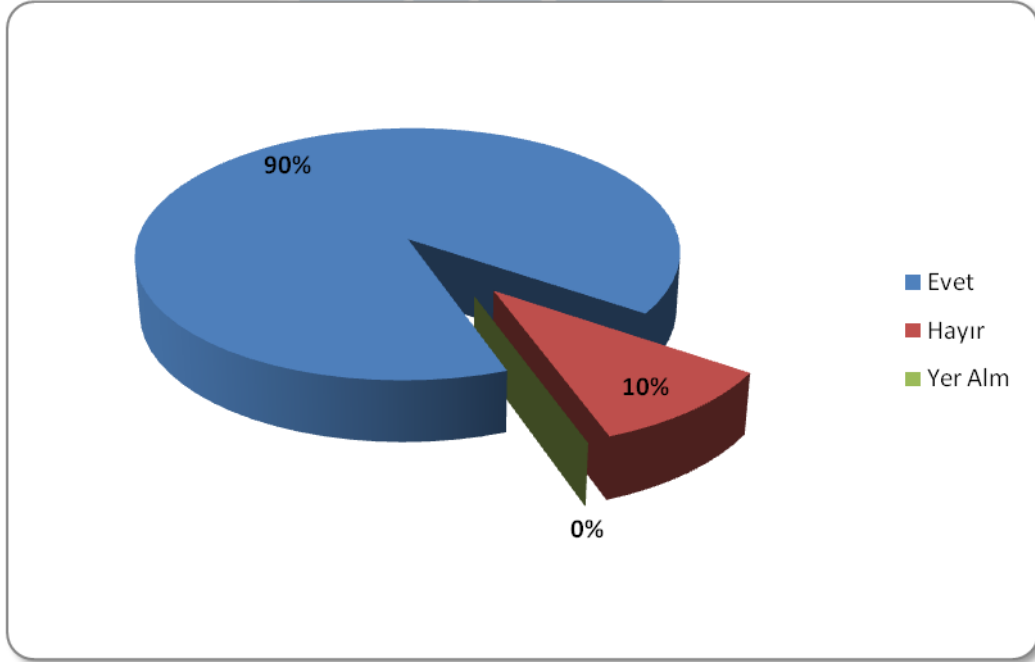

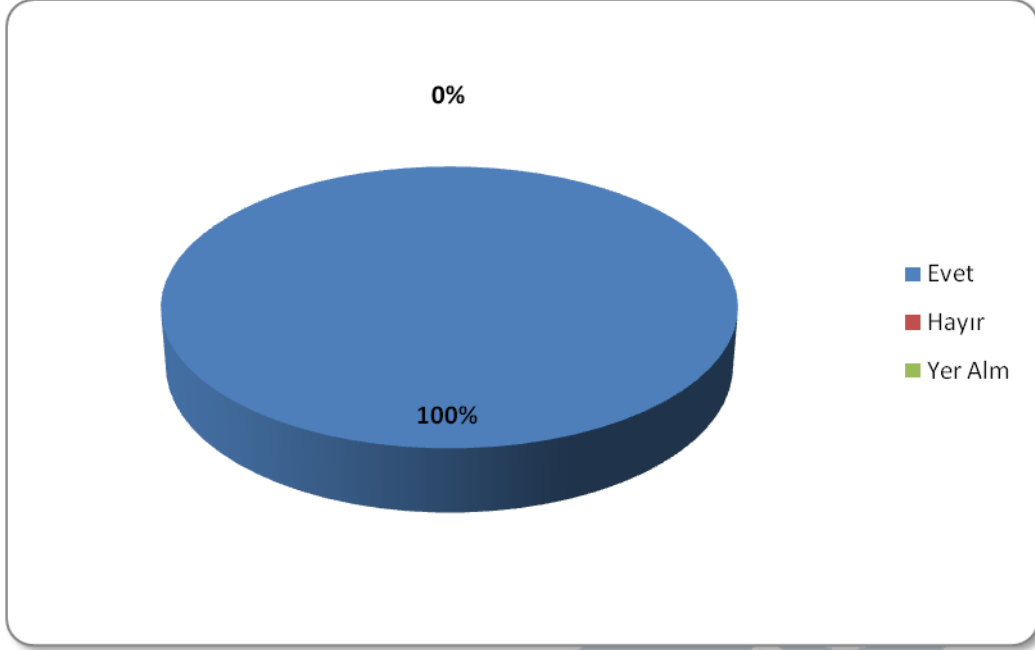
48-Şirkette denetim komitesi kurulmuş mudur?

İMKB-100

İMKB-30

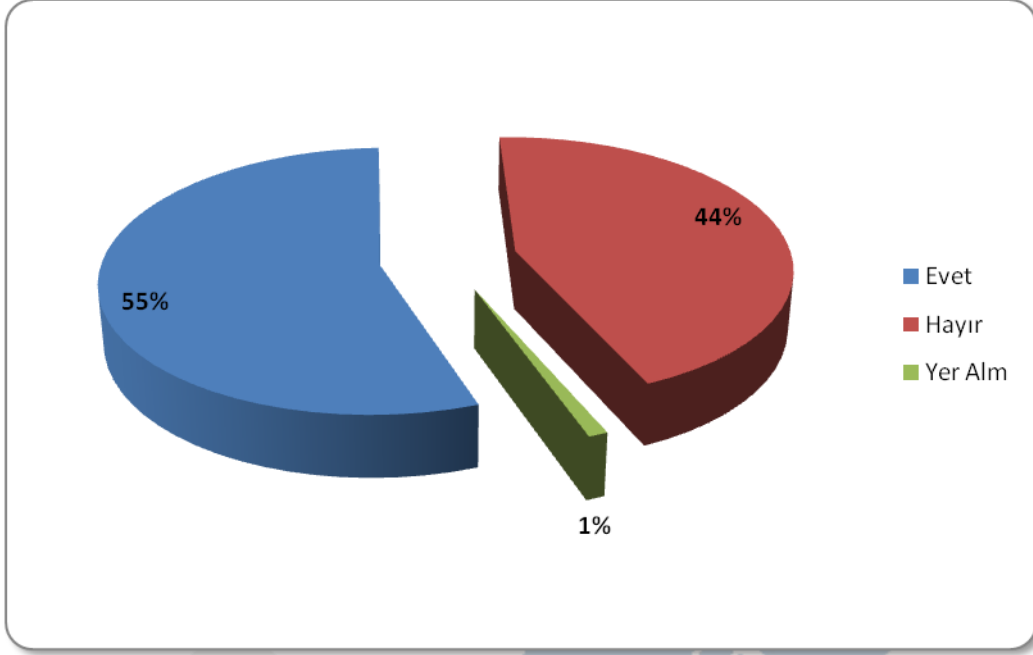

Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde kapsamı düzenlenen komitelerden biri denetim komitesidir. Bu komitenin işlevi, görev ve sorumlulukları oldukça detaylı olarak belirtilmiştir. Finansal ve operasyonel faaliyetlerin sağlıklı bir şekilde gözetilmelerini teminen denetimden sorumlu komite kurulur. Bu komitenin iç ve bağımsız denetim mekanizmalarının çalışmaları ile ilgili oldukça detaylı sorumluluğu bulunmaktadır.

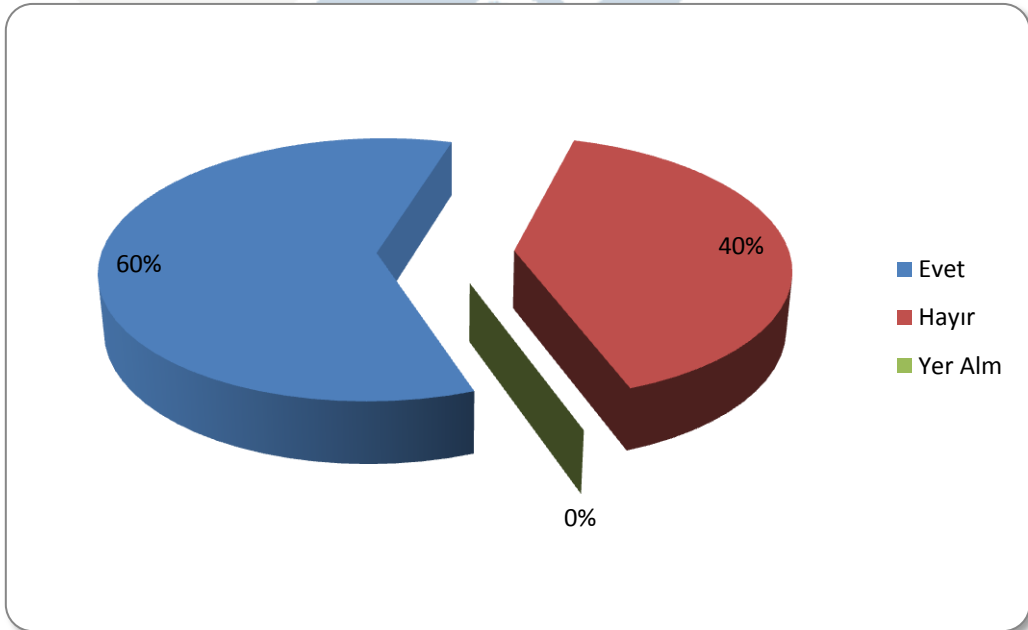
Denetim komitesi kurulması gereği ile ilgili olarak XKUR endeks şirketleri %100, İMKB-30 şirketleri %90 ve İMKB-100 şirketleri %91 oranında uyum sağlamışlardır.

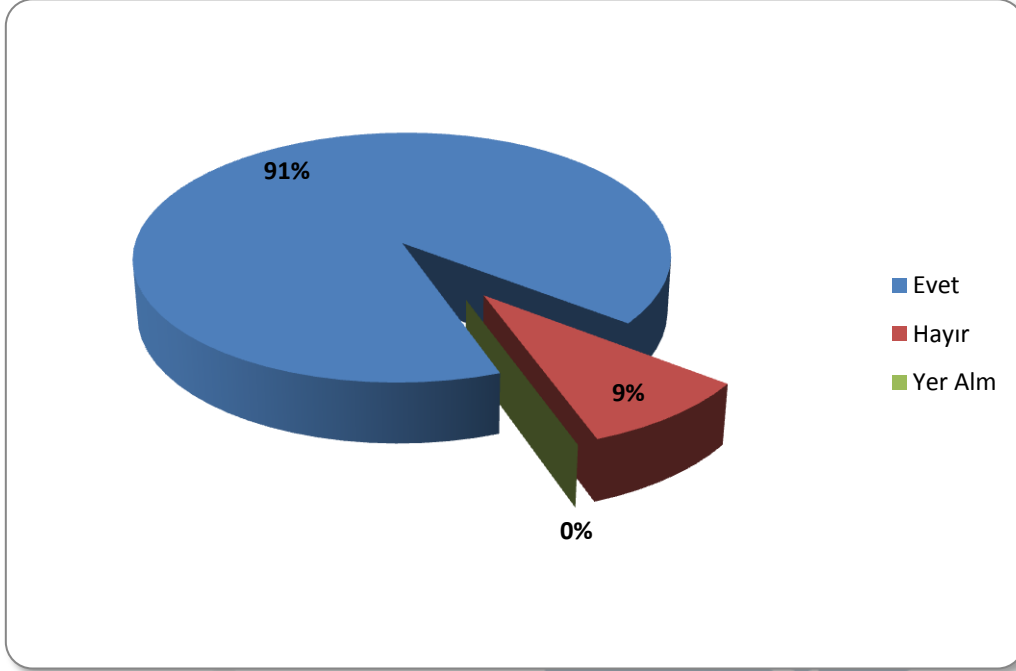
49-Şirkette kurumsal yönetim komitesi kurulmuş mudur?

İMKB-100

İMKB-30

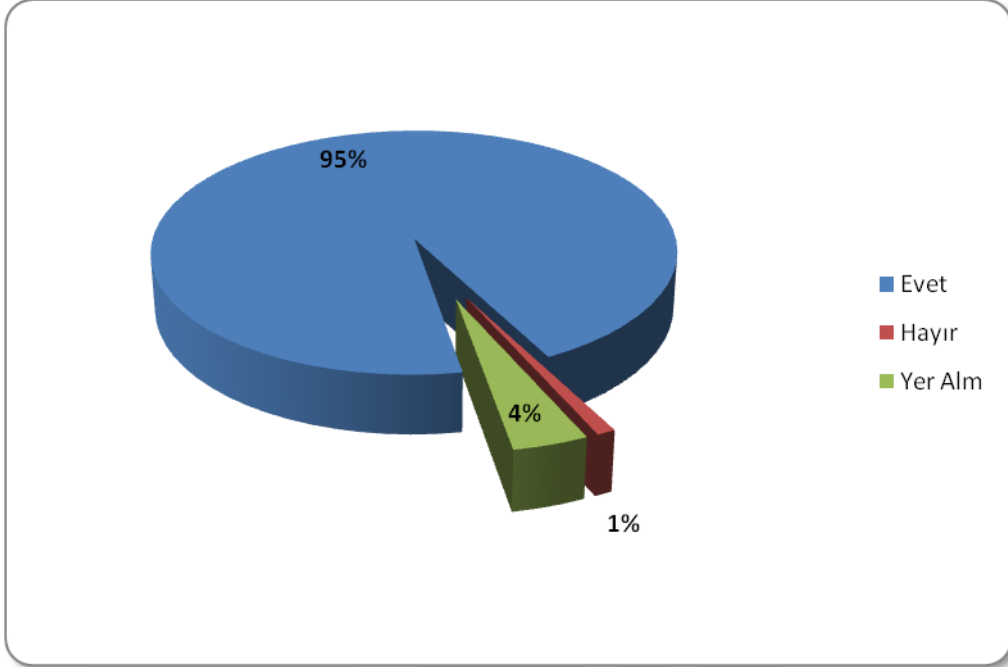
Şirketin kurumsal yönetim ilkelerine uyumunu izlemek, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmak ve yönetim kuruluna öneriler sunmak üzere kurumsal yönetim komitesi kurulur. Komite üyelerinin çoğunluğunun bağımsız olması beklenir. Kurumsal Yönetim Komitesi, özellikle yönetim kuruluna uygun adayların saptanması, eğitim ve ödüllendirme konularında şeffaf politikalar geliştirmesi, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin sayısı, performans değerlendirmeleri ve kariyer planlamaları konusunda ilke ve uygulamaları belirleyerek gözetimini yapar.

XKUR endeks şirketlerinde %91, İMKB-30 şirketlerinde %60 ve İMKB-100 şirketlerinde % 55 oranında gerçekleşen uyum oranı, beklenenden uzaktır.

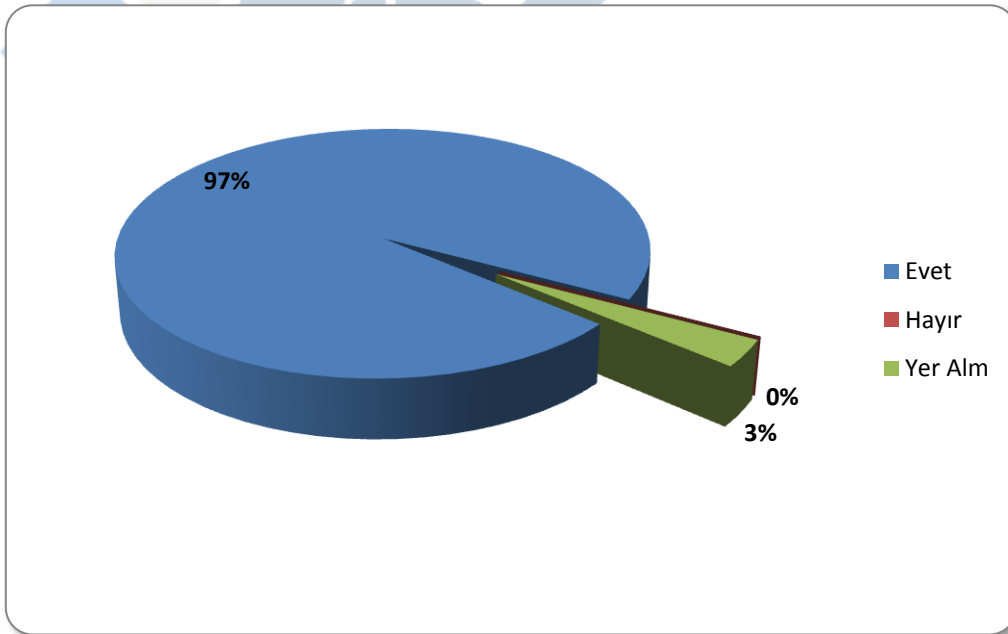
Bu konuda şirketlerin yönetim kurullarının Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin temelini oluşturan " eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk" kavramlarını yeniden değerlendirmesinin, şirketlerin sürdürülebilir ömrünü uzatması açısından çok gerekli olduğu kanısındayız.

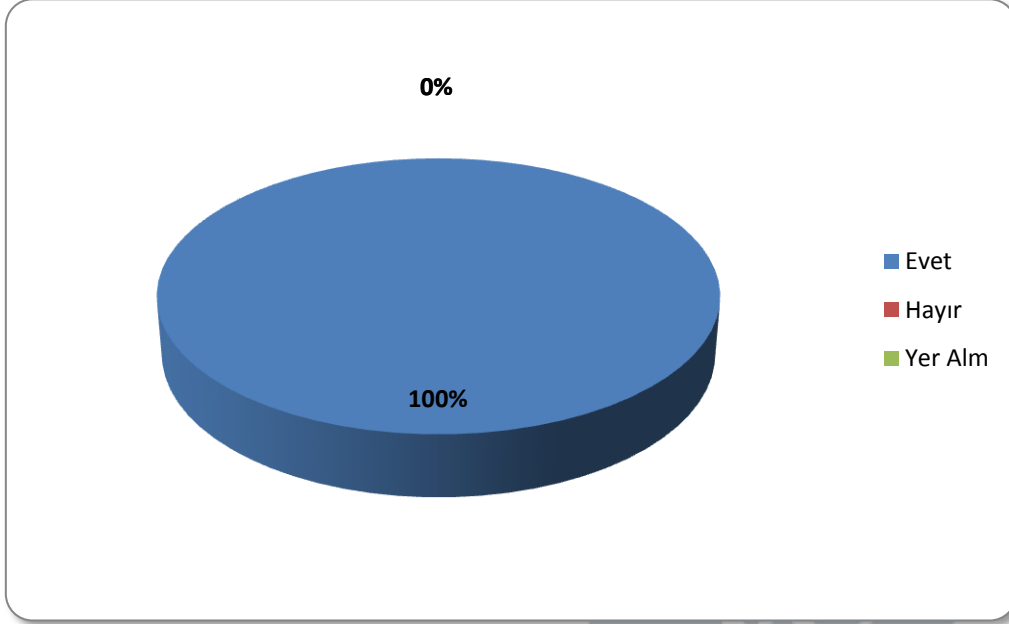
50-Yöneticiler verilen görevleri ifa edebilmeleri için gerekli profesyonel niteliklere haiz midir?

İMKB-100

İMKB-30

İcra başkanı / genel müdür görevine atanan kişilerin, konusunda uzman ve yeterli yöneticilik tecrübesi ile görevlerini yerine getirebilmek için gerekli profesyonel niteliklere haiz olmaları gerekir.

Bu konuda halka açık şirketlerin internet sitelerinde paylaştığı bilgi kapsamında değerlendirme yapılabildiğini hatırlatmak isteriz. XKUR endeks şirketlerinde %100 oranda profesyonel yöneticiler görev yapmaktadır. İMKB-30 ve İMKB-100 şirketlerinde bu oran sırasıyla %97 ve %95 olarak belirlenmiştir. Buradaki farkın, bazı şirketlerin internet sitelerinin bulunmaması veya internet sitesinde yöneticilerin öz geçmişlerine dair her hangi bir bilgi bulunmamasından kaynaklandığını belirtiriz.